

การศึกษากระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคมผ่านกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนา
เด็กปฐมวัย

STUDY OF THE LEARNING PROCESS AND SOCIAL INTERACTION THROUGH
CREATIVE ART ACTIVITIES FOR EARLY CHILDHOOD DEVELOPMENT

นักกัญจน์ วาสกุล

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2561

การศึกษากระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคมผ่านกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2561
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

STUDY OF THE LEARNING PROCESS AND SOCIAL INTERACTION
THROUGH CREATIVE ART ACTIVITIES FOR EARLY CHILDHOOD
DEVELOPMENT

A Thesis Submitted in partial Fulfillment of Requirements
for MASTER OF EDUCATION (Art Education)
Faculty of Fine Arts Srinakharinwirot University

2018

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญาานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาระบบการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคมผ่านกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนา

เด็กปฐมวัย

ของ

นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญาานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า) (รองศาสตราจารย์วรวรรณรัตน์ ตั้งเจริญ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ วิจิตสถิตรัตน์)

ชื่อเรื่อง	การศึกษากระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคมผ่านกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย
ผู้วิจัย	นันทกัญญา วาสกุล
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2561
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง เพื่อศึกษากระบวนการเรียนรู้ทางทัศนศิลป์ (ด้านความรู้ และด้านทักษะ) ก่อนและหลังการทดลอง และศึกษาปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม และทัศนคติ) ของเด็กปฐมวัย เป็นเด็กชาย-หญิง ระดับอายุ 4-5 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 15 คน ของโรงเรียนเชี่ยวชาญประสิทธิภาพศาสตร์ ซึ่งได้จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ดำเนินการทดลองแบบการทดลองกลุ่มเดียว วัดผลก่อนและหลังการทดลอง เป็นเวลา 10 กิจกรรม ผ่านชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังนี้ 1.ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย 2.แบบทดสอบความรู้และทักษะทางทัศนศิลป์ 3.แบบประเมินปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัย 4.แบบสังเกตทัศนคติของเด็กปฐมวัย และนำชุดเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความมีค่า IOC อยู่ระหว่าง .67-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 85.53 / 86.60 มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช ที่ .74 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล กระบวนการเรียนรู้คำนวณโดยใช้สถิติที่ t-test for the dependent samples พบว่าผลการศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการเรียนรู้ ด้านความรู้และด้านทักษะของเด็กปฐมวัยที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $<.05$ (Sig.=.000) โดยที่ด้านความรู้ และด้านทักษะมีค่า $t = 9.473$ และ $t = 13.355$ ตามลำดับ และมีคะแนนเฉลี่ยปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง ด้านการจัดการตนเอง ด้านการตระหนักรู้ทางสังคม ด้านทักษะความสัมพันธ์ ด้านการตัดสินใจที่เหมาะสม มีความรับผิดชอบ คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 86.00, 70.83, 64.33, 64.33, 67.33 ซึ่งอยู่ในระดับดีเยี่ยม, ดี, ปานกลาง, ปานกลาง, ค่อนข้างดี ตามลำดับ

คำสำคัญ : กระบวนการเรียนรู้, ทักษะทางทัศนศิลป์, ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม, ทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์ และสังคม

Title	STUDY OF THE LEARNING PROCESS AND SOCIAL INTERACTION THROUGH CREATIVE ART ACTIVITIES FOR EARLY CHILDHOOD DEVELOPMENT
Author	NUPKAN VASKUL
Degree	MASTER OF EDUCATION
Academic Year	2018
Thesis Advisor	Assistant Professor Dr. Chakapong Phatlakfa

This study is quasi-experimental research with the objective of studying the learning process and the process of developing artistic skills(knowledge skills)and social interaction(social and emotional learning skills and attitudes)among young children through creative arts activities. The sample group in this research consisted of fifteen male and female students,aged four and five,attending Thienprasitsart School.They were studying in Kindergarten Two in the 2018 academic year.The group was selected by purposive sampling and employed a One-group pretest posttest design.The experiment consisted of ten activities.The tools used in the research were created by the researchers and were as follows:(1)creative art activities for early childhood development;(2)testing before and after the activity and during the early childhood learning process;(3)an assessment form for early childhood social interaction; and(4)an observation form to assess early childhood attitudes.The instruments created by the researcher were accurate and examined by experts in terms of the evaluation of the consistency index.The IOC value was between .67-1.00 and with an efficiency equal to 75.53/76.60 and a confidence value of .74. The statistics used in data analysis,regarding the learning process was calculated using a t-test for dependent samples.The results of the study compared the learning process.The aspect of knowledge and early childhood skills after the experiment was higher than before learning and with a statistical significance level of $<.05$ (Sig = .000).and The knowledge and The skills was $t=9.473$. and $t=13.355$,respectively.Social interaction was calculated by self-awareness,self-mansgement,social-awareness,relationship skills,responsible decision-making were at 86.00,70.83,64.33,64.33,67.33,at the following levels :excellent, good,medium,medium and well,respectively.

Keyword : Learning process, artstic skills, social interaction, social and emotion learning skills

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า ประธานคณะกรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์ (อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก) เป็นอย่างสูง ที่คอยช่วยเหลือ แนะนำ ชี้ออกข้อบกพร่องต่างๆ ของผู้วิจัยด้วยความทุ่มเทเอาใจใส่อย่างดีตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์วรวรรณรัตน์ ตั้งเจริญ ประธานสอบปริญญาานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทิมวัฒน์บรรจง ประธานสอบเค้าโครงปริญญาานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลิศศิริร์ บวรกิตติ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย อารีรุ่งเรือง และ อาจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ วิจิตรสถิตรัตน์ เป็นอย่างสูง ที่ท่านได้กรุณาเป็นกรรมการในการสอบ ได้กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนทำให้ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ยิ่งขึ้น อีกทั้งคณะอาจารย์ภาควิชาศิลปศึกษาทุกท่านที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทความรู้ ทักษะและประสบการณ์แก่ผู้วิจัย จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์มณฑา ไกรทิมา อาจารย์ ดร.กรกฎ แพทย์หลักฟ้า และอาจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ วิจิตรสถิตรัตน์ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบคุณคณะผู้บริหาร คณะครูและขอขอบใจเด็กปฐมวัย โรงเรียนเกียรติยศศาสตร์ และโรงเรียนเบญจวรรณศึกษา รวมทั้งผู้ช่วยผู้วิจัย ที่ได้ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและช่วยเป็นกลุ่มตัวอย่าง จนทำให้ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

สุดท้ายขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา และสมาชิกในครอบครัวของผู้วิจัย ที่คอยอบรมเลี้ยงดู ให้ความรักและคอยส่งเสริมให้กำลังใจ รวมทั้งยังให้การสนับสนุนด้านทุนการศึกษาแก่ผู้วิจัยตลอดมา และขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ นิสิตปริญญาโท สาขาศิลปศึกษา ที่คอยช่วยเหลือ และให้กำลังใจ ทำให้การศึกษาและการวิจัยลุล่วงไปด้วยดีจนทำให้ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณทุกท่านที่มีได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนและเป็นกำลังใจที่ดี จนทำให้ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ คุณค่าและประโยชน์ที่เกิดจากปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้ ขอโน้มระลึกถึงพระคุณและเป็นเครื่องสักการบูชาพระคุณบิดา มารดา นูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอน ปลุกฝังคุณงาม ความดี ให้โอกาสทางการศึกษา และให้สิ่งที่ดีที่สุดในชีวิตแก่ผู้วิจัย ประสบความสำเร็จในชีวิต ขอรำลึกถึงพระคุณของท่านตลอดไป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
สมมติฐานในการวิจัย.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการศึกษาระดับมัธยมศึกษา พ.ศ. 2560-2579.....	10
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21.....	27
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางทัศนศิลป์และแนวคิดพหุศิลป์ศึกษา.....	32
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคมโปรแกรม Social and emotional learning (SEL).....	39
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	45

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	51
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	52
ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย.....	52
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	52
แบบแผนการทดลองและวิธีที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง.....	53
การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	54
วิธีดำเนินการวิจัย.....	60
การจัดทำและวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	76
สรุปผลการวิจัย.....	76
อภิปรายผลการวิจัย.....	79
ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย.....	83
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	83
บรรณานุกรม.....	84
ภาคผนวก.....	89
ประวัติผู้เขียน.....	152

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม.....	7
ตาราง 2 มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ อายุ 4-5 ปี	10
ตาราง 3 สารการเรียนรู้/ประสบการณ์สำคัญ ด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม อายุ 4-5 ปี	13
ตาราง 4 สารที่ควรรู้/สารการเรียนรู้ ด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม อายุ 4-5 ปี.....	15
ตาราง 5 แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียวสอบก่อนและหลัง (one-group pretest posttest design).....	53
ตาราง 6 การแปลผลระดับ กระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม	65
ตาราง 7 ตารางเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเรียน กระบวนการเรียนรู้ ด้านความรู้ จากการทดสอบแบบทดสอบความรู้ และทักษะทางทัศนศิลป์หลังการใช้ ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย.....	67
ตาราง 8 ตารางเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเรียน กระบวนการเรียนรู้ ด้านทักษะ จากการทดสอบแบบทดสอบความรู้ และทักษะทางทัศนศิลป์หลังการใช้ ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย.....	67
ตาราง 9 ตารางคะแนนเฉลี่ย พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม Social and emotional Learning Skills : SEL ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมด้าน Self-awareness การตระหนักรู้ในตนเอง.....	68
ตาราง 10 ตารางคะแนนเฉลี่ย พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม Social and emotional Learning Skills : SEL ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมด้าน Self-mansgement การจัดการตนเอง	69
ตาราง 11 ตารางคะแนนเฉลี่ย พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม Social and emotional Learning Skills : SEL ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมด้าน Social-awareness การตระหนักรู้ทางสังคม .	70
ตาราง 12 ตารางคะแนนเฉลี่ย พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม Social and emotional Learning Skills : SEL ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมด้าน Relationship skills ทักษะความสัมพันธ์	71

ตาราง 13 ตารางคะแนนเฉลี่ย พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม Social and emotional Learning Skills : SEL ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมด้าน Responsible decision making การตัดสินใจที่เหมาะสม มีความรับผิดชอบ	72
ตาราง 14 ตารางคะแนนเฉลี่ย ด้านทัศนคติ หลังการใช้แบบสังเกตทัศนคติของเด็กปฐมวัย ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย	74

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย	8
ภาพประกอบ 2 ทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จซึ่ง Executive Functions (EF)	40
ภาพประกอบ 3 ทักษะของนักเรียน 16 ทักษะ ที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21	41
ภาพประกอบ 4 Social and emotional Learning Skills : SEL	44

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ท่ามกลางโลกอันผันผวนมนุษย์จะสร้างทักษะการเรียนรู้ใหม่เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต และในปัจจุบันทำให้เห็นว่าโลกของเรากำลังถูกขับเคลื่อนด้วย 3 กระแสหลัก คือ กระแสโลกาภิวัตน์ กระแสการพัฒนาเทคโนโลยี กระแสความเป็นใหญ่ของเงินทุน ทำให้โลกจะเข้าสู่ยุคของการเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว ไม่นานอน ชับซ้อน และไม่ชัดเจน ความรู้และการศึกษาคือสิ่งจำเป็นในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 เนื่องจากต้องมีการพัฒนากำลังคน ให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการตามกระแสโลกแบบก้าวกระโดด เพื่อพัฒนาคนไทยทุกคนให้สามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษา เพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์พร้อมในทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรม และศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดบุคคลากรมาพัฒนาประเทศให้มีประสิทธิภาพ กระทรวงศึกษาธิการให้ความสำคัญในการพัฒนาคนและคุณภาพของคนเพื่อพัฒนาชาติ แนวทางพัฒนาจึงมุ่งเน้นคนเป็นศูนย์กลาง มุ่งให้ทุกคนมีการพัฒนาเต็มศักยภาพ โดยอาศัยการศึกษาเป็นกลไก สร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เต็มสมบูรณ์

ทิศทางการวางรากฐานการศึกษาปฐมวัย มุ่งส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้พัฒนาศักยภาพให้มีความพร้อมสมบูรณ์ในทุกด้าน สามารถอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้ ชินวรรณ์ บุญเกียรติ (2557) กล่าวว่า ปัจจุบันมีความก้าวหน้าด้านงานวิจัยทางการศึกษาปฐมวัย เทคโนโลยีสมัยใหม่ และการเตรียมเด็กไทยสู่ความเป็นประชาคมอาเซียน ใน พ.ศ.2558 รวมทั้งการเตรียมคุณลักษณะเด็กไทยในศตวรรษที่ 21 ที่จำเป็นต้องพัฒนาในโลกสมัยใหม่ ทำให้การศึกษาปฐมวัยต้องพัฒนาเด็กไทยให้เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีของสังคม มีทักษะชีวิตที่ส่งเสริมศักยภาพสูงสุดของเด็ก ซึ่งให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนา คุณภาพในสังคมให้มีคุณธรรมและมีความรู้ อย่างเท่าทัน สมบูรณ์ มีพัฒนาการสมวัย เพื่อทำให้ระบบการศึกษาทุกระดับเชื่อมโยงกัน มีความพร้อมสามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็ว โดยมีเป้าหมายชัดเจนในการพัฒนาคนสร้างพลเมืองยุคใหม่ ปลูกฝังให้เป็นพลเมืองดี เคารพกติกา มีวินัยต่อตนเอง อันเป็นพลังการเรียนรู้ที่จะช่วยให้เด็กเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข ภายใต้บริบทสังคม และ วัฒนธรรมไทยที่เด็กอาศัยอยู่ ที่เน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ

ซึ่งเด็กอายุ 3-6 ปีจะเป็นช่วงวัยที่สนใจเรียนรู้สิ่งรอบข้างมากขึ้น สมรรถนะของเด็กในช่วงปฐมวัยมีความสำคัญที่สุดในช่วงชีวิตของมนุษย์ และเพื่อให้มีสมรรถนะที่ดีพอเพื่อรับมือกับศตวรรษที่ 21 เรียกว่า Executive Function (EF) คือ ความสามารถของสมองที่จะควบคุมความคิด อารมณ์ การกระทำ (สรวงมณท์ สิทธิสมาน, 2561) อีกทั้งจากรายงานขององค์กร World Economic forum 2016 (อดัม เซอร์ลีย์, 2559) , (กองบรรณาธิการ เวย์, 2560) , (มนตรี อินตา, 2561) , (เมธิน พ., 2561) , (BigEQ101, 2019) และนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวเป็นทำนองเดียวกันว่า มีการวิจัยออกมาพบว่าทักษะที่จะเข้ามามีบทบาทสำคัญในศตวรรษที่ 21 เด็กในวันนี้ที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในวันหน้า พวกเขาจำเป็นต้องเรียนรู้ทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม Social and emotional Learning Skills (SEL) เช่น Self-awareness , Self-m ansgement , Social-awareness , Relationship skills , Responsible decision making (Collaborative for Academic & Social and Emotional Learning (CASEL), 2018) ซึ่งเป็นหัวใจของการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และเป็นทักษะสำคัญสำหรับการประกอบอาชีพในอนาคต อีกทั้ง The Room 241 Team (2018) กล่าวว่า CASEL เป็นองค์กรที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ด้านอารมณ์ทางสังคมแบบบูรณาการสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน ใช้ความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่จำเป็น ในการทำความเข้าใจ จากการวิจัยแสดงให้เห็นว่าโปรแกรม Social and emotional learning (SEL) สามารถส่งเสริมเด็กที่ได้รับการพัฒนาทักษะทางอารมณ์และสังคม ให้ประสบความสำเร็จด้านการเรียน และชีวิตของตนเอง นอกจากนี้ ปกรณ์ นิลประพันธ์ (2561) กล่าวว่า คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายยึดหลักว่าเมื่อถึงอายุหกขวบผู้เรียนต้องได้เรียนรู้ในด้านต่างๆดังนี้มาแล้ว ได้แก่ ด้านสุนทรียศาสตร์และการแสดงออกที่สร้างสรรค์ (Aesthetics and Creative Expression) ด้านการค้นพบโลก (Discovery of the World)ด้านภาษา(Language and literacy)ด้านการเคลื่อนไหว (Motor skills development) ด้านการคำนวณ (Numeracy) ส่วนด้านสังคมและอารมณ์ (Social and emotional development) ให้รู้จักควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตัวเอง รู้จักเคารพความแตกต่างหลากหลาย รู้จักสื่อสารและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และมีความรับผิดชอบในการกระทำของตนเองพอ ทำให้นักการศึกษา นักวิจัย ผู้พัฒนาเทคโนโลยี และภาคเอกชนจะต้องตระหนักถึงความสำคัญและส่งเสริมการพัฒนาทักษะในอนาคต แก่เด็กและเยาวชนให้มากยิ่งขึ้น

การจัดประสบการณ์และสภาพแวดล้อมที่ดีสำหรับเด็กปฐมวัยนั้น ต้องคำนึงถึงเรื่องการพัฒนาการที่ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ทั้งหมดแต่ละด้านจะมีความสัมพันธ์กันหมด ถ้ามีพัฒนาการด้านหนึ่งด้านใดบกพร่องตั้งแต่เริ่มแรก ก็จะนำไปสู่ความบกพร่องและมีผลกระทบกระเทือนอื่นๆในระยะต่อไป (สิริมา

ภิญโญอนันตพงษ์, 2553) สำหรับพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม อาจกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าเป็น การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม โดยเฉพาะกับเพื่อนวัยเดียวกัน ควรส่งเสริมให้เด็กมีพฤติกรรมความร่วมมือตั้งแต่ปฐมวัย จะช่วยให้เด็กเข้าใจความคิด อารมณ์ และความรู้สึกของผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น ไม่สามารถคอยให้เด็กโตแล้วจึงสอน ควรจัดกิจกรรมต่างๆ เป็นกิจกรรมเปิดโอกาสให้เด็กได้รับการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง โดยการลงมือปฏิบัติผ่านประสาทสัมผัสมากที่สุด ได้ทำงานอย่างอิสระ และทำกิจกรรมเป็นกลุ่มย่อยๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นการฝึกฝนทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม ได้ทำงานร่วมกับเพื่อน ทำให้มีโอกาสช่วยเหลือกันและกัน และได้แสดงออกเป็นรายบุคคลอย่างอิสระ เป็นพื้นฐานที่จะช่วยให้ประสบความสำเร็จในการเรียนและในชีวิตเด็กต่อไป (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2551) การเรียนรู้ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เช่น การทำงานร่วมกับผู้อื่น การรู้จักบทบาทของตนเอง มีระเบียบวินัย และมีมารยาทที่ดีทางสังคม สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ ซึ่งครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากในการรับผิดชอบเลือกการจัดประสบการณ์เพื่อการพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ตามตามศักยภาพ โดยที่เด็กมีส่วนร่วมเป็นผู้เลือกทำกิจกรรมการพัฒนาทักษะให้เหมาะสมไปตามวัย กิจกรรมที่เหมาะสมกับการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็ก (ชลิตา สุนนทภรณ์, 2561), (พัฒนา ชัชพงศ์, 2553) คือ การเรียนรู้ผ่านการเล่น ยังเป็นหนทางที่ทำให้เด็กได้สร้างประสบการณ์เรียนรู้ทักษะทางสังคมและสิ่งแวดล้อม รอบๆ ตัว ตลอดจนเป็นการสร้างความสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้เป็นอย่างดี ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมยุคปัจจุบัน เพื่อที่เด็กจะได้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ควรได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะและทัศนคติที่เหมาะสม จะเป็นตัวช่วยพัฒนาไปสู่จุดมุ่งหมายดังกล่าวซึ่งจะทำให้เด็กมีความสุขในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

นักการศึกษาปฐมวัยต่างมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ชุดกิจกรรมศิลปะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ที่จะช่วยให้เติบโตขึ้นเป็นผู้ที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และเจริญก้าวหน้า การจัดกระบวนการสอนศิลปะ เป็นกิจกรรมที่สามารถจัดได้หลากหลาย อาทิ การวาด ระบายสี ปั้น ฉีกปะ ตัดแปะ พิมพ์ภาพ และการประดิษฐ์วัสดุต่างๆ และเป็นอีกโอกาสหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างทักษะ ประสบการณ์ และการพัฒนาการทักษะด้านต่างๆ ของเด็กปฐมวัย ส่งเสริมแนวทางการทำกิจกรรมกลุ่ม และเดี่ยว (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2523) , (เลิศ อานันทนนะ, 2535) การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ยังสามารถส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสังคม ด้วยการจัดกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ทำให้เด็กเรียนรู้และฝึกการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การทำงานเป็นกลุ่ม ทำให้มีโอกาสช่วยเหลือกันและกัน และได้แสดงออกเป็นรายบุคคลอย่างอิสระ อีกทั้งยังส่งเสริมให้เด็กเข้าใจตนเองและผู้อื่น และเรียนรู้ที่จะคิด และตัดสินใจ การยอมรับฟังความ

คิดเห็นของผู้อื่น รู้จักควบคุมและสามารถจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้ นำไปสู่พัฒนาทักษะกระบวนการเรียนรู้ และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม นิรมล ตีรณสาร สวัสดิบุต (2525) กล่าวว่า ศิลปะยังช่วยเสริมสร้างลักษณะนิสัยให้กับเด็ก เด็กๆจะได้มีประสบการณ์ในด้านสุนทรียภาพ และการสร้างสรรค์ จากการทำงานผ่านกระบวนการการทำงาน ซึ่งนำไปสู่พัฒนาการทางด้านทัศนศิลป์ จาก การปฏิบัติจริงที่จะช่วยพัฒนาศักยภาพ พัฒนาทักษะทางศิลปะที่มีอยู่ในตัวเด็ก อันเป็นเป้าหมายของศิลปศึกษาตามที่สังคมต้องการได้

ผู้วิจัยจึงพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ 10 กิจกรรม เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการเรียนรู้(ความรู้ ทักษะ) โดยศึกษาทฤษฎีพหุศิลปศึกษา GCAE.Gifted Child Arts Education (CISST) (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2548) ที่บูรณาการความรู้ ความคิด และการสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ ศิลปะการแสดง และดนตรีเข้าด้วยกัน การบูรณาการที่ผสมผสานกับการแยกย่อยศิลปะเฉพาะด้าน ย่อมต้องพัฒนากิจกรรม กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ดังกล่าว วัตถุประสงค์ที่สัมพันธ์กับศิลปะสมัยใหม่ พหุปัญญา และสุนทรียศาสตร์ พร้อมกับนำไปโปรแกรม Social and emotional learning (SEL) เพื่อส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (อารมณ์ จิตใจ สังคม และทัศนคติ) ผ่านกระบวนการสอนในศตวรรษที่ 21 มาประยุกต์ใช้ ตลอดจนการเน้นการจัดกิจกรรมที่ตอบสนอง ความต้องการตามวัยของเด็ก ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ 10 กิจกรรม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจะช่วยส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่ดี เป็นการปูพื้นฐาน ให้เด็กมีความพร้อมสมบูรณ์ และมีพฤติกรรมดังที่พึงประสงค์ ซึ่งล้วนแต่มีความสำคัญยิ่งต่อเด็ก ปฐมวัย เป็นการปลูกฝังพัฒนาการที่จะเป็นพื้นฐานสำคัญของชีวิตในอนาคต เพื่อเตรียมความพร้อมให้เด็กสามารถดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 ได้

จากเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการเรียนรู้ ด้านความรู้และทักษะทางทัศนศิลป์ ก่อนและหลังการทดลองใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย และศึกษาปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และทัศนคติ ของเด็กปฐมวัย ที่เรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ที่พัฒนามาจากทฤษฎีพหุศิลปศึกษาเชิงผู้มีความสามารถพิเศษ CISST และโปรแกรม Social and emotional learning (SEL) ทดลองในชั้นเรียนระดับอนุบาลศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนเถียรประสิทธิ์ศาสตร์ ที่เป็นกลุ่มเด็กที่อยู่ในช่วงวัยที่พร้อมจะปรับตัวเรียนรู้ ให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก เต็มโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี พร้อมจะปรับตัวเรียนรู้ ให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก เต็มโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีงามของสังคม มีทักษะชีวิตที่ส่งเสริมศักยภาพสูงสุด เป็นคนดี เก่ง และมีความสุข ภายใต้บริบทสังคม และวัฒนธรรมไทยที่เด็กอาศัยอยู่อย่างมีคุณภาพ และประสิทธิภาพในอนาคต

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งที่จะศึกษา กระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ผ่านชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยมีความมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการเรียนรู้ทักษะทางทัศนศิลป์ (ด้านความรู้ และด้านทักษะ) ก่อนและหลังการทดลองด้วยชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ระดับอายุ 4-5 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ของโรงเรียนเชียรประสิทธิ์ศาสตร์

2. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (อารมณ์ จิตใจ สังคม และทัศนคติ) ของเด็กปฐมวัย ที่เรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ระดับอายุ 4-5 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ของโรงเรียนเชียรประสิทธิ์ศาสตร์

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อครูศิลปศึกษา หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แนวทางในการออกแบบชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อพัฒนาการกระบวนการเรียนรู้ทักษะทางทัศนศิลป์ ด้านความรู้ ทักษะ และปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยชาย – หญิงระดับอายุ 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ใน ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ของโรงเรียนเชียรประสิทธิ์ศาสตร์ จำนวนทั้งหมด 184 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยชาย – หญิง ระดับอายุ 4-5 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 15 คน ของโรงเรียนเชียรประสิทธิ์ศาสตร์ผู้วิจัยได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

ตัวแปรตาม คือ 1. กระบวนการเรียนรู้ (ด้านความรู้ และด้านทักษะ)

2. ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (ด้านอารมณ์ จิตใจ สังคมและทัศนคติ)

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ดำเนินการใน ปีการศึกษา 2561 เป็นจำนวน 10 กิจกรรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **เด็กปฐมวัย** หมายถึง เด็กชายและหญิง ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเตรียมประถมศึกษา ปีการศึกษา 2561

2. **กระบวนการเรียนรู้ (ทักษะทางทัศนศิลป์)** หมายถึง กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ที่เน้นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เข้าใจ และคิดแก้ปัญหาได้ โดยวัดจากผลการเรียนรู้ด้านความรู้ และทักษะของเด็กปฐมวัยตามรายละเอียดดังนี้

2.1. **ด้านความรู้** คือ ความรู้ความเข้าใจเรื่องกระบวนการเรียนรู้ทักษะทางทัศนศิลป์ของผู้เรียนที่ผ่านกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ วัดได้โดยแบบทดสอบความรู้ และทักษะทางทัศนศิลป์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2.2. **ด้านทักษะ** คือ ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ การแก้ไขปัญหา ในการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะทักษะทางทัศนศิลป์ ที่เหมาะสมกับวัย วัดได้โดยแบบทดสอบความรู้ และทักษะทางทัศนศิลป์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. **ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม** หมายถึง พัฒนาการทักษะด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม และทัศนคติ

3.1. **ด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม** Social and emotional Learning Skills: SEL

1. Self-awareness การตระหนักรู้ในตนเอง

2. Self-management การจัดการตนเอง

3. Social-awareness การตระหนักรู้ทางสังคม

4. Relationship skills ทักษะความสัมพันธ์

5. Responsible decision making การตัดสินใจที่เหมาะสม มีความรับผิดชอบ

วัดได้โดยชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และแบบประเมินปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัย

3.2. **ด้านทัศนคติ** คือ ทัศนคติต่อการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมศิลปะ วัดโดยแบบสังเกตทัศนคติ ของเด็กปฐมวัยที่มีต่อชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง ชุดเครื่องมือในการศึกษากระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม โดยการเปรียบเทียบ กระบวนการเรียนรู้ทักษะทางทัศนศิลป์ ก่อนและหลังการทดลองด้วย ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ 10 กิจกรรม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยนำเอาทฤษฎีพหุศิลปศึกษาเชิงผู้มีความสามารถพิเศษ (GCAE.Gifted Child Arts Education) CISST เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการเรียนรู้ (ความรู้ ทักษะ) และ นำเอาโปรแกรม Social and emotional learning SEL เพื่อส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ทางสังคม(อารมณ์ จิตใจ สังคม และทัศนคติ) ผ่านกระบวนการสอนในรูปแบบศตวรรษที่ 21 เป็นกิจกรรมเน้นให้แสดงออกทางความคิดจินตนาการ และสร้างสรรค์ผลงานศิลปะอย่างง่าย โดยเนื้อหาการเรียนการสอนส่งเสริมให้เด็กรับรู้ความงามทางสุนทรียศาสตร์ และสนุกสนานไปกับกระบวนการ หรือเทคนิควิธีการทางศิลปะ ได้พัฒนาทักษะทางศิลปกรรมด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย ที่พัฒนาผ่านกิจกรรมสร้างสรรค์ทางทัศนศิลป์เช่น ความเข้าใจในความงามทางศิลปะ การวาด การระบายสี ภาพพิมพ์ การปั้น การพับ ฉีก ปะ ม้วน บิด การประดิษฐ์ โดยกิจกรรมศิลปะที่บูรณาการระหว่าง ศิลปะกับกิจกรรมอื่นๆ ที่เน้นพัฒนาให้มีความพร้อมในอนาคตทุกด้าน สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลง มีทักษะชีวิต ช่วยเสริมสร้างเพื่อการพัฒนาปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัย

ตาราง 1 ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

กิจกรรม	ศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม
กิจกรรมที่ 1	FAMILY ครั้งที่ 1
กิจกรรมที่ 2	FAMILY ครั้งที่ 2
กิจกรรมที่ 3	ต่อหน้าเติมตา
กิจกรรมที่ 4	ปีนโตงของฉัน
กิจกรรมที่ 5	ผจญภัยบันไดงู
กิจกรรมที่ 6	หนีบให้สูง ต่อให้สวย
กิจกรรมที่ 7	อยากกินพิซซ่า
กิจกรรมที่ 8	กระดาษสไล
กิจกรรมที่ 9	ประดิษฐ์พวงกุญแจผีเสื้อ
กิจกรรมที่ 10	นิทรรศการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

กระบวนการเรียนรู้ ด้านความรู้ และด้านทักษะทางทัศนศิลป์ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 2

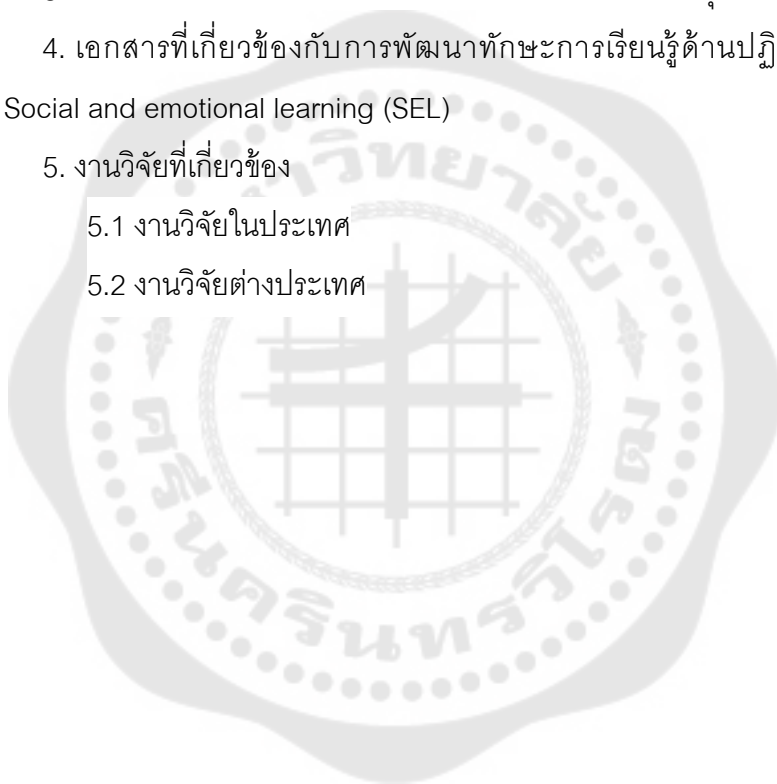
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอหัวข้อ ต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560-2579
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางทัศนศิลป์และแนวคิดพหุศิลป์ศึกษา
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

โปรแกรม Social and emotional learning (SEL)

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560-2579

1.1 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2560) หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล

1.2 จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งเด็กมีพัฒนาการตามวัยเต็มตามศักยภาพ และมีความพร้อมในการเรียนรู้ต่อไป จึงกำหนดจุดหมายเพื่อให้เกิดกับเด็กเมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัย ดังนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย แข็งแรง และมีสุขนิสัยที่ดี
2. สุขภาพจิตดี มีสุนทรียภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตใจที่ดีงาม
3. มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีวินัย และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
4. มีทักษะการคิด การใช้ภาษาสื่อสาร และการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

1.3 มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม อายุ 4-5 ปี

ตาราง 2 มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ อายุ 4-5 ปี

มาตรฐานการเรียนรู้	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์ อายุ 4-5 ปี
พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ		
มาตรฐานที่ 3 มีสุขภาพจิตดีและมี ความสุข	-แสดงออกทางอารมณ์ได้ อย่างเหมาะสม	แสดงอารมณ์ ความรู้สึกได้ตาม สถานการณ์
	-มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และผู้อื่น	กล้าพูดกล้าแสดงออก อย่าง เหมาะสมบางสถานการณ์ แสดงความพอใจในผลงานและ ความสามารถของตนเอง

ตาราง 2 (ต่อ)

มาตรฐานการเรียนรู้	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์ อายุ4-5 ปี
มาตรฐานที่ 4 ชื่นชมและแสดงออก ทางศิลปะ ดนตรี และ การเคลื่อนไหว	-สนใจ มีความสุข และ แสดงออกผ่านงานศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว	สนใจมีความสุข และแสดงออก ผ่านงานศิลปะ
		สนใจมีความสุข และแสดงออก ผ่านเสียงเพลงดนตรี
		สนใจมีความสุข และแสดง ท่าทาง/เคลื่อนไหว ประกอบเพลง จังหวะและดนตรี
มาตรฐานที่ 5 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม	-ซื่อสัตย์สุจริต	ขออนุญาตหรือรอคอย เมื่อ ต้องการสิ่งของของผู้อื่น เมื่อมีผู้ ชี้แนะ
	-มีความเมตตา กรุณา มี น้ำใจ และช่วยเหลือ แบ่งปัน	แสดงความรักเพื่อน และมีเมตตา สัตว์เลี้ยง
		ช่วยเหลือและแบ่งปัน ผู้อื่นได้เมื่อ มีผู้ชี้แนะ
	-มีความเห็นอกเห็นใจ ผู้อื่น	แสดงสีหน้าและท่าทาง รับรู้ ความรู้สึกผู้อื่น
	-มีความรับผิดชอบ	ทำงานที่ได้รับ มอบหมายจน สำเร็จ เมื่อมีผู้ชี้แนะ
พัฒนาการด้านสังคม		
มาตรฐานที่ 6 มีทักษะชีวิตและปฏิบัติ ตนตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	-ช่วยเหลือตนเอง ในการ ปฏิบัติกิจวัตร ประจำวัน	แต่งตัวด้วยตนเอง
		รับประทานอาหารด้วยตนเอง
		ใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วยตนเอง
	-มีวินัยในตนเอง	เก็บของเล่นของใช้ เข้าที่ด้วย ตนเอง
		เข้าแถวตามลำดับ ก่อนหลังได้ ด้วยตนเอง

ตาราง 2 (ต่อ)

มาตรฐานการเรียนรู้	ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์ อายุ 4-5 ปี
	-ประหยัดและพอเพียง	ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดและพอเพียงเมื่อมีผู้ชี้แนะ
มาตรฐานที่ 7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย	-ดูแลรักษาธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อม	มีส่วนร่วมดูแลรักษาธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเมื่อมีผู้ชี้แนะ ที่จะชยะได้ถูกที่
	-มีมารยาท ตามวัฒนธรรม ไทย และรักความเป็นไทย	ปฏิบัติตนตาม มารยาทไทยได้ ด้วยตนเอง
		กล่าวคำขอขอบคุณ และขอโทษด้วย ตนเอง ยืนตรงเมื่อได้ยิน เพลงชาติไทย และเพลงสรรเสริญพระบารมี
มาตรฐานที่ 8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่าง มีความสุขและปฏิบัติ ตนเป็นสมาชิกที่ดีของ สังคมในระบอบ ประชาธิปไตย อันมี พระมหากษัตริย์ทรง เป็นประมุข	-ยอมรับความเหมือน และ ความแตกต่าง ระหว่าง บุคคล	เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่ แตกต่างไปจากตน
	-มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น	เล่นหรือทำงานร่วมกับ เพื่อนเป็น กลุ่ม ยิ้มทักทายหรือพูดคุย กับผู้ใหญ่ และบุคคลที่คุ้นเคย ได้ด้วยตนเอง
	-ปฏิบัติตนเบื้องต้น ในการ เป็นสมาชิกที่ดี ของสังคม	มีส่วนร่วมสร้าง ข้อตกลงและ ปฏิบัติ ตามข้อตกลงเมื่อมีผู้ชี้แนะ ปฏิบัติตนเป็นผู้นำ และผู้ตามได้ ด้วยตนเอง ประนีประนอม แก้ไขปัญหาโดย ปราศจาก การใช้ความรุนแรงเมื่อ มีผู้ชี้แนะ

1.4 สารระการเรียนรู้/ประสบการณ์สำคัญ

เป็นสื่อกลางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็ก เป็นการสนับสนุนให้เด็ก ได้แสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกของตนเองที่เหมาะสมกับวัยตระหนักถึงลักษณะพิเศษเฉพาะที่เป็นอัตลักษณ์ ความเป็นตัวของตัวเอง มีความสุขว่าเร้าใจแจ่มใสการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ได้พัฒนาคุณธรรมจริยธรรม สุนทรียภาพ ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และความเชื่อมั่นในตนเองขณะปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ และเป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมต่างๆ รอบตัวจากการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเรียนรู้ทางสังคม เช่น การเล่น การทำงานร่วมกับผู้อื่น การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การแก้ปัญหาข้อขัดแย้งต่างๆ ดังนี้

ตาราง 3 สารระการเรียนรู้/ประสบการณ์สำคัญ ด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม อายุ 4-5 ปี

สารระการเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ	
สุนทรียภาพ ดนตรี	การฟังเพลง การร้องเพลง และการแสดง ปฏิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี การเล่นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี การเล่นบทบาทสมมติ การทำกิจกรรมศิลปะต่างๆ การสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม
การเล่น	การเล่นอิสระ การเล่นรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ การเล่นตามมุมประสบการณ์/มุมเล่นต่างๆ การเล่นนอกห้องเรียน
คุณธรรม จริยธรรม	การปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่นับถือ การฟังนิทานเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม การร่วมสนทนา และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิงจริยธรรม
การแสดงออกทางอารมณ์	การพูดสะท้อนความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น การเล่นบทบาทสมมติ

ตาราง 3 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
	<p>การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี</p> <p>การร้องเพลง</p> <p>การทำงานศิลปะ</p>
การมีอัตลักษณ์เฉพาะตนและเชื่อว่าตนเองมีความสามารถ	การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามความสามารถของตนเอง
การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	<p>การแสดงความยินดีเมื่อผู้อื่นมีความสุขเห็นใจ</p> <p>เมื่อผู้อื่นเศร้าหรือเสียใจ และการช่วยเหลือ</p> <p>ปลอบโยนเมื่อผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ</p>
พัฒนาการด้านสังคม	
การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	<p>การช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน</p> <p>การปฏิบัติตนตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p>
การดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	<p>การมีส่วนร่วมรับผิดชอบดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน</p> <p>การใช้วัสดุและสิ่งของเครื่องใช้อย่างคุ้มค่า</p> <p>การทำงานศิลปะที่นำวัสดุหรือสิ่งของเครื่องใช้ที่ใช้แล้ว มาใช้ซ้ำ หรือแปรรูปแล้วนำกลับมาใช้ใหม่</p> <p>การเพาะปลูกและดูแลต้นไม้</p> <p>การเลี้ยงสัตว์</p> <p>การสนทนาข่าวและเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวัน</p>
การปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย	<p>การเล่นบทบาทสมมติการปฏิบัติตนในความเป็นคนไทย</p> <p>การปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยและประเพณีไทย</p> <p>การประกอบอาหารไทย</p>

ตาราง 3 (ต่อ)

สาระการเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ
	การศึกษาออกสถานที่ การละเล่นพื้นบ้านของไทย
การมีปฏิสัมพันธ์ มีวินัย มีส่วนร่วมและ บทบาทสมาชิกของสังคม	การร่วมกำหนดข้อตกลงของห้องเรียน การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของห้องเรียน การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ การดูแลห้องเรียนร่วมกัน การร่วมกิจกรรมวันสำคัญ
การเล่นและทำงานแบบร่วมมือร่วมใจ	การร่วมสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น การทำศิลปะแบบร่วมมือ
การแก้ปัญหาความขัดแย้ง	การมีส่วนร่วมในการเลือกวิธีการแก้ปัญหา การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง
การยอมรับในความเหมือนและความ ต่างกันระหว่างบุคคล	การเล่นหรือทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเพื่อน

1.5 สาระที่ควรรู้/สาระการเรียนรู้

สาระที่ควรเรียนรู้ เป็นเรื่องราวรอบตัวเด็กที่นำมาเป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดแนวคิดหลังจากนำสาระที่ควรรู้นั้น มาจัดประสบการณ์ให้เด็ก เพื่อให้บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ไม่เน้นการท่องจำเนื้อหา ผู้สอนสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้สอดคล้องกับวัย ความต้องการ และความสนใจของเด็ก โดยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำคัญ ทั้งนี้ อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้ โดยคำนึงถึงประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก ดังนี้

ตาราง 4 สาระที่ควรรู้/สาระการเรียนรู้ ด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม อายุ 4-5 ปี

สาระที่ควรเรียนรู้	รายละเอียด	สาระการเรียนรู้
1. เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก	เด็กรู้จักชื่อ นามสกุล	ฉันคือตัวฉัน

ตาราง 4 (ต่อ)

สาระที่ควร เรียนรู้	รายละเอียด	สาระการเรียนรู้
	<p>เด็กรู้จักชื่อ นามสกุล รูปร่างหน้าตา รู้จัก อวัยวะต่าง ๆ วิธีระวัง รักษา ร่างกายให้ สะอาด ปลอดภัย เรียนรู้ที่จะ เล่น และทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองคนเดียวหรือ กับ ผู้อื่น ตลอดจน เรียนรู้ที่จะ แสดงความ คิดเห็น ความรู้สึกและ แสดงมารยาทที่ดี ฉันคือตัวฉัน</p>	<p>ฉันคือตัวฉัน - ชื่อ, ชื่อสกุล - รูปร่าง , ลักษณะ - ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ร่างกายของฉัน - สุขนิสัยที่ดี - การเล่น การออกกำลังกายกลางแจ้ง - การพักผ่อน ประสาทสัมผัสทั้ง 5 หนูน้อยคนเก่ง - การดูแลและการระมัดระวังอุบัติเหตุ - การช่วยเหลือตนเอง - การปฏิบัติตาม มารยาทไทย</p>
<p>2. เรื่องราว เกี่ยวกับ บุคคล และ สถานที่ แวดล้อมเด็ก</p>	<p>เด็ก รู้จัก และ รับรู้ เรื่องราว เกี่ยวกับ ครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน รวมทั้ง บุคคลต่าง ๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้อง หรือมี โอกาสใกล้ชิดและ มี ปฏิสัมพันธ์ใน ชีวิตประจำวัน</p>	<p>บ้านของฉัน - แบบบ้านในลักษณะ ต่าง ๆ เช่น บ้านไม้ บ้าน ตึก แปะ - ห้องต่าง ๆ ภายในบ้าน - สมาชิกในบ้าน - ความสัมพันธ์ของบุคคล ในบ้าน ครอบครัวอบอุ่น - การช่วยเหลืองานบ้าน - การเคารพเชื่อฟังพ่อ-แม่ และผู้ใหญ่ใน บ้าน - ความต้องการของมนุษย์ ปัจจัย 4 บ้าน ฉันร่วมใจ</p>

ตาราง 4 (ต่อ)

สาระที่ควร เรียนรู้	รายละเอียด	สาระการเรียนรู้
		<ul style="list-style-type: none"> - การมีมารยาทและการปฏิบัติตนให้ถูกต้องตาม กาลเทศะ - การมีเพื่อนบ้าน - การไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น - การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน - การขออนุญาตใช้สิ่งของ ที่ไม่ใช่ของตนเอง <p>โรงเรียนของหนูคุณครูของฉัน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ชื่อโรงเรียน - ปรัชญา , คำขวัญ - สีประจำโรงเรียน - ชื่อผู้บริหาร - บุคลากรที่เกี่ยวข้อง - สัญลักษณ์ของโรงเรียน - เพลงประจำโรงเรียน รอบรั้วในโรงเรียน - สถานที่ต่าง ๆ ใน โรงเรียน - ความสำคัญของสถานที่ต่าง ๆ - การปฏิบัติตนในการใช้ สถานที่ต่าง ๆ <p>สถานที่ใกล้เคียง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประโยชน์และ ความสำคัญของสถานที่ใกล้เคียง <p>ความสัมพันธ์ของ สถานที่ใกล้เคียงกับโรงเรียน</p> <p>วันไหว้ครู</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความสำคัญของวันไหว้ ครู - พระคุณของครู

ตาราง 4 (ต่อ)

สาระที่ควร เรียนรู้	รายละเอียด	สาระการเรียนรู้
		<ul style="list-style-type: none"> - ความหมายของสิ่งที่นำมาไหว้ครู - การแสดงความกตัญญูต่อคุณครู วันอาสาฬหบูชา+ วันเข้าพรรษา - ความสำคัญของวัน อาสาฬหบูชา+วัน เข้าพรรษา - การปฏิบัติตนทาง ศาสนา วันแม่ - ความสำคัญของวันแม่ - สัญลักษณ์ - ความหมาย - การปฏิบัติตนต่อผู้มี พระคุณ วันลอยกระทง - ความหมายของวันลอย กระทง - อุปกรณ์ที่ใช้ในการประดิษฐ์กระทง - วัสดุธรรมชาติที่นำมาใช้ ประดิษฐ์กระทง ได้วันพ่อ- ความสำคัญของวันพ่อ - สัญลักษณ์ - ความหมาย - การปฏิบัติตนที่ดีต่อพ่อ - พระราชกรณียกิจฯ วันคริสตมาส+วันขึ้นปีใหม่ - ความสำคัญของวันขึ้นปี ใหม่+ วันคริสต มาส - กิจกรรมที่ควรปฏิบัติ - สัญลักษณ์ของวันคริสตมาส

ตาราง 4 (ต่อ)

สาระที่ควร เรียนรู้	รายละเอียด	สาระการเรียนรู้
		<p>วันเด็ก+วันครู</p> <ul style="list-style-type: none"> - คำขวัญวันเด็ก - ความสำคัญของวันเด็ก +วันครู - สถานที่ต่าง ๆ ที่เด็ก สามารถไปเข้าชมได้ ใน วันเด็ก <p>หนูอยากเป็นอะไร</p> <ul style="list-style-type: none"> - อาชีพที่เด็กรู้จัก - หน้าที่ของอาชีพต่าง ๆ - สถานที่ทำงานของแต่ละ อาชีพ - เครื่องแบบที่เป็นเอกลักษณ์ ของแต่ละ อาชีพ - เครื่องแบบที่เป็นเอกลักษณ์ ของแต่ละ อาชีพ <p>เด็กดีมีคุณธรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ศาสนาประจำโรงเรียน - ศาสนาประจำชาติ - การปฏิบัติตนในแต่ละศาสนา - หลักคำสอนของแต่ละศาสนา - การปฏิบัติตนตามมารยาท ไทย
3.ธรรมชาติ รอบตัว	<p>เรี ย น รู้ ลั ะ มี ชี วิ ต สิ่งไม่มีชีวิต รวมทั้งความ เปลี่ยนแปลง ของโลกที่ แวดล้อม เด็ก ต าม ธรรมชาติ เช่น ฤดูกาล กลางวัน กลางคืน การ</p>	<p>ธรรมชาติแสนสวย</p> <ul style="list-style-type: none"> - สิ่งที่มีชีวิต ได้แก่ คน , สัตว์ , พืช (ผัก+ ผลไม้) - สิ่งที่ไม่มีชีวิต ได้แก่ ดิน หิน ททราย - ฤดูต่าง ๆ ได้แก่ ฤดูร้อน ฤดูฝน ฤดู หนาว

ตาราง 4 (ต่อ)

สาระที่ควร เรียนรู้	รายละเอียด	สาระการเรียนรู้
	ดูแลและการอนุรักษ์ ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	- รัชชธรรมชาติ ได้แก่ แม่น้ำลำคลอง - กลางวัน, กลางคืน - การบำรุงและการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม
4. สิ่งต่าง ๆ รอบตัว	เด็กได้รู้จักสี ขนาด รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก ผิวสัมผัสของสิ่ง ต่าง ๆ รอบตัว สิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะ และการ สื่อสาร ต่าง ๆ เทคโนโลยี พลังงาน ที่ ใช้ใน ชีวิตประจำวัน	การคมนาคม - ทางบก - ทางน้ำ - ทางอากาศ - อุบัติเหตุในการเดินทาง - การระมัดระวังอุบัติเหตุ - ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง - การปฏิบัติ ตาม กฎ จร การ ติดต่อสื่อสาร - ทางไปรษณีย์ - โทรศัพท์ - อินเทอร์เน็ตการรับข้อมูลข่าวสาร - โทรศัพท์, วิทยุ - หนังสือพิมพ์ สื่อกับชีวิตประจำวัน - สื่อธรรมชาติ - สื่อสังเคราะห์ คณิตคิดสนุก - รูปทรงต่าง ๆ - ขนาด , น้ำหนัก - ชั่ง , ตวง , วัด - จำนวน 1 - 50 - มากกว่า , น้อยกว่า (ไม่เกิน 20) - เท่ากัน , ไม่เท่ากัน - ความเหมือน , ความ ต่าง

1.6 การจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 3-6 ปี เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะการ บูรณาการผ่านการเล่น การลงมือกระทำจากประสบการณ์ตรงอย่างหลากหลาย เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ไม่จัดเป็นรายวิชา โดยมีหลักการ และแนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

1.6.1. หลักการจัดประสบการณ์

1. จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เพื่อพัฒนาเด็ก โดยองค์รวม อย่างสมดุลและต่อเนื่อง
2. เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่
3. จัดให้เด็กได้รับการพัฒนา โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้และ พัฒนาการของเด็ก
4. จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์ พร้อมทั้งนำผลการประเมินมาพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง
5. ให้พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

1.6.2. แนวทางการจัดประสบการณ์

1. จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการทำงานของสมอง ที่เหมาะกับอายุ วุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ
2. จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ของเด็ก เด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง
- 2.3 จัดประสบการณ์แบบบูรณาการ โดยบูรณาการทั้งกิจกรรม ทักษะ และสาระการเรียนรู้
4. จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่มคิด วางแผน ตัดสินใจลงมือกระทำและนำเสนอความคิด โดยผู้สอนหรือผู้จัดประสบการณ์เป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก
5. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น กับผู้ใหญ่ ภายนอกได้

สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุข และเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่างๆ กัน

6. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก สอดคล้องกับบริบท สังคม และวัฒนธรรมที่แวดล้อมเด็ก

7. จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม และการมีวินัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

8. จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริง โดยไม่ได้คาดการณ์ไว้

9. จัดทำสารนิเทศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรองและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน

10. จัดประสบการณ์โดยให้พ่อแม่ ครอบครัว และชุมชนมีส่วนร่วมทั้งการวางแผนการสนับสนุนสื่อ แหล่งเรียนรู้ การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ

1.7 กิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม: แนวทางในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการในระดับปฐมวัยที่สอดคล้องกับหลักการทำงานของสมอง

(สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551) แนวทางการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยกำหนดให้จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้

1. กิจกรรมเสรี เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กเล่นกับสื่อและเครื่องเล่นอย่างอิสระตามมุมเล่น หรือมุมประสบการณ์ หรือศูนย์การเรียนรู้ที่จัดไว้ โดยให้เด็กมีโอกาสเลือกเล่นได้อย่างเสรีตามความสนใจและความต้องการของเด็ก ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม ลักษณะของการเล่นของเด็กมีหลายลักษณะ เช่น การเล่นบทบาทสมมติและเล่นเลียนแบบ ในมุมบ้าน มุมหอมุมร้านค้า มุมวัด มุมเสริมสวย ฯลฯ การอ่านหรือดูภาพในมุมหนังสือ การเล่นสร้างในมุมบล็อก

การสังเกตและทดลองในมุมวิทยาศาสตร์หรือมุมธรรมชาติ การเล่นฝึกทักษะต่างๆ ในมุมเครื่องเล่นสัมผัสหรือมุมของเล่นหรือมุมเกมการศึกษาเป็นต้น

การจัดกิจกรรมเสรี หากครูจัดมุมเล่นโดยจัดวางวัสดุอุปกรณ์ที่ไม่เหมาะสมกับวัย ไม่ทำลาย หรือไม่เคยเปลี่ยนแปลงอะไรเลยย่อมทำให้เด็กเสียโอกาสในการเรียนรู้ เพราะสมองจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อมีสิ่งจูงใจที่ชักนำให้สมองสนใจผลิตความรู้ สมองจะมีกระบวนการเลือกคัดกรอง เฉพาะสิ่งที่น่าสนใจเท่านั้นเข้าสู่การรับรู้ของสมอง ทั้งนี้ การจัดมุมเล่นที่ดีที่สามารถส่งเสริมจึงควรจัดสื่อที่ตรงกับความสนใจของเด็ก เหมาะสมกับระดับพัฒนาการ จัดอุปกรณ์ให้เพียงพอกับเด็ก และจัดวางให้เด็กหยิบใช้และเก็บเองได้ จัดให้น่าสนใจ และดึงดูดให้เด็กเข้าไปเล่น โดยมีการเปลี่ยนแปลงสื่อที่จัดไว้อย่างสม่ำเสมอตามหัวข้อที่เด็กสนใจและกำลังเรียนรู้ตามหลักสูตรเพื่อกระตุ้นให้เด็กต้องการเรียนรู้ ทั้งนี้ครูอาจให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดมุมเล่นด้วยก็ได้ สิ่งสำคัญคือ ต้องจัดเวลาให้เด็กมีโอกาสได้เล่นหรือจัดกระทำกับสื่อต่างๆอย่างเพียงพอ

2. กิจกรรมสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการโดยใช้ศิลปะ เช่น การเขียนภาพ การปั้น การฉีกปะ ตัดปะ การพิมพ์ภาพ การร้อย การประดิษฐ์ หรือวิธีการอื่นๆ ที่เด็กได้คิดสร้างสรรค์ ได้รับรู้เกี่ยวกับความงาม และได้แสดงออกทางความรู้สึก และความสามารถของตนเอง การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ควรจัดให้เด็กทำทุกวัน โดยอาจจัดวันละ 3-5 กิจกรรม ให้เด็กเลือกทำอย่างน้อย 1-2 กิจกรรมตามความสนใจ

การจะพัฒนาด้านศิลปะและการสร้างสรรค์ให้เด็กต้องเข้าใจว่า ศิลปะคือกระบวนการที่สมองถอดความคิดออกมาเป็นภาพและชิ้นงานต่างๆกระบวนการพัฒนาศิลปะและการสร้างสรรค์ของเด็กจึงเน้นให้เด็กคิดและลงมือทำออกมาเมื่อเด็กทำงานศิลปะเด็กจะเกิดการเชื่อมโยงในสมอง คิดจินตนาการ และผลโดยตรงที่เด็กได้รับ คือ ความรู้สึกพอใจ มีความสุข และได้สัมผัสสุนทรีย์ของโลกตั้งแต่วัยเยาว์ การแสดงออกทางศิลปะจึงเปรียบเสมือนการสร้างจินตนาการเป็นรูปร่างภายนอกแล้วป้อนกลับเข้าสู่สมอง เป็นการทำให้สมองได้จัดการกับจินตนาการต่างๆ ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ยิ่งทำ ยิ่งจัดระบบความคิดได้ดีขึ้น ในการใช้กิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาสมอง ครูจึงควรให้เด็กมีเวลาเต็มที่ในการทำงานศิลปะ ให้เด็กมีประสบการณ์ทางประสาทสัมผัส มีโอกาสทดลองใช้วัสดุ และเครื่องมือที่หลากหลาย ได้พูดคุยเกี่ยวกับงานของตนเองหรือให้เด็กได้จัดแสดงและนำเสนอผลงาน ศิลปะของเด็กไม่ควรเน้นการลอกเลียนแบบ หรือการทำให้เหมือนของจริง เนื่องจากสายตาและจินตนาการของเด็กวัยนี้ยังไม่ได้มุ่งไปสู่ความถูกต้องของสัดส่วน แสง หรือเงา

3. กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายอย่างอิสระตามจังหวะ โดยใช้เสียงเพลง คำคล้องจอง เครื่องเคาะจังหวะ หรืออุปกรณ์อื่นๆ มาประกอบการเคลื่อนไหว เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ เด็กวัยนี้ร่างกายกำลังอยู่ในระหว่างพัฒนา การใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายยังไม่ผสมผสานหรือประสานสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์ การทำกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะช่วยให้เด็กเรียนรู้จังหวะและควบคุมการเคลื่อนไหวของตนเองได้

สมองส่วนที่รับผิดชอบหลักเกี่ยวกับการจัดสมดุลของร่างกาย คือ สมองเล็กหรือซีรีเบลลัม (Cerebellum) การกระตุ้นสมรรถนะของสมองส่วนนี้จะส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถในการรับข้อมูลจากสิ่งแวดล้อมไปด้วยพร้อมๆ กัน ช่วงปฐมวัยเป็นช่วงเวลาที่ดีที่สุดในการพัฒนาทักษะเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ซึ่งจะช่วยพัฒนาระบบความสัมพันธ์ของประสาทสัมผัส เด็กต้องพัฒนาความสามารถในการใช้ตา มือ เท้า และประสาทรับความรู้สึกต่างๆ ให้สัมพันธ์กัน การเคลื่อนไหวร่างกายของเด็กเป็นการเตรียมสมรรถนะของร่างกายทุกส่วนเพื่อใช้ประโยชน์ในการมีชีวิตอยู่ และพร้อมกันนั้นการเคลื่อนไหวร่างกายก็พัฒนาความสามารถของสมองอันเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ไปด้วย

4. กิจกรรมเสริมประสบการณ์ เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เด็กได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ ฝึกการทำงานและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มทั้งกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่จัดมุ่งฝึกให้เด็กได้มีโอกาส ฟัง พูด สังเกต คิดแก้ปัญหา ใช้เหตุผล และฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน โดยจัดกิจกรรมด้วยวิธีต่างๆ เช่น สนทนา อภิปราย เล่านิทาน สาธิต ทดลอง ศึกษานอกสถานที่ เล่นบทบาทสมมติ ร้องเพลง เล่นเกม ท่องคำคล้องจอง ประกอบอาหาร เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ฯลฯ

กระบวนการให้สมองเรียนรู้ที่จะให้ความหมายสิ่งที่เห็น สิ่งที่เผชิญ ดีความ และสร้างความเชื่อมโยงระหว่างสิ่งต่างๆ ที่รับรู้มา เป็นการพัฒนาระบวนการคิดของเด็ก ซึ่งต้องอาศัยข้อมูลจากการรับรู้ของสมองจำนวนมาก ถ้าไม่มีข้อมูลในความทรงจำ ก็ไม่สามารถคิดอะไรออกมาได้ ดังนั้นกระบวนการพัฒนาการคิดของเด็กจึงต้องมุ่งเน้นให้เด็กได้มีประสบการณ์ที่ต้องใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า สิ่งทีก่อรูปในการคิดของเด็กเริ่มต้นที่การจับต้อง สัมผัส และมีประสบการณ์โดยตรง สมองรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า แล้วก่อรูปเป็นวงจรแห่งการคิดขึ้นมาในสมอง ประสบการณ์ของเด็กผ่านการสัมผัส การชิม การดมกลิ่น การได้ยิน และการเห็น จึงเป็นพื้นฐานของการสร้างความหมายให้แก่สิ่งต่างๆ ครูจึงควรออกแบบกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้เด็กเรียนรู้แบบลงมือกระทำซึ่งจะทำให้เด็กมีโอกาสใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า รวมทั้งจัดให้เด็กมี

ประสบการณ์ในสถานการณ์จำลองทุกอย่างที่เป็นไปได้ เพื่อกระตุ้นให้เด็กคิดสิ่งที่ซับซ้อนขึ้นตามลำดับ เด็กจะได้เคยชินกับการใช้ความคิดและคิดเป็นในที่สุด

5. กิจกรรมกลางแจ้ง เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้มีโอกาสออกไปนอกห้องเรียนเพื่อออกกำลังกาย เคลื่อนไหวร่างกายและแสดงออกอย่างอิสระ โดยยึดความสนใจและความสามารถของเด็กแต่ละคนเป็นหลัก กิจกรรมกลางแจ้งที่ควรจัดให้เด็กได้เล่น เช่น การเล่นเครื่องเล่นสนามที่เด็กได้ปีนป่าย โยกหรือไกว หมุน โยน เดินทรงตัว หรือ เล่นเครื่องเล่นล้อเลื่อน การเล่นทราย การเล่นน้ำ การเล่นสมมติในบ้านจำลอง การเล่นในมุมช่างไม้ การเล่นกับอุปกรณ์กีฬา การเล่นเกม การละเล่น ฯลฯ

การพัฒนาด้านการเคลื่อนไหวของร่างกาย เป็นการพัฒนาโครงสร้างทั้งระบบของร่างกายที่ใช้ในการควบคุมสั่งการตัวเอง และการรับข้อมูลจากสิ่งแวดล้อม กระบวนการพัฒนาร่างกายและการเคลื่อนไหวของเด็กจำเป็นต้องได้รับการกระตุ้นอย่างเต็มที่ เพื่อให้ร่างกายทุกส่วนทั้งกล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการเหล่านี้ต้องเน้นให้เด็กได้ใช้งานร่างกายให้ครบถ้วน และพัฒนาจนมีสมรรถนะดีเต็มตามศักยภาพของเด็ก นอกจากนี้การที่เด็กได้เล่น ไม่ว่าจะเป็นการหมุนตัว กระโดด คลาน กลิ้ง วิ่ง ใต้ ฯลฯ จะช่วยพัฒนาความสามารถในการรับรู้ระยะ มิติ มีการพัฒนาสมองให้สมดุลเป็นปกติ สิ่งที่เด็กเล่น เช่น การควบคุมท่าทางการเดิน การวิ่งแข่ง การเล่นกระบะทราย การเดินบนกระดานแผ่นเดียว ล้วนเป็นการทำซ้ำๆ ตัดแปลงท่าทางที่ไม่สมบูรณ์เพื่อสร้างสมองให้พร้อมสำหรับการใช้งานในวัยถัดไป

6. กิจกรรมเกมการศึกษา เป็นเกมการเล่นที่ช่วยพัฒนาสติปัญญา มีกฎเกณฑ์กติกาต่างๆ เด็กสามารถเล่นคนเดียว หรือเล่นเป็นกลุ่มก็ได้ ช่วยให้เด็กรู้จักสังเกต คิดหาเหตุผล และเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสี รูปร่าง จำนวน ประเภท และความสัมพันธ์เกี่ยวกับพื้นที่/ระยะ เกมการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย เช่น เกมจับคู่ เกมแยกประเภท จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับ โดมิโนลอตโตภาพตัดต่อ ฯลฯ

การให้เด็กเล่นเกมการศึกษาคือกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาสมองด้านการคิด เมื่อเซลล์สมองถูกกระตุ้นด้วยสัญญาณต่างๆ เกิดเป็นข้อมูลจำนวนมาก การคิดจะสร้างความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลเหล่านั้นซึ่งจะกลายเป็นข้อมูลใหม่อีกชั้นหนึ่งซึ่งซับซ้อนขึ้น การที่เด็กเล่นเกมการศึกษาจึงเป็นการกระตุ้นให้สมองได้จัดความสัมพันธ์ของข้อมูลที่มีอยู่เดิม ทำให้เกิดความสัมพันธ์ของข้อมูลแบบใหม่ เมื่อเกิดซ้ำๆ กัน ก็จะเกิดความคงตัวในวงจรร่างแหของเซลล์สมองนั่นเอง

1.8 ขอบข่ายกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม

การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เป็นการปลูกฝังให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัย รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือโดยจัดกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม อย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาสังคมนิสัย เป็นการพัฒนาให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน มีนิสัยรักการทำงาน ระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น โดยรวมทั้งระมัดระวังอันตรายจากคนแปลกหน้า ให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ รับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงของส่วนรวม เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ

การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เป็นการส่งเสริมให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่างๆ โดยจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ดนตรี การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ประดิษฐ์สิ่งต่างๆ อย่างอิสระ เล่นบทบาทสมมติ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นบล็อก และเล่นก่อสร้าง

1.9 การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กอายุ 3-6 ปี เป็นการประเมินพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยถือเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน ผลที่ได้จากการสังเกตพัฒนาการเด็กต้องนำมาจัดทำสารนิทัศน์หรือจัดทำข้อมูลหลักฐานหรือเอกสารอย่างเป็นระบบ ด้วยการรวบรวมผลงานสำหรับเด็กเป็นรายบุคคลที่สามารถบอกเรื่องราวหรือประสบการณ์ที่เด็กได้รับว่าเด็กเกิดการเรียนรู้และมีความก้าวหน้าเพียงใด ทั้งนี้ ให้นำข้อมูลผลการประเมินพัฒนาการเด็กมาพิจารณา ปรับปรุงวางแผนการจัดกิจกรรม และส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาตามจุดหมายของหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง การประเมินพัฒนาการควรยึดหลัก ดังนี้

1. วางแผนการประเมินพัฒนาการอย่างเป็นระบบ
2. ประเมินพัฒนาการเด็กครบทุกด้าน
3. ประเมินพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
4. ประเมินพัฒนาการตามสภาพจริงจากกิจกรรมประจำวันด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ไม่ควรใช้แบบทดสอบ

5. สรุปผลการประเมิน จัดทำข้อมูลและนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาเด็ก

สำหรับวิธีการประเมินที่เหมาะสมและควรใช้กับเด็ก ได้แก่ การสังเกต การบันทึก พฤติกรรมการสนทนากับเด็ก การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็กที่เก็บอย่างมีระบบ จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรม เป็นกิจกรรมที่ครอบคลุมการพัฒนา กล้ามเนื้อใหญ่ พัฒนากล้ามเนื้อเล็ก พัฒนาการ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม พัฒนาศักยภาพ พัฒนาการคิด พัฒนาภาษา และส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก เป็นการจัดการประสบการณ์แบบบูรณาการที่สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และหลักการ ทำงานของสมองอย่างชัดเจน หากครูจัดได้ถูกต้อง และครบถ้วนอย่างสม่ำเสมอ นำไปสู่การทำ ให้เด็กกระตือรือร้นใฝ่รู้ใฝ่เรียน และเกิดแรงจูงใจในการเรียน เด็กได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ครบทุกด้าน ช่วยเกิดการพัฒนาแบบองค์รวม ทั้งสาระการเรียนรู้ ทักษะ และประสบการณ์สำคัญ ช่วยเพิ่มพูนความสามารถในการจำ การคิด และการแก้ปัญหา และช่วยให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ รวมทั้งคุณธรรมและจริยธรรมควบคู่กันไป เด็ก จะสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยความรู้ที่ตนนั้นเป็นความรู้ที่คงทนไม่ลบเลือนไปโดยง่าย

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ทฤษฎีการเรียนรู้ในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยได้ศึกษาจาก (วิจารณ์ พานิช, 2555), (เยาวเรศ ภัคดีจิตร, 2557), (ฤทัยพานิชย์ & อาจารย์ กิจวัฒน์ จันทร์ดี, 2558), (วัฒนชัย วินิจจะ กุล, 2558), (สุคนธ์ สิ้นธพานนท์, 2558), (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, 2558) , (นงเยาว์ นาวรัตน์, 2559), (สรวมณฑล สิริทธิสมาน, 2560) , (เมธิน พ., 2561) และนักวิชาการต่างๆ ได้ให้กล่าวถึงทักษะใน ศตวรรษที่ 21 ดังนี้

2.1 การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

การเปลี่ยนแปลงแนวคิดด้านการศึกษาในศตวรรษที่ 21 (Changing Education Paradigms) โดยเซอร์เคน โรบินสัน ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 การเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กมีความรู้ ความสามารถ และทักษะจำเป็น ซึ่งเป็นผลจากการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงรูปแบบ การจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ สาระวิชาที่มีความสำคัญ แต่ ไม่เพียงพอสำหรับการเรียนรู้เพื่อมีชีวิตในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ปัจจุบันการเรียนรู้สาระวิชา (content หรือ subject matter) ควรเป็นการเรียนจากการค้นคว้าเองของศิษย์ โดยครูช่วยแนะนำ และช่วยออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ ของตนเองได้ (Learning How to learn and Learning Skills) และเรียนรู้ทักษะในการสร้างการ เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ประกอบด้วยทักษะย่อยๆดังต่อไปนี้

1. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (critical Thinking) และการแก้ปัญหา (problem Solving) ซึ่งหมายถึง การคิดอย่างผู้เชี่ยวชาญ (expert Thinking)

2. การสื่อสาร (Communication) และความร่วมมือ (collaboration) ซึ่งหมายถึง การสื่อสารอย่างซับซ้อน (Complex Communication)

3. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (creativity) และนวัตกรรม (Innovation) ซึ่งหมายถึง การประยุกต์ใช้จินตนาการและการประดิษฐ์

สาระวิชาหลัก (Core Subjects) ประกอบด้วย

ภาษาแม่ และภาษาสำคัญของโลก ศิลปะ คณิตศาสตร์ การปกครองและหน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ โดยวิชาแกนหลักนี้จะนำมาสู่การกำหนดเป็นกรอบแนวคิดและยุทธศาสตร์สำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ ในเนื้อหาเชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary) การส่งเสริมความเข้าใจ ในเนื้อหาวิชาแกนหลัก และสอดแทรกทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เข้าไปในทุกวิชาแกนหลัก ดังนี้

ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Literacy)

ด้านสุขภาพ (Health Literacy)

ความรู้เกี่ยวกับการเงิน เศรษฐศาสตร์ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ (Financial, Economics, Business and Entrepreneurial Literacy)

ความรู้ด้านการเป็นพลเมืองที่ดี (Civic Literacy)

ความรู้เกี่ยวกับโลก (Global Awareness)

ทักษะที่สำคัญในการใช้ชีวิตและทำงานในศตวรรษที่ 21

(1.) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม กำหนดความพร้อมของนักเรียนเข้าสู่โลกการทำงานที่มีความซับซ้อนมากขึ้นในปัจจุบัน ได้แก่

ใส่ใจนวัตกรรม

สื่อสารดี

สร้างสรรค์

เต็มใจร่วมมือ

มีวิจารณญาณ

แก้ปัญหาเป็น

(2.) ทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ผู้เรียนจึงต้องมีความสามารถ ทางเทคโนโลยี เนื่องด้วยในปัจจุบันมีการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารผ่านทางสื่อ และเทคโนโลยีมากขึ้น

ควมรการแสดงทักษะการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ และปฏิบัติงานได้หลากหลาย โดยอาศัย
ความรู้ในหลายด้าน ดังนี้

อัปเดตทุกข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ

รู้เท่าทันสื่อ

รอบรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ฉลาดสื่อสาร

(3.) ทักษะชีวิตและอาชีพ ในการดำรงชีวิตและทำงานในยุคปัจจุบันให้ประสบ
ความสำเร็จ นักเรียนจะต้องพัฒนาทักษะชีวิตที่สำคัญดังต่อไปนี้

มีความยืดหยุ่น รู้จักปรับตัว

การริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่และเป็นตัวของตัวเอง

ทักษะสังคมรู้จักเข้าสังคม

เรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม

มีความเป็นผู้นำ

รับผิดชอบหน้าที่

พัฒนาอาชีพ

หมั่นหาความรู้รอบด้าน

การเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิต (Productivity) และ

ความรับผิดชอบต่อผู้อื่นได้ (Accountability)

ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบต่อ (Responsibility)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและ
ทักษะการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 (3Rs 8Cs+2Ls) ประกอบด้วย ทักษะและคุณลักษณะต่อไปนี้

ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมที่ทุกคนจะต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านการศึกษาใน
ศตวรรษที่ 21จะต้องเตรียมความพร้อมให้นักเรียน รับนโยบาย Thailand 4.0 3R8C ซึ่งมี
องค์ประกอบดังนี้

3Rs

Reading: สามารถอ่านออก

Riting: สามารถเขียนได้

(A)Rithmetic: มีทักษะในการคำนวณ

8Cs

ทักษะในการแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

(Critical Thinking and Problem Solving)

ทักษะด้านนวัตกรรมและการสร้างสรรค์

(Creativity and Innovation)

ทักษะด้านความเข้าใจต่างกระบวนทัศน์ต่างวัฒนธรรม

(Cross-cultural Understanding)

ทักษะด้านความร่วมมือการทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ

(Collaboration, Teamwork and Leadership)

ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ

(Communications, Information and Media Literacy)

ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

(Computing and ICT Literacy)

ทักษะอาชีพ และการเรียนรู้

(Career and Learning Skills)

และควมามีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม

(Compassion)

2Ls

ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skills)

ภาวะผู้นำ (Leadership)

2.2 กระบวนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มี 5 ลักษณะ คือ

(1) กระบวนการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ

เป็นแนวคิดหรือความเชื่อที่สนับสนุนให้คนเราปฏิบัติสิ่งต่างๆด้วยตนเองตามความสนใจ ตามความถนัดและศักยภาพ ด้วยการศึกษาค้นคว้า ฝึกปฏิบัติ ฝึกทักษะจนถึงการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพราะเชื่อว่าหากคนเราได้กระทำจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นเป็นแรงจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ ใฝ่เรียน ผู้เรียนจะสนุกสนานที่จะสืบค้นหาความรู้ต่อไป มีความสุขที่จะเรียน มีลักษณะดังนี้

(1.1) การเรียนรู้ผ่านการทำงาน (Work-based Learning)

(1.2) การเรียนรู้ผ่านโครงงาน (Project-based Learning)

(1.3) การเรียนรู้ผ่านกิจกรรม (Activity-based Learning)

(1.4) การเรียนรู้ผ่านการแก้ปัญหา (Problem-based Learning)

(1.5) การเรียนรู้ผ่านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์หรือการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน (Research-based Learning)

(2.) กระบวนการเรียนรู้ผ่านการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์

เพราะการสื่อสารเป็นกระบวนการส่งหรือถ่ายทอดเรื่องราว ข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ เหตุการณ์ ต่าง ๆ จากผู้สอนยังไปผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ดังนี้

(2.1) การฝึกทักษะในการฟังอย่างลึกซึ้ง (Deep Listening) โดยใช้เทคนิค สนทนา (Dialogue) เป็นการฝึกทักษะการฟังอย่างลึกซึ้งทำให้รู้จักตนเองมากขึ้น ฝึกการเป็นผู้ฟังที่ดี ฟังผู้อื่นพูดอย่างตั้งใจ ฟังให้มาก พูดให้น้อยลง ไม่พูดแทรกขณะอีกฝ่ายกำลังพูด ทำให้ฟังและได้ยินมากขึ้น เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถนำมาปรับใช้ในการทำงานหรือการดำรงชีวิตได้เป็นอย่างดี

(2.2) การฝึกทักษะการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค Communities of Practice หรือ CoP ซึ่งเป็นการดึงความรู้ที่อยู่ในตัวบุคคลออกมา เพื่อแลกเปลี่ยนและทำให้เกิดการเรียนรู้

(2.3) การฝึกทักษะการทำงานเป็นทีม, เรียนรู้แบบกลุ่ม ปฏิบัติงานกลุ่ม เป็นวิธีสอนที่ครูมอบหมายให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ร่วมมือกันศึกษาค้นคว้าหาวิธีการแก้ปัญหาหรือปฏิบัติกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด หรือความสนใจ เป็นการฝึกให้นักเรียนทำงานร่วมกันตามวิธีแห่งประชาธิปไตย

(2.4) การฝึกทักษะการใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร ใช้เทคโนโลยีเพื่อวิจัย จัดระบบ ประเมิน และสื่อสารสารสนเทศ ใช้เครื่องมือสื่อสาร เชื่อมโยงเครือข่าย (คอมพิวเตอร์ เครื่องเล่นมีเดีย ฯลฯ) และ social network อย่างถูกต้อง เหมาะสม เพื่อเข้าถึง (access) จัดการ (manage) ผสมผสาน (integrate) ประเมิน (evaluate) และสร้าง (create) สารสนเทศ เพื่อทำหน้าที่ในเศรษฐกิจฐานความรู้ปฏิบัติตามคุณธรรมและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

(3.) การเรียนรู้แบบขั้นบันได (IS) หรือ กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน 5 STEPs

(4.) รูปแบบการเรียนการสอนแบบ CRP

(5.) การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคม (STS)

จากข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ดังนี้ จากที่กระบวนการเรียนรู้และ ทักษะในการเรียนรู้ จะเห็นได้ว่าการจัดการพัฒนาเด็กปฐมวัยในยุค 4.0 ให้คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดผลิตภาพ และคิดรับผิดชอบ จะต้องพัฒนาทักษะที่จำเป็น อาทิ การสังเกต การจับประเด็น การแยกแยะ การจัดหมวดหมู่ การสรุป การประยุกต์ใช้ การมองเห็นอะไรใหม่ ๆ การตั้งคำถาม การแก้ปัญหา การคิดต่อเนื่อง การประเมิน การประเมินเหตุการณ์ การมองเห็นประโยชน์ ฯลฯ ควบคู่กันไปด้วย พัฒนาเด็กให้มีคุณลักษณะ และทักษะดังกล่าวจะต้องจัดประสบการณ์ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) ที่ให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองจากการลงมือกระทำ ผ่านกระบวนการเรียนรู้ ผ่านการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ ให้ผู้เรียนมีบทบาท โดยเน้นการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเกิดการตื่นตัวในการเรียนรู้ (Active Learning) การเรียนปนเล่น ส่งเสริมพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็ก เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นของผู้เรียนเปิดโอกาสให้ทุกคนพัฒนาตนเองตามความสามารถที่โดดเด่น ครูผู้สอนต้องปรับตนเองให้เป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ คอยช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ต้องมีความเชื่อมั่นว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางทัศนศิลป์และแนวคิดพหุศิลปศึกษา

3.1 ทฤษฎีพัฒนาการทักษะทางศิลปะ (Victor Lowenfeld)

วิกเตอร์ โลเวนเฟลด์ (Victor - Lowenfeld) (สิริมา ภิญญอนันตพงษ์, 2553) เป็นทฤษฎีความรู้สึกรู้และการเห็นทางศิลปศึกษา กล่าวว่า เมื่อเด็กพบเห็นสิ่งใดหรือเหตุการณ์ใด เด็กจะรับรู้รูปทรงและเกิดความรู้สึกต่อสิ่งนั้นด้วย และแบ่งเด็กออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกมีการรับรู้แบบ Visual ผ่านการมองเห็นและแสดงออกตามที่ตาเห็นเป็นคนที่ช่างสังเกต จดจำได้ดี ระลึกถึงและถ่ายทอดอย่างมีรายละเอียดของความจริง กลุ่มที่สองมีการรับรู้แบบ Haptic มองเห็นและแสดงออกตามความรู้สึกสนใจเฉพาะส่วนที่สำคัญจดจำได้ไม่หมดแล้วโยงกับประสบการณ์ที่เคยรับรู้สัมผัส จึงถ่ายทอดจับเอาเฉพาะส่วนที่ประทับใจ อาจจะตัดทอน หรือ เกินจริงได้ เน้นอารมณ์ความรู้สึก

3.2 พหุศิลปศึกษา (Arts Education)

วิรุณ ตั้งเจริญ (2548) กล่าวว่า พหุศิลปศึกษา (arts education) กระบวนการทางการศึกษาและศิลปะที่หลากหลายแนวคิด สหวิทยาการ (Interdisciplinary) บูรณาการผสานศิลปะในลักษณะต่างๆ สัมพันธ์กับชุมชน ภูมิปัญญาธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และกระแสโลกปัจจุบัน ทฤษฎีสนับสนุนการศึกษาพหุศิลปศึกษา แผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาพหุศิลปศึกษาสำหรับสังคมไทย

นำเสนอทฤษฎีสนับสนุนการศึกษาพหุศิลปศึกษา (Arts Education) ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดย่อย 5 แนวคิดดังนี้

(1.) ทฤษฎีพหุศิลปศึกษาเชิงแบบแผน

(DBCA. Discipline-Based Arts Education) ได้พัฒนาแกนสำคัญในการสอน 4 แกน ดังนี้

(1.1) แกนประวัติศาสตร์ศิลป์ (Art History)

(1.2) แกนสุนทรียศาสตร์ (Aesthetics)

(1.3) แกนศิลปะวิจารณ์ (Art criticism)

(1.4) แกนศิลปะสร้างสรรค์ (Art Production)

(2.) ทฤษฎีพหุศิลปศึกษาเชิงพหุปัญญา

(MIAE. Multiple-Intelligences Arts Education) ทฤษฎีวิวัฒนาการสมอง และ ทฤษฎีพหุปัญญา (Theory of Multiple Intelligences) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner's View) (วนิษา เรช, 2550) โดยใช้หลักการวิวัฒนาการทางชีววิทยา (Biological Evolution) จำแนกความสามารถหรือสติปัญญาของคนเอาไว้ 7 ประเภท และต่อมาเขาเพิ่มอีก 1 ประเภท รวมทั้งหมด 9 ด้าน ซึ่งการ์ดเนอร์เชื่อว่าสมองของมนุษย์ได้แบ่งเป็นส่วน ๆ แต่ละส่วนได้กำหนดความสามารถที่ค้นหาและแก้ปัญหาที่เรียกว่า “ปัญญา” ซึ่งมีหลาย ๆ อย่างถือกำเนิดมาจากสมองเฉพาะส่วนแตกต่างกัน ซึ่งสติปัญญา 9 ด้าน ได้แก่

1. สติปัญญาด้านภาษา (Linguistic Intelligence) หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถทางด้านภาษาสูง ตั้งแต่ภาษาพื้นเมือง จนถึงภาษาอื่นๆ ด้วย สามารถรับรู้ เข้าใจ ภาษา และสามารถสื่อภาษาให้ผู้อื่นเข้าใจได้ตามที่ต้องการ อาทิ นักเล่านิทาน นักพูด (ปฐกถา) ความสามารถใช้ภาษาในการหวานล่อม การอธิบาย กวี นักเขียนนวนิยาย นักเขียนบทละคร บรรณารักษ์ นักหนังสือพิมพ์ นักจิตวิทยา ครู หนายความ หรือนักการเมือง

2. สติปัญญาด้านตรรกและคณิตศาสตร์ (Logical/Mathematical Intelligence) หมายถึง กลุ่มผู้ที่มีความสามารถสูงในการใช้ตัวเลข ความสามารถในการคิดแบบมีเหตุและผล การคิดเชิงนามธรรม การคิดคาดการณ์ และการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ อาทิ นักบัญชี นักคณิตศาสตร์ นักสถิติ กลุ่มผู้ให้เหตุผลที่ดี อาทิ นักวิจัย นักวิทยาศาสตร์ นักตรรกศาสตร์ นักจัดทำโปรแกรมคอมพิวเตอร์ นักวิศวกร กลุ่มผู้ที่มีความไวในการเห็นความสัมพันธ์แบบแผน ตรรกวิทยา การคิดเชิงนามธรรม การคิดที่เป็นเหตุผล (Cause-Effect) และการคิดคาดการณ์ (If-Then) วิธีการใช้ในการคิด ได้แก่ การจำแนกประเภท การจัดหมวดหมู่ การสันนิษฐาน การสรุป การคิดคำนวณ การตั้งสมมติฐาน

3. สติปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ (Visual/Spatial Intelligence) หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถมองเห็นภาพของทิศทางแผนที่ การรับรู้ทางสายตาได้ดี สามารถมองเห็นพื้นที่ รูปทรง ระยะทาง และตำแหน่ง อย่างสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน แล้วถ่ายทอดแสดงออกอย่างกลมกลืน มีความไวต่อการรับรู้ในเรื่องทิศทาง มีทั้งสายวิทย์ และสายศิลป์ อาทิ นายพรานป่าผู้นำทาง พวกเดินทางไกล รวมถึงผู้ที่มีความสามารถมองความสัมพันธ์ มองเห็นแสดงออกเป็นภาพรูปร่างในการจัดการกับพื้นที่ เนื่องที่การใช้สี เส้น พื้นผิว รูปร่าง อาทิ สถาปนิก มัณฑนากร นักประดิษฐ์ ศิลปินต่าง ๆ

4. สติปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (Bodily/Kinesthetic Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการควบคุมและแสดงออกซึ่งความคิด ความรู้สึก ผู้ที่มีความสามารถในการใช้โดยใช้อวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกายตนเอง รวมถึงความสามารถในการใช้มือประดิษฐ์ ความคล่องแคล่ว ความแข็งแรง ความรวดเร็ว ความยืดหยุ่น ความประณีต และความไวทางประสาทสัมผัส อาทิ นักแสดงละคร ภาพยนตร์ นักแสดง นักฟ้อน นักเต้น นักบัลเล่ย์ หรือนักแสดงกายกรรม นักแสดงท่าไม้ นักกีฬา นักฟ้อนรำทำเพลง และผู้ที่มีความสามารถในการใช้มือประดิษฐ์ เช่น นักปั้น ช่างแกะสลัก รวมถึงความสามารถทักษะทางกาย เช่น ความคล่องแคล่ว ความแข็งแรง ความรวดเร็ว ความยืดหยุ่น ความประณีต และความไวทางประสาทสัมผัส

5. สติปัญญาด้านดนตรี (Musical/Rhythmic Intelligence) หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถทางด้านดนตรี ความสามารถในการซึมซับ และเข้าถึงสุนทรียะทางดนตรี ทั้งการได้ยิน การรับรู้ การจดจำ และการแต่งเพลง สามารถจดจำจังหวะ ทำนอง และโครงสร้างทางดนตรีได้ดี และถ่ายทอดออกมาโดยการฮัมเพลง เคาะจังหวะ เล่นดนตรี และร้องเพลง ได้แก่ นักแต่งเพลง นักดนตรี นักวิจารณ์ดนตรี รวมถึงความไวในเรื่องจังหวะ ทำนองเสียง ตลอดจนความสามารถในการเข้าและวิเคราะห์ดนตรี

6. สติปัญญาด้านมนุษยสัมพันธ์ (Intrapersonal Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจผู้อื่น เข้าใจอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด ความคิด และเจตนาที่ซ่อนเร้นอยู่ภายในของผู้อื่น ทั้งนี้ รวมถึงความสามารถในการสังเกต น้ำเสียง ใบหน้า ท่าทาง ทั้งยังมีความสามารถสูงในการรู้ถึงลักษณะต่าง ๆ ของสัมพันธ์ภาพของมนุษย์และสามารถตอบสนองได้อย่างเหมาะสม สร้างมิตรภาพได้ง่าย เจรจาต่อรอง ลดความขัดแย้ง สามารถจูงใจผู้อื่นได้ดีและมีประสิทธิภาพ เช่น สามารถทำให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลปฏิบัติงาน อาทิ ครูบาอาจารย์ ผู้ให้

คำปรึกษา นักการทูต เซลแมน พนักงานขายตรง พนักงานต้อนรับ ประชาสัมพันธ์ นักการเมือง หรือนักธุรกิจ

7. สติปัญญาด้านตน หรือการเข้าใจตนเอง (Interpersonal Intelligence) หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถในการรู้จักตนเอง ตามความเป็นจริง ตระหนักรู้ในตนเอง และสามารถประพฤติปฏิบัติตนได้จากความรู้สึกตนนี้ ความสามารถในการรู้จักตัวตน ควบคุมการแสดงออกอย่างเหมาะสมตามกาลเทศะ และสถานการณ์ รู้ว่าเมื่อไหร่ควรเผชิญหน้า เมื่อไหร่ควรหลีกเลี่ยง เมื่อไหร่ต้องขอความช่วยเหลือ มองภาพตนเองตามความเป็นจริง รู้ถึงจุดอ่อน หรือข้อบกพร่องของตนเอง เข้าใจความคิด ความปรารถนาของตนเอง ในขณะเดียวกันก็รู้ว่าตนมีจุดแข็ง หรือความสามารถในเรื่องใด มีความสามารถในการฝึกฝนตนเอง และเข้าใจตนเอง

8. สติปัญญาด้านการรักธรรมชาติ (Naturalistic Intelligence) หมายถึง ผู้ที่มีความเข้าใจ ความสามารถในการรู้จัก ความเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติและปรากฏการณ์ธรรมชาติ และการรังสรรค์ต่างๆ ของธรรมชาติ อย่างลึกซึ้ง เข้าใจความสำคัญของตนเองกับสิ่งแวดล้อม และตระหนักถึงความสามารถของตนที่จะมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์ธรรมชาติ เข้าใจถึงพัฒนาการของมนุษย์และการดำรงชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย เข้าใจและจำแนกความเหมือนกันของสิ่งของ เข้าใจการหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงของสาร มีความไวในการสังเกต เพื่อคาดการณ์ความเป็นไปของธรรมชาติ มีความสามารถในการจัดจำแนก แยกแยะประเภทของสิ่งมีชีวิต ทั้งพืชและสัตว์ สำหรับผู้ที่มีปัญญาด้านนี้โดดเด่น มักจะเป็นนักธรณีวิทยา นักวิทยาศาสตร์ นักวิจัย หรือนักสำรวจธรรมชาติ

9. สติปัญญาด้านการดำรงชีวิต (Existential Intelligence) หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถในการไตร่ตรอง คำนึง สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการมีชีวิตอยู่ในโลกมนุษย์ เข้าใจการกำหนดของชีวิต และารู้เหตุผลของการดำรงชีวิตอยู่ในโลก

จากแนวคิดของ ไฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ สามารถสรุปได้ว่า มีการพัฒนาสมองทั้งสองซีกไปพร้อมกัน และสามารถนำมาพัฒนาระบบการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัยได้ในทุกด้านโดยเฉพาะด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม สามารถดึงความฉลาดด้านสติปัญญาด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านตน หรือการเข้าใจตนเอง นำมาพัฒนาและยังส่งเสริมความฉลาดด้านการรักธรรมชาติ และสติปัญญาด้านการดำรงชีวิต

(3.) ทฤษฎีพหุศิลปศึกษาเชิงภูมิปัญญาไทย

(TWAE. Thai Wisdom Arts Education) พิจารณาโดยภาพรวมของภูมิปัญญาสามารถแยกพิจารณาได้เป็น 8 ด้านดังนี้

- (3.1) วิถีการดำเนินชีวิต
- (3.2) ขนบธรรมเนียมประเพณี
- (3.3) ปรัชญาความเชื่อ
- (3.4) เรื่องเล่าพื้นบ้าน
- (3.5) ความเชื่อทางศาสนา
- (3.6) การละเล่นพื้นบ้าน
- (3.7) ศิลปะและงานช่าง
- (3.8) ภูมิปัญญาร่วมสมัย

(4.) ทฤษฎีพหุศิลป์ศึกษาเชิงศิลปะหลังสมัยใหม่

(PMAE. Post-Modern Arts Education)

(5.) ทฤษฎีพหุศิลป์ศึกษาเชิงผู้มีความสามารถพิเศษ

(GCAE. Gifted Child Arts Education) การกำหนดกิจกรรมตามทฤษฎีเชิง

ความสามารถพิเศษ นับว่าเป็นเรื่องใหม่สำหรับวงการการศึกษาของไทย อย่างไรก็ตาม การกำหนดกิจกรรมดังกล่าวก็ยังคงผสมผสานแนวความคิดหลัก ซีไอเอสเอสทีหรือซิสส์ท (CISST) ซึ่งเป็นสมมติฐานสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางด้านทัศนศิลป์ กับแนวคิดอื่นๆ ที่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรม เพื่อชีวิตผู้มีความสามารถพิเศษทั้งด้านทัศนศิลป์ ศิลปะการแสดง นาฏศิลป์ ดนตรี แนวคิดหลักซีไอเอสเอสทีหรือ “CISST” มีดังนี้

C คือ Creativity “ความคิดสร้างสรรค์” จำเป็นต้องมีอยู่ในทุกวิชาชีพ ทุกคนไม่ว่าจะเป็นนักวิทยาศาสตร์ หมอ นักดนตรี ข้าราชการ ขาวนา สังคมไทยของความคิดสร้างสรรค์ ระบบโรงเรียนไม่ได้ช่วยสร้างให้คนมีความคิดสร้างสรรค์ ศิลปะมีพลังผลักดันความคิดสร้างสรรค์สูงหลักสูตรและการเรียนการสอนในระบบโรงเรียนค่อนข้างล้าสมัย ความคิดสร้างสรรค์ในทางศิลปะแสดงออกมาในรูปการต่างๆกัน ความคิดสร้างสรรค์เป็นไปได้ทั้งกระบวนการคิดและปรากฏการณ์ที่เป็นรูปธรรมความคิดสร้างสรรค์ในที่นี้ มุ่งเน้นปรากฏการณ์รูปธรรมที่นำเสนอออกมาทางรูปแบบของผลงานศิลปะ

I คือ Imagination “จินตนาการ” คือภาพในสมองที่มีอยู่กับทุกคน จินตนาการพื้นฐานมาจากความจริง จินตนาการอาจเป็นการคาดการณ์ไปข้างหน้า และคนก็มักจะพยายามหรือบุกบันไปสู่จินตนาการนั้น ลีโอนาร์โด ดา วินชี ร่างภาพจินตนาการถึงเครื่องบินและเฮลิคอปเตอร์ หลังจากนั้น อีกร้อยปี พี่น้องตระกูลไรต์จึงทดลองการบินได้สำเร็จ ศิลปะกระตุ้นพลังจินตนาการในเด็กและเยาวชนได้อย่างมากมายและผู้ที่มีความสามารถพิเศษก็ควรมีจินตนาการเด่นชัด

S คือ Sensibility กระแสศิลปะสมัยใหม่ และศิลปะหลังสมัยใหม่ เปลี่ยนแปลงไปมาก ความคิดและประสาทสัมผัสทางด้านต่างๆ เข้ามาเกี่ยวข้องกับทัศนศิลป์อาจ บูรณาการกับศิลปะการแสดง ดนตรี ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม การศึกษาทางด้านสุนทรียศึกษา ได้เข้าไปเกี่ยวกับประสาทสัมผัสทุกด้าน มากน้อยต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็นการมองเห็น การได้ยิน กายสัมผัส รส กิจกรรมทางศิลปะและตรวจสอบทางด้าน “ความรู้สึกสัมผัส” จึงมีความจำเป็นด้วย

S คือ Systematization “การจัดระบบ” เป็นความจำเป็นอีกด้านหนึ่งก็คงมิใช่เฉพาะทางด้านทัศนศิลป์เท่านั้น แม้ศิลปะจะเป็นเรื่องของการแสดงออก จินตนาการ สร้างสรรค์ อย่างไรก็ตาม เรื่องของระบบหรือสุนทรียะเชิงวิทยาศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการออกแบบ การกำหนดโครงสร้างภาพ การวางแผนใช้สี การตกแต่ง ความละเอียดประณีต ระบบความคิดที่ซับซ้อน ซึ่งในแต่ละงานหรือแต่ละกิจกรรมมีมากน้อยต่างกันออกไป “การจัดระบบ” ความคิดและจินตนาการและการทำงานทางศิลปะจึงมีความจำเป็นด้วย

T คือ Transformation ทัศนศิลป์ใช้การมองเห็นหรือจับประสบการณ์เป็นด้านหลัก แต่การมองเห็นก็เกี่ยวข้องกับกลไกและการแปลความของสมอง การมองเห็นภาพหรือรูปทรงเบื้องต้นอย่างปกติธรรมดาคงเป็นเพียงเรื่องการเห็นโดยทั่วไป แต่การเห็นเกี่ยวกับการสร้างสรรค์และศิลปะจะเป็นเรื่องของความสามารถในการแปรรูป การเสริมแต่งรูป หรือสร้างรูปขึ้นมาใหม่ “การพัฒนาารูปทรง” ในที่นี้จึงเป็นประเด็นสำคัญประเด็นหนึ่ง ในการตรวจสอบเด็กและเยาวชนผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านทัศนศิลป์

เมื่อพัฒนาทฤษฎีศิลปะศึกษาเชิงความสามารถพิเศษหรือ “CISST” มาสู่ “พหุศิลปะศึกษา” ที่บูรณาการความรู้ความคิดและการสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ ศิลปะการแสดง และดนตรี เข้าด้วยกันการบูรณาการที่ผสมผสานกับการแยกย่อยศิลปะเฉพาะด้าน ย่อมต้องพัฒนากิจกรรมกระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ดังกล่าว ศิลปะทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นทัศนศิลป์ ศิลปะการแสดง ดนตรี วรรณกรรม สถาปัตยกรรม ศิลปะทัศนกรรม ล้วนเป็นภาพสะท้อน ทั้งที่เป็นวัตถุและไม่ใช่วัตถุ สะท้อนความรู้สึกนึกคิด ภูมิปัญญาทักษะ จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ จิตวิญญาณของบุคคล ชุมชน ประเทศชาติวัฒนธรรมใด วัฒนธรรมหนึ่ง ศิลปะวัฒนธรรมสะท้อนความเข้มแข็งและอ่อนแอของสังคมและประเทศชาติ การพัฒนาสังคมและประเทศชาติที่สมบูรณ์ต้องพัฒนาศิลปะและวัฒนธรรมให้เข้มแข็งไปพร้อมกัน กิจกรรมศิลปะเป็นกระบวนการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานที่จะสร้าง เด็กเยาวชน และสมาชิกสังคมให้ซึมซับกระบวนการคิด กระบวนการจินตนาการ และกระบวนการสร้างสรรค์ที่หลากหลาย ให้ซึมซับในการรู้คิดและพฤติกรรมของสมาชิกทุกคนในสังคม ทุกวิชาชีพ กิจกรรมศิลปะมีคุณค่าที่หลากหลาย

และมีความหมายยิ่งต่อปัจเจกบุคคลและสังคม ทั้งคุณค่าในความซาบซึ้ง (Appreciation) ที่บุคคลจะพึงมีต่อศิลปะคุณค่าในการพัฒนาพฤติกรรมและบุคลิกภาพ (Behavior and Personality) ที่มีศักยภาพในการแสดงออก (Expression) จินตนาการ (Imagination) การมีความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) ในการดำรงชีวิตในสังคม และคุณค่าในวัฒนธรรมบูรณาการ (Integral culture) ในสังคมที่พลังทางศิลปะและศักยภาพของบุคคลจะก่อให้เกิดการพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าและดีงามอย่างแท้จริงสืบไป

การค้นหาคำความสามารถ การเน้นประสบการณ์ให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอนแบบพหุศิลป์ศึกษา ประยุกต์ใช้หลักแนวคิดหลักซีไอเอสเอสที หรือ “CISST” เป็นการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งแนวคิด ย่อยทั้ง 5 แนวคิดนี้เป็นแนวคิดที่นำมาใช้ในการออกแบบกิจกรรมพหุศิลป์ศึกษาหรือกิจกรรมศิลปะศึกษาที่บูรณาการในมิติต่างๆ ได้อีกมากมายและเป็นกิจกรรมศิลปะที่เหมาะสมที่จะนำมาจัดการสอนแบบสะเต็มศึกษา (STEAM)

3.3 การสอนแบบสะเต็มศึกษา STEAM ศึกษาผ่านกิจกรรมศิลปะ

ซึ่งสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้หลายวิธี ในที่นี้จะกล่าวถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา (STEM Education) ที่มีการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการซึ่งเป็นแนวทางที่ครูปฐมวัยใช้โดยทั่วไป (Cook Perry, 2016), (สิรินทร์ ลัดดาภิรมย์ นุญเชิดชู, 2558), (วศินีส อิศรเสนา ณ อยุธยา, 2560), (ทศนา แซ่มณี, 2560) ได้สรุปการสอนสะเต็มศึกษา (STEAM) และให้ตัวอย่างโดยอ้างอิงจาก Wolf Trap Foundation ไว้ดังนี้ วิธีสอนสะเต็ม (STEAM) หรือการสอนสะเต็มศึกษา (STEM) ผ่านกิจกรรมศิลปะ ในปัจจุบันสะเต็มศึกษา (STEM) ได้พัฒนาเป็นสะเต็ม (STEAM) โดยการนำเอากิจกรรมศิลปะ เข้ามาใช้ในการสอนสะเต็มศึกษา หรือเป็นการสอนสะเต็มศึกษา โดยมีการบูรณาการ กิจกรรมศิลปะเข้าไปด้วย การสอน STEAM โดยการนำศิลปะมาบูรณาการกับวิทยาศาสตร์และศาสตร์อื่นๆ เช่น มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และ ศาสตร์ทางวัฒนธรรม ทำให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนอย่างรอบด้าน และเป็นการสร้างดุลยภาพของการพัฒนาระหว่างสมองซีกซ้ายและขวา ของผู้เรียน เป็นการเติมเต็มศักยภาพของสมองทั้งสองซีก และเติมเต็มความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ที่ต้องพัฒนาตน ทั้งทางด้านความคิดเชิงเหตุผล จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ และสุนทรีย์อารมณ์ไปพร้อมๆ กัน ซึ่งเป็นการสอนที่ดี การสอนตามแนวทางดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับการพัฒนาศิลปะศึกษาไปสู่พหุศิลป์ศึกษา ที่เน้นการบูรณาการการสอนศิลปะในมิติที่หลากหลาย ทั้งการบูรณาการศิลปะระหว่างทัศนศิลป์ ดนตรี ศิลปะการแสดงและบูรณาการระหว่างศิลปะกับศาสตร์อื่น ดังที่ วิรุณ ตั้งเจริญ (2552) ได้กล่าวถึงการพัฒนาพหุศิลป์ศึกษาว่า การพัฒนาพหุศิลป์ศึกษา Art Education สำหรับสังคมไทยเป็นแผน

กลยุทธ์เพื่อรวมปฏิรูปสังคมและการศึกษาเพื่อสร้างดุลยภาพระหว่างการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมศึกษา มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์โดยเชื่อมั่นว่าพัฒนาการของสังคม ต้องมีสภาพเป็นองค์รวม มีฐานการพัฒนาจากศาสตร์ต่างๆอย่างครอบคลุม และมีพลังการสร้างสรรค์ของสมาชิกสังคม เป็นกลไกสำคัญในการผลักดันให้บรรลุเป้าหมายสูงสุด ซึ่งพลังสร้างสรรค์ดังกล่าวผลลัพธ์ หลักมาจากกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของพหุศิลปศึกษา ซึ่งสัมพันธ์กับศิลปวัฒนธรรมทั้งการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ

จากแนวคิดทฤษฎีทักษะทางทัศนศิลป์และแนวคิดพหุศิลปศึกษา สามารถสรุปได้ว่า แนวการสอนแบบ พหุศิลปศึกษาโดยใช้พหุปัญญา และแนวการสอน แบบพหุศิลปศึกษาเชิงผู้มีความสามารถพิเศษซีไอเอสเอสทีหรือซิสส์ที (CISST) และวิธีการสอนสะเต็ม (STEAM) มีส่วนที่สอดคล้องกันคือ เน้นเรื่องการบูรณาการศิลปะในมิติที่หลากหลายทั้งบูรณาการ ระหว่างศิลปะด้วยกัน และศิลปะกับศาสตร์อื่น เช่น วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ คณิตศาสตร์ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศาสตร์ทางวัฒนธรรม ดังนั้นในการจัดการเรียนสะเต็ม (STEAM) ถ้าบูรณาการกับกิจกรรมพหุศิลปศึกษาในมิติต่างๆได้อีกมากมายและ ย่อมเป็นการจัดเรียนรู้ ที่มีความเหมาะสมเท่าทันต่อยุคสมัยศตวรรษที่ 21

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคมโปรแกรม Social and emotional learning (SEL)

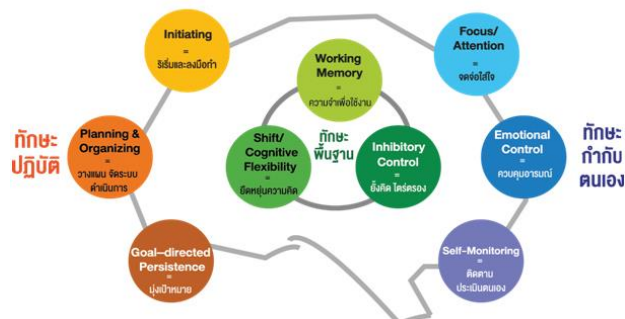
4.1 การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัย

การพัฒนาด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัย ทางอารมณ์และสังคม หรือการพัฒนาสมองทั้งสองซีก เรียกให้สอดคล้องคือ IQ (Intelligence Quotient) หรือความเป็นเลิศทางเชาวน์ปัญญา และ EQ (Emotional Quotient) หรือ ความฉลาดทางอารมณ์ (อุมาพร ตรังคสมบัติ, 2559), (กร ศิริโชควัฒนา, 2561), (ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์, 2561) การพัฒนา EQ สามารถช่วยให้เด็ก ตระหนักถึงด้านอารมณ์ของตนเอง ซึ่งรวมถึงการควบคุมอารมณ์ส่วนตัว เช่นเดียวกับการตอบสนองต่ออารมณ์ ทั้งนี้หากมีการพัฒนาก็จะส่งผลให้เกิด การพัฒนา SQ (Social Quotient) หรือ ความฉลาดทางสังคม และ Q ต่างๆ อีกทั้งยังเกิดการการพัฒนา EF (Executive Functions) หรือ ทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จซึ่ง Executive Functions (EF) ซึ่งประกอบด้วยทักษะ 9 ด้าน ดังนี้

Executive Functions (EF)

ทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ

คิดเป็น ทำเป็น เรียนรู้อัน แก่ปัญหาเป็น อยู่กับคนอื่นเป็น มีความสุขเป็น

ภาพประกอบ 2 ทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จซึ่ง Executive Functions (EF)

1. Working memory ความจำที่นำมาใช้งาน ความสามารถในการเก็บข้อมูลประมวล และดึงข้อมูลที่เก็บในคลังสมองของเราออกมาใช้ตามสถานการณ์ที่ต้องการ
2. Inhibitory Control การยั้งคิด และควบคุมแรงปรารถนาของตนให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม จนสามารถหยุดยั้งพฤติกรรมได้ในกาลเทศะที่สมควร เด็กที่ขาดความยับยั้งชั่งใจ ก็เหมือน “รถที่ขาดเบรก”
3. Shift หรือ Cognitive Flexibility การยืดหยุ่นความคิด สามารถปรับเปลี่ยนความคิดให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปยืดหยุ่นพลิกแพลงเป็น เห็นทางออกใหม่ๆ และ “คิดนอกกรอบ” ได้
4. Focus / Attention การใส่ใจจดจ่อมุ่งความสนใจอยู่กับสิ่งที่ทำอย่างต่อเนื่อง ในช่วงเวลาหนึ่งๆ โดยไม่วอกแวก
5. Emotional Control การควบคุมอารมณ์ ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม จัดการกับความเครียดความเหงาได้ มีอารมณ์มั่นคง และแสดงออกแบที่ไม่รบกวนผู้อื่น
6. Planning and organizing การวางแผนและการจัดระบบดำเนินการเริ่มตั้งแต่การตั้งเป้าหมาย การเห็นภาพรวม จัดลำดับความสำคัญ จัดระบบโครงสร้าง จนถึง การแตกเป้าหมายให้เป็นขั้นตอน
7. Self -Monitoring การรู้จักประเมินตนเอง รวมถึงการตรวจสอบการทำงานเพื่อหาจุดบกพร่อง และรู้ตัวว่ากำลังทำอะไร ได้ผลอย่างไร
8. Initiating การริเริ่มและลงมือทำงานตามที่คิดเมื่อคิดแล้วก็ลงมือทำ ไม่ผัดวันประกันพรุ่ง

9. Goal-Directed Persistence ความพากเพียรมุ่งสู่เป้าหมาย เมื่อตั้งใจและลงมือทำแล้ว มีความมุ่งมั่นบากบั่น ไม่ว่าจะเผชิญสรรคใดๆก็พร้อมฝ่าฟันจนถึงความสำเร็จ

การเพิ่มทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์ และสังคมเหล่านี้ช่วยให้เด็กมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่แข็งแกร่ง มีทักษะการแก้ปัญหาที่ดีขึ้น มีความพึงพอใจในชีวิตที่สูงขึ้น มีความสามารถที่ดีขึ้นในการจัดการกับความเครียด ช่วยให้บุคคลมีความสัมพันธ์การแก้ปัญหา ความพึงพอใจในชีวิตและการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพการทำงานในอนาคตสูงขึ้น

โปรแกรม Social and emotional learning (SEL)

องค์กร World Economic Forum (2016) ได้ทำการสำรวจและวิเคราะห์ความต้องการของตลาดแรงงาน รวมทั้งแนวโน้มของเทคโนโลยีในองค์กรใหญ่ๆทั่วโลก ผลการศึกษาได้สรุปทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (21st-Century Skill) ออกมาเป็น 16 ทักษะ โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่

ภาพประกอบ 3 ทักษะของนักเรียน 16 ทักษะ ที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21

พบว่าจริงๆ แล้วทักษะที่จำเป็นอย่างมากในศตวรรษที่ 21 ที่เพิ่มเติมออกมาอย่างเห็นได้ชัดเมื่อเทียบกับโลกยุคเก่าก็คือ ทักษะการเรียนรู้ทาง สังคม และอารมณ์ (Social and Emotional Learning Skills: SEL) กลายเป็นทักษะสำคัญมากกว่าที่เคยเป็น เมื่อเด็กคนหนึ่งมีทักษะครบทั้ง 16 อย่างที่ทำงานสอดคล้องกัน จะสามารถใช้ชีวิตอยู่รอดบนโลกในศตวรรษที่ 21 ไม่ว่าจะสภาพแวดล้อมหรือสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปรวดเร็วแค่ไหน และไม่ว่าจะเจอความท้าทายในชีวิตมากน้อยเพียงใดก็ตาม ทักษะเหล่านี้จะทำให้เด็กคนหนึ่งสามารถเรียนรู้ตลอดเวลาได้ ซึ่ง WEF เรียกว่า 'Lifelong Learning' หรือ การเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่ไม่ได้จบแค่ตอนเราเป็นนักเรียนในห้องเรียน

ซึ่งผู้วิจัยได้นำเอาแนวคิดเกี่ยวกับ Social and emotional Learning Skills : SEL (Collaborative for Academic & Social and Emotional Learning (CASEL), 2018), (Singapore., 2019), (Collaborative for Academic & Social and Emotional Learning (CASEL), 2018) ที่ได้ศึกษามาสังเคราะห์และให้ความหมายดังนี้

1. Self-awareness การรู้จักตนเอง

- สามารถบอกความรู้สึกได้ รู้และเข้าใจอารมณ์ของตนเอง
- การรับรู้ความสามารถของตนเอง ยอมรับและชื่นชมความสามารถและผลงาน
- ตระหนักถึงจุดแข็ง คุณค่า และความต้องการ
- ชอบและชื่นชมกิจกรรมทางศิลปกรรม

เด็กจะรับรู้ถึงอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง สามารถระบุอารมณ์ที่ตนรู้สึก เช่น สนุก มีความสุข โกรธและหงุดหงิด สามารถระบุสิ่งที่ทำให้เด็กรู้สึกเช่นนั้น เรียนรู้ที่จะระบายอารมณ์ผ่านการตอบสนองทางร่างกาย และตระหนักถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของพวกเขามากขึ้น

2. Self-mansgement การจัดการตนเอง

- รู้จักควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมตนเองได้อย่างเหมาะสมกับวัย
- ปรับตนเองให้อยู่หนึ่ง แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ
- มีความมั่นใจในตนเอง กล้าที่จะแสดงออกหรือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆอย่างมั่นใจ
- รู้จักหลีกเลี่ยง รู้จักปฏิเสธ และรู้จักบอกขอโทษ มีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม และมีความสุขขณะทำกิจกรรมที่สนใจ

ช่วยให้สามารถควบคุมหรือจัดการด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เทคนิคเหล่านี้รวมถึงการทำให้สงบลงเมื่อรู้สึกหงุดหงิด เจรจากความขัดแย้งและความรู้สึกที่เหมาะสมและจัดการพฤติกรรมและการโต้ตอบกับผู้อื่น

3. Social-awareness การรับรู้ทางสังคม

- สามารถปฏิบัติตามข้อตกลง รู้จักการรอคอยตามลำดับก่อนหลัง เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ ครูอาจารย์ มีสัมมาคารวะ
- รู้จักการเป็นผู้นำและผู้ตาม เคารพความแตกต่างที่หลากหลาย ประพฤติตนตามวัฒนธรรมมีมารยาทมีการแสดงความเคารพต่อผู้อื่นจนเป็นนิสัย รู้จักหลีกเลี่ยง
- มีระเบียบวินัยให้ความร่วมมือในการเรียนและปฏิบัติอย่างตั้งใจ
- สามารถระบุปัญหาและการวิเคราะห์สถานการณ์

เด็กจะมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นและสนใจสิ่งรอบข้างมากขึ้น เรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการอ่าน ความหมายทางสังคม และความสำคัญโดยรวมของภารกิจของอย่างสมเหตุสมผลและรอบคอบกับผู้อื่น

4. Relationship skills ทักษะความสัมพันธ์

- รู้จักสื่อสารและมีส่วนร่วม มีสัมพันธ์กับเพื่อนเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น
- รู้จักการให้ความช่วยเหลือและการแบ่งปัน
- รู้จักเจรจาต่อรอง พูกจูงใจหรือปฏิเสธ และการจัดการความเครียด ชัดแย้งได้
- มีความเอาใจใส่และเต็มใจที่จะเข้าใจผู้อื่น

ช่วยพัฒนาทักษะในการสร้างและรักษามิตรภาพและความสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกัน

5. Responsible decision making การตัดสินใจที่เหมาะสม มีความรับผิดชอบ

- มีความรับผิดชอบในการกระทำ ทำงานที่ได้รับมอบหมายและสร้างสรรค์ผลงานจนสำเร็จด้วยตนเอง
- มีวินัยเก็บของเข้าที่หลังจากเล่นหรือใช้เสร็จทุกครั้ง หรือ ทิ้งขยะถูกที่
- มีความซื่อสัตย์สุจริต ยอมรับผิดไม่โกหก มีคุณธรรมและจริยธรรม
- รู้จักให้อภัยคนอื่น เคารพในประสบการณ์ที่ไม่เหมือนใคร
- รู้จักแนวทางการแก้ปัญหาด้วยตนเอง เช่นการปรับตัวให้ยืดหยุ่นต่อความเปลี่ยนแปลงต่างๆ

ช่วยฝึกการตัดสินใจอย่างมีจริยธรรมและสร้างสรรค์เพื่อรับผิดชอบต่อโลก การศึกษาและสังคม

© CASEL 2017

SOCIAL AND EMOTIONAL LEARNING (SEL) COMPETENCIES

SELF-AWARENESS

The ability to accurately recognize one’s own emotions, thoughts, and values and how they influence behavior. The ability to accurately assess one’s strengths and limitations, with a well-grounded sense of confidence, optimism, and a “growth mindset.”

- ⇒ IDENTIFYING EMOTIONS
- ⇒ ACCURATE SELF-PERCEPTION
- ⇒ RECOGNIZING STRENGTHS
- ⇒ SELF-CONFIDENCE
- ⇒ SELF-EFFICACY

SOCIAL AWARENESS

The ability to take the perspective of and empathize with others, including those from diverse backgrounds and cultures. The ability to understand social and ethical norms for behavior and to recognize family, school, and community resources and supports.

- ⇒ PERSPECTIVE-TAKING
- ⇒ EMPATHY
- ⇒ APPRECIATING DIVERSITY
- ⇒ RESPECT FOR OTHERS

RESPONSIBLE DECISION-MAKING

The ability to make constructive choices about personal behavior and social interactions based on ethical standards, safety concerns, and social norms. The realistic evaluation of consequences of various actions, and a consideration of the well-being of oneself and others.

- ⇒ IDENTIFYING PROBLEMS
- ⇒ ANALYZING SITUATIONS
- ⇒ SOLVING PROBLEMS
- ⇒ EVALUATING
- ⇒ REFLECTING
- ⇒ ETHICAL RESPONSIBILITY

SELF-MANAGEMENT

The ability to successfully regulate one’s emotions, thoughts, and behaviors in different situations — effectively managing stress, controlling impulses, and motivating oneself. The ability to set and work toward personal and academic goals.

- ⇒ IMPULSE CONTROL
- ⇒ STRESS MANAGEMENT
- ⇒ SELF-DISCIPLINE
- ⇒ SELF-MOTIVATION
- ⇒ GOAL SETTING
- ⇒ ORGANIZATIONAL SKILLS

RELATIONSHIP SKILLS

The ability to establish and maintain healthy and rewarding relationships with diverse individuals and groups. The ability to communicate clearly, listen well, cooperate with others, resist inappropriate social pressure, negotiate conflict constructively, and seek and offer help when needed.

- ⇒ COMMUNICATION
- ⇒ SOCIAL ENGAGEMENT
- ⇒ RELATIONSHIP BUILDING
- ⇒ TEAMWORK

© CASEL 2017

ภาพประกอบ 4 Social and emotional Learning Skills : SEL

การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม(อารมณ์ จิตใจ และสังคม) โปรแกรม Social and emotional learning (SEL)ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจาก (BigEQ101, 2019) , (Corcoran, 2018), (Singapore., 2019), (ธีรวิญญู ไพโรจน์อังสุธร, 2560), ที่ได้นำเสนอไว้ดังกล่าว นั้น สรุปได้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์ มีความสำคัญมากสำหรับชีวิตการทำงานในปัจจุบันจะช่วยให้บุคคลนั้นๆสามารถเรียนรู้และปฏิบัติต่อตนเองและผู้อื่นได้ และควรได้รับการฝึกฝนให้เร็วที่สุด จะส่งผลให้ประสบความสำเร็จเป็นบุคคลที่มีลักษณะพึงประสงค์ คือ เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข กระบวนการหรือสื่อการเรียนการสอนสามารถขับเคลื่อนให้เกิดทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่นำไปสู่การสร้างทักษะ Social and emotional learning ผ่านการสอนที่ช่วยส่งเสริมทักษะทางอารมณ์และสังคม “กระบวนการที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนผ่านการลงมือทำจริงการเรียนรู้ผ่านการเล่น” เช่นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (Cooperative group work) การเรียนรู้แบบโครงงาน (project-based learning), game-based learning หรือ inquiry-based leaning ฝึกให้ เกิด การ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแก้ปัญหา เพื่อนสอนเพื่อน ผลัดกันเล่นเพื่อให้เกิดการฝึกซ้ำๆ จนเกิดเป็นทักษะได้ เน้นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา ด้วยการบูรณาการโปรแกรมต่างๆของ SEL จะช่วยพัฒนา EQ ที่เข้มแข็งขึ้น

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

รังสิริศม์ วงศ์อุปราชา (2561) ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมเพื่อการป้องกัน และแก้ไขปัญหาทางพฤติกรรมและอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ศึกษาโปรแกรมการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม ที่สามารถลดปัญหาทางพฤติกรรมและอารมณ์เชิงลบของเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำแนวคิดนี้มาปรับใช้และพัฒนาเป็นแนวทางในการแก้ไข ปัญหา จากการศึกษาทฤษฎีพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ทางอารมณ์สังคม ซึ่ง CASEL (2003) นำเสนอทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมไว้ 3 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีปัญญาสังคม (Social-Cognitive Theory) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Cognitive Development Theory) และ ทฤษฎีประมวลสารสนเทศทางสังคม (Social Information Processing Theories) โปรแกรมการเรียนรู้ ทางอารมณ์และสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย ในปัจจุบันได้มีการนำทฤษฎีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาแนวทางการจัดการ เรียนรู้ ซึ่งจากการศึกษาและคัดเลือกเฉพาะโปรแกรมที่ได้รับการพิสูจน์แล้วว่า มีประสิทธิภาพสูง และนำไปใช้อย่างแพร่หลายในปัจจุบันและแก้ไขปัญหาทางพฤติกรรมและอารมณ์สำหรับเด็ก ปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการแก้ไขปัญหาทางพฤติกรรมและอารมณ์ที่เหมาะสม

สำหรับเด็กปฐมวัยที่สุด คือการให้การส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้บนพื้นฐานของบริบททางสังคมเป็นหลักดังนั้นจะเห็นได้ว่า ทฤษฎีปัญญาสังคมและทฤษฎีพัฒนาการทางวัฒนธรรมเชิงสังคม จึงเป็นทฤษฎีที่เหมาะสมที่สุดในการนำมาใช้ เป็นแนวทางพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ ทางอารมณ์และสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยซึ่งเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้ในประเทศและต่างประเทศจะพบว่า ทั้งการเล่านิทานประกอบหุ่นมือการเรียนรู้ โดยการใช้ตัวแบบทั้งในชีวิตจริงและโดยวิดีโอเทป (VM) รูปแบบการเป็นพี่เลี้ยงโดยครูในโรงเรียน (TMP) การฝึกอบรวมครูและผู้ปกครอง (TPT) รูปแบบการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (CSL) การบำบัดโดยปรับความคิดและพฤติกรรม (CBT) รูปแบบการเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวมทางด้านอารมณ์ พฤติกรรม และความคิด (ABCD) และการฝึกทักษะทางสังคม (SST) ล้วนมีความสอดคล้องทั้งกับแนวคิดทฤษฎีปัญญาสังคม (Social-Cognitive Theory) และทฤษฎีพัฒนาการทางวัฒนธรรมเชิงสังคม (Sociocultural Development Theory) ด้วยกันทั้งสิ้นดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการเรียนรู้ดังกล่าวจึงน่าจะมีความเหมาะสมในการนำมาพัฒนาเป็นรูปแบบการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยในปัจจุบัน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาทางพฤติกรรมและอารมณ์โดยตรง ตลอดจนเป็นแนวทางให้แก่ ผู้ที่สนใจศึกษาและนำไปประยุกต์ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต

มนตรี อินตา (2561) ศึกษาการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมตามแนวคิดของ CASEL ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมตามแนวคิดของ CASEL ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) ศึกษาอิทธิพลของตัวแปรที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมตามแนวคิดของ CASEL ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นปีที่ 1-3 จำนวน 420 คน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเชียงใหม่ ที่ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบวัดการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม เป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 92 ข้อ มีองค์ประกอบครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่ 1) การตระหนักรู้ในตนเอง 2) การจัดการตนเอง 3) การตระหนักรู้ทางสังคม 4) ทักษะด้านสัมพันธภาพ 5) การรับมือต่อการตัดสินใจ ผลการวิจัยพบว่า 1) การเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมตามแนวคิด CASEL ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

จิราภรณ์ แจ่มใส (2558) ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมศิลปะแบบร่วมมือ ประกอบการเล่นิทานในการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยชาย- หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ปีการศึกษา 2556 ของโรงเรียนสุเหร่าใหม่เจริญ อำเภอสสามโคก จังหวัดปทุมธานี โดยมีขั้นตอนเลือกกลุ่ม ตัวอย่างดังนี้ เลือกการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายจำนวน 20 คน ระยะเวลาในการทดลอง 7 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 40 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแผนการจัดกิจกรรมศิลปะแบบร่วมมือ ประกอบการเล่นิทาน และแบบประเมินทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย สำหรับแบบ ประเมินทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย การวิจัยครั้งนี้ใช้แผนการทดลองวิจัยแบบเชิงทดลอง (Experimental Research) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ t - test แบบ Dependent Sample ผลการวิจัยพบว่า ก่อนการจัดกิจกรรม และระหว่างการจัดกิจกรรมศิลปะแบบร่วมมือ ประกอบการเล่นิทานทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พบว่า คะแนนทักษะทางสังคมโดยรวมและรายด้านของเด็กปฐมวัยมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกช่วงสัปดาห์ แสดงว่าการจัดกิจกรรมศิลปะแบบร่วมมือ ประกอบการเล่นิทานสามารถพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยเพิ่มขึ้นได้อย่างชัดเจน

สุภาภรณ์ ปั่นกล้า (2558) ศึกษาผลการใช้กิจกรรมศิลปะเชิงพหุปัญญาตาม แนวคิดของไฮเวิร์ต การ์ดเนอร์ ที่ส่งเสริมความสุขและทักษะทางศิลปะในเด็กปฐมวัย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) การศึกษาความสุขของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมศิลปะเชิงพหุปัญญาตาม แนวคิดของไฮเวิร์ต การ์ดเนอร์ 2) ผลการศึกษาทักษะทางศิลปะของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรม ศิลปะเชิงพหุปัญญาตามแนวคิดของไฮเวิร์ต การ์ดเนอร์ และ 3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของ เด็กปฐมวัยต่อรูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมความสุขและทักษะทางศิลปะเชิงพหุปัญญาตาม แนวคิดของ ไฮเวิร์ต การ์ดเนอร์ โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองคือนักเรียนชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร ปฐมวัยและประถมศึกษา (ปฐมวัย) จำนวน 50 คน ทดลอง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ใช้เวลาในการทดลองสัปดาห์ ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เป็น ระยะเวลา 8 สัปดาห์ รวมทั้งหมด 16 คาบเรียนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือกิจกรรมศิลปะ เชิงพหุปัญญาตามแนวคิดของ ไฮเวิร์ต การ์ดเนอร์ ที่ส่งเสริมความสุขและทักษะทางศิลปะในเด็ก ปฐมวัย แบบประเมินความสุข ก่อนและหลังทดลอง แบบประเมินทักษะศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย และแบบสอบถามความพึงพอใจสำหรับเด็กปฐมวัย การวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน ของคะแนนเฉลี่ยร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และการทดสอบค่า (t - test) แบบ Dependent

ผลการวิจัย พบว่า 1. ผลสัมฤทธิ์ความสุขของเด็กปฐมวัยจากการร่วมกิจกรรมก่อนและหลังด้วยกิจกรรมเชิงพหุปัญญา ตามแนวคิดของไฮเวิร์ต การ์ดเนอร์เพื่อส่งเสริมความสุขและทักษะศิลปะของเด็กปฐมวัย มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2. ทักษะศิลปะของเด็ก หลังการเข้าร่วมกิจกรรมเชิงพหุปัญญาตามแนวคิดของไฮเวิร์ต การ์ดเนอร์ เพื่อส่งเสริมความสุขและทักษะศิลปะของเด็กปฐมวัยในภาพรวมอยู่ในระดับสูง 3. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมเชิงพหุปัญญาตามแนวคิดของไฮเวิร์ต การ์ดเนอร์เพื่อส่งเสริมความสุข และทักษะศิลปะของเด็กปฐมวัยในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเด็ก ๆ มีพฤติกรรมสนใจต่อการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด

เยาวนุช ทานาม 2557 (เยาวนุช ทานาม, 2557) การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ PLAY เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ PLAY สำหรับพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย ศึกษาผลการส่งเสริมการเรียนรู้ทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นเด็นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้น อนุบาลปีที่ 2 จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 8 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 8 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง ใช้เวลาทดลองจำนวน 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 5 นาที เครื่องมือทดลองคือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ PLAY เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย คือแบบประเมินพฤติ กรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย มีค่าความเชื่อมั่น = .89 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ PLAY เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย (P) ชั้นจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ (L) ชั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรม (A) และชั้นแสดงความยินดี (Y) มีความเหมาะสมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (M=4.51) และพบว่า หลังการทดลองรูปแบบการจัดการเรียนรู้ PLAY เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยมีคะแนนทักษะทางสังคมรายด้านทุกด้านและโดยรวมสูงขึ้น

วันทนีย์ รัตนบุรี (2550) คู่มือการจัดกิจกรรมศิลปะโรงเรียนอนุบาลบ้านวังทองตามแนวคิดหลักของ ซี ไอ เอส เอส ที(CISST) ได้ค้นคว้าหลักการจัดทำคู่มือและแนวคิดการจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยจากตำรางานวิจัย เอกสารทางวิชาการ และคู่มือต่าง ๆ เพื่อให้เนื้อหาสาระครบถ้วนเป็นคู่มือที่สมบูรณ์ การจัดทำโครงร่างของคู่มือได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คนโดยการตรวจสอบเนื้อหาความเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะของโครงร่างของคู่มือแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาของคู่มือเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นประเมินความเหมาะสมก่อนนำไปใช้ของคู่มือโดย คณะกรรมการตัวแทนผู้ใช้คู่มือจำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ นักวิชาการผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้ปฏิบัติงานรวม 15 คน ผลการประเมิน

คนส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นมากถึงมากที่สุด ผลการจัดทำคู่มือได้คู่มือที่มีการนำเสนอรายละเอียดการจัดกิจกรรมศิลปะ โรงเรียนอนุบาลบ้านวังทอง ตามแนวคิดหลักของ ซี ไอเอส เอส ที (CISST) เพื่อพัฒนาความสามารถด้านศิลปะ 5 องค์ประกอบคือคือ 1) ความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์ 2) ความสามารถด้านจินตนาการ3)ความสามารถด้านก้าวร้าวสัมผัสจากการรับรู้ 4) ความสามารถด้านการจัดระบบภาพ 5) ความสามารถการปรับเปลี่ยนรูปทรง ประกอบด้วยแผนการจัดกิจกรรม 12 กิจกรรม ตลอดจนวิธีการประเมินผล โดยผ่านการนำคู่มือให้ครูผู้ปฏิบัติได้ทดลองนำไปใช้ ผลจากเกณฑ์การประเมินผลงานผู้เรียนมีพัฒนาการใน 5 องค์ประกอบอยู่ในระดับดีมาก โดยผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะที่แปลกใหม่ มีจินตนาการที่ดีสังเกตจากการเขียนที่แสดงจินตนาการออกงอกจากต้นแบบเป็นสิ่งที่กระตุ้นที่กำหนดให้วาดภาพเชื่อมโยงการรับรู้ได้เหมาะสม การจัดระบบภาพมีองค์ประกอบที่สมดุลและสามารถปรับเปลี่ยนรูปทรงให้เกิดรูปแบบใหม่ได้อย่างสมบูรณ์ สวยงาม

อโนชา ธีรฉำรง (2550) ศึกษาการใช้รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่าง อายุระหว่าง 4-5 ปี ที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย 15 คน กลุ่มเดียวทดสอบก่อนหลัง เพื่อรับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน เครื่องมือที่ใช้คือ แผนการสอนการจัดกิจกรรมรูปแบบศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ และแบบประเมินทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า ทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย หลังผ่านการจัดกิจกรรมรูปแบบศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ แล้วมีทักษะพื้นฐานทางสังคมโดยรวมและจำแนกรายทักษะมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนการทดลอง

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

McClelland, Tominey, Schmitt, and Duncan (2017) ศึกษาเด็กปฐมวัยที่เข้าโรงเรียนโดยไม่มีทักษะการเรียนรู้ทางสังคมและอารมณ์ (SEL) ที่เพียงพอ ทำให้มีการเรียนรู้ที่ยากลำบาก แต่นักการศึกษาปฐมวัยกล่าวว่าเด็กไม่ได้รับการฝึกฝนเพียงพอที่จะช่วยให้เด็กพัฒนาทักษะดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการประเมินพบว่า การสอนหลายโดยการให้ SEL ครั้งนั้นมีผลที่ดี แต่จำเป็นต้องรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการและสาเหตุของผลลัพธ์ที่แตกต่างกันไป สำหรับกลุ่มเด็กที่แตกต่างกัน ประการแรกการโดยการให้ SEL ที่มีประสิทธิภาพนั้น รวมถึงการฝึกอบรมหรือการพัฒนาวิชาชีพสำหรับครูปฐมวัย บางคนยังเน้นทักษะการสร้าง SEL ของครูด้วย ประการที่สอง การโดยการให้ SEL ที่มีประสิทธิภาพฝึกรเรียนการสอนโดยตรงและการฝึกทักษะที่กำหนด

เป้าหมายในกิจกรรมประจำวันให้โอกาสเด็กเข้าในการฝึกทักษะ SEL ในบริบทที่แตกต่างกัน มันจะดีที่สุดถ้ากิจกรรมเหล่านี้มีความซับซ้อนมากขึ้นเมื่อเวลาผ่านไป ประการที่สามการใช้ SEL ที่มีประสิทธิภาพทำให้ครอบครัวของเด็ก ๆ มีส่วนร่วมเพื่อให้เด็ก ๆ ได้มีโอกาสทำงานทักษะ SEL ของพวกเขาทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน องค์ประกอบของครอบครัวอาจรวมถึงการสอนผู้ใหญ่ถึงวิธีที่จะช่วยให้เด็กสร้างทักษะ SEL หรือสอนให้ผู้ใหญ่รู้วิธีฝึกฝนและวางโมเดลทักษะดังกล่าวการใช้ SEL ในวัยเด็กนั้นคุ้มค่าหรือไม่ คำตอบสั้น ๆ คือมันเร็วเกินไปที่จะแน่ใจ เราไม่ทราบว่าคุณค่าใช้จ่ายและผลประโยชน์ซ้อนกันอย่างไรโดยไม่มีการวิจัยเพิ่มเติมที่ติดตามผู้เข้าร่วมในวัยเด็กและวัยถัดไป ในบริบทนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่อง การศึกษากระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคมผ่านกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้วยการออกแบบชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. แบบแผนการทดลองและวิธีที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง
5. การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ
6. วิธีการดำเนินการวิจัย
7. การจัดทำและวิเคราะห์ข้อมูล
8. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

-การแปลผลระดับกระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยชาย – หญิงระดับอายุ 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ของโรงเรียนเอียร์ประสิทธิ์ศาสตร์ จำนวนทั้งหมด 184 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยชาย – หญิง ระดับอายุ 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 15 คน ของโรงเรียนเอียร์ประสิทธิ์ศาสตร์ ซึ่งได้จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (อัศศรา ประเสริฐสิน, 2556) โดยผู้วิจัยทำการสำรวจประวัติของเด็กพร้อมกับครูประจำชั้นแต่ละห้อง และประเมินร่วมกันโดยใช้ดุลพินิจเลือกเด็กที่จำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมพัฒนา ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านทักษะ ด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม เหมาะสม สามารถเป็นตัวแทนของประชากรเป้าหมายได้

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาในการวิจัย ดำเนินการศึกษาค้นคว้าใน ปีการศึกษา 2561 รวม 10 กิจกรรม กิจกรรมละ 40 นาที

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ชุดเครื่องมือการศึกษากระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีรายละเอียดดังนี้

- 1.ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย
- 2.แบบทดสอบความรู้ และทักษะทางทัศนศิลป์
- 3.แบบประเมินปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัย
- 4.แบบสังเกตทัศนคติของเด็กปฐมวัย

แบบแผนการทดลองและวิธีที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาระบบการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ผ่านชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยใช้แบบการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) (วาโร เพ็งสวัสดิ์, 2551) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยอาศัยการวิจัยแบบการทดลองกลุ่มเดียว วัดผลก่อนและหลังการทดลอง ตามแบบแผนการวิจัยแบบ one-group pretest posttest design ตามตาราง ดังนี้

ตาราง 5 แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียวสอบก่อนและหลัง (one-group pretest posttest design)

กลุ่ม	ก่อนสอน (Pretest)	ตัวแปรอิสระ	หลังสอน (Posttest)
E	T1	X	T2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการวิจัย

E	แทน	กลุ่มทดลอง
X	แทน	การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย (Treatment)
T1	แทน	การประเมินก่อนการทดลอง (Pretest)
T2	แทน	การประเมินหลังการทดลอง (Posttest)

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

ขั้นตอนในการสร้าง และการหาคุณภาพของเครื่องมือขั้นที่ 1.ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้ดำเนินขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการต่างๆจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย หลักสูตรและหลักการพัฒนาพร้อมคู่มือหลักสูตรการศึกษา มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย กระบวนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กระบวนการเรียนการสอนแบบรวมมือ และแบบลงมือกระทำ ทฤษฎีการเรียนรู้พหุศิลปศึกษา ทฤษฎีพหุศิลปศึกษาเชิงผู้มีความสามารถพิเศษ (GCAE.Gifted Child Arts Education) CISST (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2548) นำมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการเรียนรู้ (ความรู้ ทักษะ)

1.2 ศึกษาเทคนิคการสร้างที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.3 นำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาจัดทำชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อใช้ดำเนินการทดลอง 10 กิจกรรม กิจกรรมละ 40 นาที เพื่อใช้ประเมินผลการทำงานกิจกรรมก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์

1.4 กำหนดกรอบในการสร้างชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย วิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์ของกิจกรรม และสร้างชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.5 นำชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาเพื่อความถูกต้องและความเหมาะสมของเนื้อหา และกิจกรรมที่ใช้ในการทดลองและปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

1.6 นำชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา และความถูกต้องของภาษา เพื่อลงความเห็นและให้คะแนนแบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมนั้น แล้วนำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 ท่าน มาวิเคราะห์โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) ใช้เกณฑ์ IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์, 2557) พบว่าชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่า IOC อยู่ระหว่าง .67 – 1.00 แสดงว่ามีความเที่ยงตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด

1.7 นำชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (Try out) จัดกิจกรรมให้กับนักเรียนอนุบาลศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน

เบญจวรรณศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน แต่มีคุณสมบัติที่ใกล้เคียงกันกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความสัมพันธ์ด้วยการหาประสิทธิภาพ (Efficiency) ของชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยได้กำหนดเกณฑ์ (E_1 / E_2) เท่ากับ 80/80 ได้ค่าร้อยละของประสิทธิภาพชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย เท่ากับ 85.53 / 86.60 แสดงว่าชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ฉบับนี้ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

1.8 จากนั้นนำชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ย้อนกลับมาให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทพิจารณาอีกครั้ง แล้วจึงนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนในการสร้าง และการหาคุณภาพของเครื่องมือขึ้นที่ 2.แบบทดสอบความรู้ และทักษะทางทัศนศิลป์ ผู้วิจัยได้ดำเนินขั้นตอนในการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการต่างๆจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ แบบทดสอบความรู้ และทักษะทางทัศนศิลป์

2.2 ศึกษาเทคนิคการสร้างที่เกี่ยวข้องกับแบบทดสอบความรู้ และทักษะทางทัศนศิลป์

2.3 นำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาจัดทำ แบบทดสอบความรู้ และทักษะทางทัศนศิลป์ เพื่อใช้เป็นแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ

ด้านกระบวนการเรียนรู้ (รวม 100 คะแนน) จะประกอบด้วย

1) ด้านความรู้ 10 ข้อ (ข้อละ 5 คะแนน รวม 50 คะแนน) จำแนกเป็น การประเมินความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่เกิดจากประสบการณ์เรียนรู้ และการประเมินทักษะกระบวนการในการทำงาน

(1) บอกคุณลักษณะ คุณสมบัติ ความเหมือน ความแตกต่างได้ถูกต้อง

(2) สามารถจำแนกประเภทจัดหมวดหมู่ได้

(3) สามารถบอกความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆที่เกิดจากการเรียนรู้ได้

(4) เข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์และทัศนธาตุ

(5) สามารถตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่เรียนได้ถูกต้อง

(6) รู้และเข้าใจกระบวนการทำงานสามารถเรียนรู้และมีทักษะ

กระบวนการทางเทคนิคการปฏิบัติโดยใช้กระบวนการต่างๆได้

(7) รู้จักการแสวงหาความรู้ สามารถเชื่อมโยงและนำเสนอความรู้ได้

(8) รู้จักวางแผนขั้นตอนการทำงานอย่างมีระเบียบ

(9) สามารถใช้อุปกรณ์ต่างๆได้

(10) สามารถประยุกต์ใช้ทักษะที่เรียนรู้มาได้

2) ด้านทักษะ 5 ข้อ (ข้อละ 10 คะแนน รวม 50 คะแนน) จำแนกเป็น การประเมินทักษะทางทัศนศิลป์ที่เหมาะสมกับวัย และการประเมินจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์สามารถสร้างและถ่ายทอดผลงานตามจินตนาการได้โดดเด่น แปลกใหม่ และหลากหลาย เป็นที่ยอมรับจากครู เพื่อนและผู้ที่เกี่ยวข้อง

(1) ทักษะการจัดภาพ วาดภาพระบายสี

(2) ทักษะการใช้กล้ามเนื้อประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา

(3) มีความละเอียดรอบคอบ

(4) มีทักษะในการแก้ไขปัญหา

(5) มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์สามารถสร้างและถ่ายทอดผลงานตามจินตนาการได้โดดเด่น แปลกใหม่ และหลากหลาย เป็นที่ยอมรับจากครูและเพื่อนและผู้ที่เกี่ยวข้อง

2.4 กำหนดกรอบในการสร้างแบบทดสอบความรู้ และทักษะทางทัศนศิลป์ วิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์ และสร้างแบบทดสอบความรู้ และทักษะทางทัศนศิลป์

2.5 นำแบบทดสอบความรู้ และทักษะทางทัศนศิลป์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาเพื่อความถูกต้องและความเหมาะสมของเนื้อหาและกิจกรรมที่ใช้ในการทดลองและปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

2.6 นำแบบทดสอบความรู้ และทักษะทางทัศนศิลป์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา และความถูกต้องของภาษา เพื่อลงความเห็นและให้คะแนนแบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมนั้น แล้วนำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 ท่าน มาวิเคราะห์โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) ใช้เกณฑ์ IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์, 2557) พบว่าแบบทดสอบความรู้ และทักษะทางทัศนศิลป์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่า IOC อยู่ระหว่าง .67 – 1.00 แสดงว่ามีความเที่ยงตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด

2.7 นำแบบทดสอบความรู้ และทักษะทางทัศนศิลป์ ที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (Try out) จัดกิจกรรมให้กับนักเรียนอนุบาลศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเบญจมภรณ์ศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน แต่มีคุณสมบัติที่ใกล้เคียงกันกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ด้วยวิธีการคำนวณจากสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาช (Cronbach) (วาโร เพ็งสวัสดิ์, 2551) ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่

.74 แสดงว่าแบบทดสอบความรู้ และทักษะทางทัศนศิลป์ มีความเชื่อมั่นตามเกณฑ์ สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยได้

2.8 จากนั้นนำแบบทดสอบความรู้ และทักษะทางทัศนศิลป์ ย้อนกลับไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทพิจารณาอีกครั้ง แล้วจึงนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนในการสร้าง และการหาคุณภาพของเครื่องมือขึ้นที่ 3.แบบประเมินปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้ดำเนินขั้นตอนในการสร้างดังนี้

3.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการต่างๆจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ แบบประเมินปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัย และโปรแกรม Social and emotional learning (SEL) (Collaborative for Academic & Social and Emotional Learning (CASEL), 2018) นำมาประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (อารมณ์ จิตใจ สังคม)

3.2 ศึกษาเทคนิคการสร้างแบบประเมินปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัย

3.3 นำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาสร้างแบบประเมินปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัยประกอบด้วย 5 ส่วนคือ

ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัย (รวม 20 คะแนน) จะประกอบด้วย

- (1) การประเมินการตระหนักรู้ในตนเอง Self-awareness (4 คะแนน)
- (2) การประเมินการจัดการตนเอง Self-mansgement (4 คะแนน)
- (3) การประเมินการตระหนักรู้ทางสังคม Social-awareness (4 คะแนน)
- (4)การประเมินทักษะความสัมพันธ์ Relationship skills (4 คะแนน)
- (5) การประเมินการตัดสินใจที่เหมาะสม มีความรับผิดชอบ Responsible decision making (4 คะแนน)

3.4 กำหนดกรอบในการสร้างแบบประเมินปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัย วิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์ และสร้างแบบประเมินปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัย

3.5 นำแบบประเมินปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาเพื่อความถูกต้องและความเหมาะสมของเนื้อหาและกิจกรรมที่ใช้ในการทดลองและปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

3.6 นำแบบประเมินปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา และความถูกต้องของภาษา เพื่อลงความเห็นและให้คะแนนแบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมนั้น แล้วนำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 ท่าน มาวิเคราะห์โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) ใช้เกณฑ์ IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์, 2557) พบว่า

แบบประเมินปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่า IOC อยู่ระหว่าง .67 – 1.00 แสดงว่ามีความเที่ยงตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด

3.7 นำแบบประเมินปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัย ที่ผ่านความเห็นชอบของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองกับใช้ (Try out) จัดกิจกรรมให้กับนักเรียนอนุบาลศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเบญจมบรรณศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน แต่มีคุณสมบัติที่ใกล้เคียงกันกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ด้วยวิธีการคำนวณจากสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาช (Cronbach) (วาโร เพ็งสวัสดิ์, 2551) ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ .74 แสดงว่าแบบประเมินปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัย มีความเชื่อมั่นตามเกณฑ์ สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยได้

3.8 จากนั้นนำแบบประเมินปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัย ย้อนกลับไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการควบคุมปริญญาบัณฑิตพิจารณาอีกครั้ง แล้วจึงนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนในการสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือขึ้นที่ 4.แบบสังเกตทัศนคติของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้ดำเนินขั้นตอนในการสร้างดังนี้

- 4.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการต่างๆจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ แบบสังเกตทัศนคติของเด็กปฐมวัย
- 4.2 ศึกษาเทคนิคการสร้างที่เกี่ยวข้องกับแบบสังเกตทัศนคติของเด็กปฐมวัย
- 4.3 นำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาสร้างแบบสังเกตทัศนคติของเด็กปฐมวัย
- 4.4 กำหนดกรอบในการสร้างแบบสังเกตทัศนคติของเด็กปฐมวัย วิเคราะห์เนื้อหาจุดประสงค์ และสร้างแบบสังเกตทัศนคติของเด็กปฐมวัย

- (1.) ช่างซักถาม สนใจเรียนรู้สิ่งรอบตัวอย่างตั้งใจ
 - (1.1) มีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมเรียนรู้ด้วยความตั้งใจ ช่างซักถามในสิ่งที่ตนเองอยากรู้
 - (1.2) ความมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ
- (2.) มีสุนทรีย์ภาพในงานทัศนศิลป์
- (3.) มีความอดทนจดจ่อตั้งมั่นในการทำงาน
- (4.) มีความพึงพอใจในงานของตนเองและผู้อื่นชื่นชมผลงานและความสามารถของตนเองและผู้อื่น
- (5.) สามารถชื่นชมผลงาน แสดงความคิดเห็น ได้อย่างสร้างสรรค์

4.5 นำแบบสังเกตทัศนคติของเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาเพื่อความถูกต้องและความเหมาะสมของเนื้อหาและกิจกรรมที่ใช้ในการทดลองและปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

4.6 นำแบบสังเกตทัศนคติของเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา และความถูกต้องของภาษา เพื่อลงความเห็นและให้คะแนนแบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมนั้น แล้วนำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 ท่าน มาวิเคราะห์โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) ใช้เกณฑ์ IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์, 2557) พบว่า แบบสังเกตทัศนคติของเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่า IOC อยู่ระหว่าง .67 – 1.00 แสดงว่ามีความเที่ยงตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด

4.7 นำแบบสังเกตทัศนคติของเด็กปฐมวัย ที่ผ่านความเห็นชอบของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองกับใช้ (Try out) จัดกิจกรรมให้กับนักเรียนอนุบาลศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเบญจมราชูทิศศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน แต่มีคุณสมบัติที่ใกล้เคียงกันกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ด้วยวิธีการคำนวณจากสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาช (Cronbach) (วาโร เพ็งสวัสดิ์, 2551) ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ .74 แสดงว่าแบบสังเกตทัศนคติของเด็กปฐมวัย มีความเชื่อมั่นตามเกณฑ์ สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยได้

4.8 จากนั้นนำแบบสังเกตทัศนคติของเด็กปฐมวัย ให้อาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง แล้วจึงนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหารโรงเรียนในการทำวิจัยและดำเนินการสอนตามตารางกิจกรรมการเรียนการสอนปกติ สร้างความคุ้นเคย คอยสังเกตการณ์และเก็บข้อมูลเบื้องต้น

2. ขึ้นก่อนการทดลอง ทำการประเมินความสามารถ ก่อนการทดลอง (Pretest) โดยใช้แบบทดสอบความรู้ และทักษะทางทัศนศิลป์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พร้อมบันทึกผลการทดลองเพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลเปรียบเทียบกับผลหลังการทดลองต่อไป

3. ขึ้นดำเนินการทดลอง โดยใช้ ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้ดำเนินการทดลอง 10 กิจกรรม กิจกรรมละ 40 นาที ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ดำเนินการทดลองและสังเกตปฏิสัมพันธ์ทางสังคมโดย บันทึกลงในแบบประเมินปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยให้กลุ่มตัวอย่างได้รับการจัดประสบการณ์ผ่าน ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ในการทดลอง ในแต่ละวันนอกจากกิจกรรมที่ผู้วิจัยจัดขึ้น กลุ่มตัวอย่างยังได้ทำกิจกรรมอื่นๆตามตารางกิจกรรมประจำวันเหมือนเดิมทุกประการ

4. ขึ้นหลังการทดลอง เมื่อสิ้นสุดการทดลองใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยทำการประเมินความสามารถ หลังการทดลอง (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบความรู้ และทักษะทางทัศนศิลป์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เช่นเดียวกับการทดลองก่อนการทดลอง และนำแบบสังเกตทัศนคติของเด็กปฐมวัยไปประเมินเพื่อวัดทัศนคติ

5. นำคะแนนที่ได้จากการใช้ ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นคะแนนที่ได้จากการประเมินโดยใช้ แบบทดสอบความรู้ และทักษะทางทัศนศิลป์ มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ และระหว่างก่อนกับหลังการทดลองโดยใช้สถิติที่ (t-test for dependent samples)

6. นำคะแนนที่ได้จากการใช้ แบบประเมินปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัย และแบบสังเกตทัศนคติของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นคะแนนที่ได้จากการประเมินโดยใช้ แบบประเมินปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัย และแบบสังเกตทัศนคติของเด็กปฐมวัย มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ คำนวณหาสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย (\bar{X})

การจัดทำและวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของระดับกระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ด้วยชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยนำข้อมูลไปคำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับกระบวนการเรียนรู้ (ด้านความรู้และทักษะทางทัศนศิลป์) ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ด้วยชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อศึกษา กระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ผ่านชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยใช้สถิติที่ (t – test for dependent – samples)

3. หาค่าสถิติพื้นฐานของระดับปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (ด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม และทัศนคติ) หลังการจัดประสบการณ์ด้วยชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยนำข้อมูลไปคำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X})

4. ทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางและความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำคะแนนที่ได้จากชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย มาวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ดังต่อไปนี้

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เครื่องมือ

1.1 สถิติที่ใช้การคำนวณค่าความเที่ยงตรง คำนวณจากสูตรค่าดัชนีความสอดคล้องแบบ IOC (Item of Objective Congruence index) (พิสนุ ฟองศรี, 2554)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแบบทดสอบ

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

กำหนดระดับความคิดเห็นไว้ดังนี้

+1 = สอดคล้อง ถ้าแน่ใจว่าประเด็นการประเมินสอดคล้องกับนิยามศัพท์กระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

0 = ไม่แน่ใจ ถ้าไม่แน่ใจว่าประเด็น การประเมินสอดคล้องกับนิยามศัพท์กระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

-1 = ไม่สอดคล้อง หรือแน่ใจว่าประเด็น การประเมินไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์กระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

1.2 การคำนวณค่าความเชื่อมั่นด้วยการคำนวณจากสูตรแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาช (Cronbach) (พิสนุ ฟองศรี, 2554)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right)$$

เมื่อ α คือ สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

s_i^2 คือ ความแปรปรวนของข้อมูลแต่ละข้อ

s_t^2 คือ คะแนนความแปรปรวนของข้อมูลที่ได้

k คือ จำนวนข้อของเครื่องมือ

1.3 สูตรที่ใช้สำหรับการคำนวณเพื่อหาประสิทธิภาพที่เป็นค่าความเชื่อมั่นของชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย และแบบทดสอบความรู้ และทักษะทางทัศนศิลป์ (พิสนุ ฟองศรี, 2554)

$$E_1 = \frac{\bar{X}}{A} \times 100$$

$$E_2 = \frac{\bar{Y}}{B} \times 100$$

เมื่อ E_1 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ

E_2 คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ได้จากคะแนนเฉลี่ยของการทำแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียนทั้งหมด

X คือ คะแนนที่ได้จากการวัดระหว่างเรียน

Y คือ คะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน

A คือ คะแนนเต็มจากการวัดระหว่างเรียน

B คือ คะแนนเต็มของการสอบหลังเรียน

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 สถิติพื้นฐาน

2.1.1 หาค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนที่ได้ (พิสนุ พงศรี, 2554)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} คือ ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้

$\sum X$ คือ ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N คือ จำนวนข้อมูล

2.1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ของคะแนนที่ได้ (พิสนุ พงศรี, 2554)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{N - 1}}$$

เมื่อ \bar{X} คือ ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้

X คือ ข้อมูลแต่ละจำนวน

N คือ จำนวนข้อมูลหรือขนาดตัวอย่าง

S.D. คือ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 สถิติที (t-test for Dependent) เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้ระหว่างก่อนทดลองกับหลังทดลอง (พิสนุ พงศ์ศรี, 2554)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N\sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

เมื่อ t คือ ค่าสถิติที่ได้จากการคำนวณ

$\sum D$ คือ ผลรวมทั้งหมดของผลต่างระหว่างข้อมูลแต่ละคู่

D คือ ผลต่างของคะแนนระหว่างข้อมูลแต่ละคู่

N คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างหรือจำนวนคู่

4. การแปลผลระดับกระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

การแปลผลระดับกระบวนการเรียนรู้ (ด้านความรู้ และด้านทักษะ) และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (อารมณ์ จิตใจ สังคม และทัศนคติ) ของเด็กปฐมวัยในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาและกำหนดการแปลผลในภาพรวม โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของระดับคะแนนแบบทดสอบที่มีคะแนนเต็ม 100 คะแนน ตามเกณฑ์ต่อไปนี้

ตาราง 6 การแปลผลระดับ กระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

ระดับผลการเรียน	กระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม	คะแนนระหว่าง
4	ดีเยี่ยม	80 - 100
3.5	ดีมาก	75 - 79
3	ดี	70 - 74
2.5	ค่อนข้างดี	65 - 69
2	ปานกลาง	60 - 64
1.5	พอใช้	55 - 59
1	ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ	51 - 54
0	ต่ำกว่าเกณฑ์	0 - 49

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลองและการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	สถิติการทดสอบค่าที (t-test)
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ
Sig.	แทน	นัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษากระบวนการเรียนรู้อะไรและปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ผ่านชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังนี้

ตาราง 7 ตารางเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเรียน กระบวนการเรียนรู้ ด้านความรู้ จากการทดสอบแบบทดสอบความรู้ และทักษะทางทัศนศิลป์หลังการใช้ ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

กระบวนการเรียนรู้ ด้านความรู้	n	\bar{X}	S.D.	t	df	Sig.
ก่อนเรียน	15	29.333	2.193	9.473	14	.000
หลังเรียน	15	38.800	2.883			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $<.05$

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 4 พบว่า กระบวนการเรียนรู้ ด้านความรู้ ของเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเอ็ยรประสิทธิ์ศาสตร์ หลังการทดลองเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้วย t-test พบว่า $t = 9.473$ สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $<.05$ (Sig. = .000) ซึ่งยอมรับสมมติฐานว่า คะแนนหลังเรียนของนักเรียน สูงกว่าก่อนการทดลอง

ตาราง 8 ตารางเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเรียน กระบวนการเรียนรู้ ด้านทักษะ จากการทดสอบแบบทดสอบความรู้ และทักษะทางทัศนศิลป์หลังการใช้ ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

กระบวนการเรียนรู้ ด้านทักษะ	n	\bar{X}	S.D.	t	df	Sig.
ก่อนเรียน	15	32.133	2.257	13.355	14	.000
หลังเรียน	15	40.666	0.990			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $<.05$

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 4 พบว่า กระบวนการเรียนรู้ ด้านทักษะ ของ เด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเอ็ยรประสิทธิ์ศาสตร์ หลังการทดลองเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้วย t-test พบว่า $t = 13.355$ สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $<.05$ (Sig. = .000) ซึ่งยอมรับสมมติฐานว่า คะแนนหลังเรียนของนักเรียน สูงกว่าก่อนการทดลอง

ตาราง 9 ตารางคะแนนเฉลี่ย พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม Social and emotional Learning Skills : SEL ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมด้าน Self-awareness การตระหนักรู้ในตนเอง

1. Self-awareness การตระหนักรู้ในตนเอง			
ประเด็นที่ศึกษา	คะแนนรวม คนละ 10 คะแนน 10 กิจกรรม (ด้านละ 150 คะแนน)	คิดเป็น เปอร์เซ็นต์	แปลผล
- ความสามารถบอกความรู้สึกได้ รู้ และเข้าใจอารมณ์ของตนเอง	125	83.33	ดีเยี่ยม
- การรับรู้ความสามารถของตนเอง ยอมรับและชื่นชมความสามารถและ ผลงาน	132	88.00	ดีเยี่ยม
- การตระหนักถึงจุดแข็ง คุณค่า และ ความต้องการ	109	72.67	ดี
- ความชอบและชื่นชมกิจกรรมทาง ศิลปกรรม	150	100	ดีเยี่ยม
คะแนนรวมทั้งหมด (600 คะแนน)	516	86.00	ดีเยี่ยม

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 5 พบว่า คะแนนเฉลี่ย พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม Social and emotional Learning Skills : SEL ของ เด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเอ็ยรประสิทธิ์ศาสตร์ ผ่านชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย มีคะแนนจาก ความสามารถบอกความรู้สึกได้ รู้และเข้าใจอารมณ์ของตนเอง เฉลี่ย 12.5 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 83.33 อยู่ในระดับ ดีเยี่ยม , การรับรู้ความสามารถของตนเอง ยอมรับและชื่นชมความสามารถและผลงาน เฉลี่ย 13.2 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 88.00 อยู่ในระดับ ดีเยี่ยม , การตระหนักถึงจุดแข็ง คุณค่า และความต้องการ เฉลี่ย 10.9 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 72.67 อยู่ในระดับ ดี , ความชอบและชื่นชมกิจกรรมทางศิลปกรรม เฉลี่ย 15 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 100 อยู่ในระดับ ดีเยี่ยม รวมแล้วส่งผลให้คะแนนปฏิสัมพันธ์ทางสังคมด้าน Self-awareness การตระหนักรู้ในตนเอง มีคะแนนเฉลี่ย 51.6 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 86.00 อยู่ในระดับ ดีเยี่ยม

ตาราง 10 ตารางคะแนนเฉลี่ย พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม Social and emotional Learning Skills : SEL ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมด้าน Self-mansgement การจัดการตนเอง

2. Self-mansgement การจัดการตนเอง			
ประเด็นที่ศึกษา	คะแนนรวม คนละ 10 คะแนน 10 กิจกรรม (ด้านละ 150 คะแนน)	คิดเป็น เปอร์เซ็นต์	แปลผล
- การรู้จักควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมตนเองได้อย่างเหมาะสมกับวัย	106	70.67	ดี
- การปรับตนเองให้อยู่ในสังคมแสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ	101	67.33	ค่อนข้างดี
- การมีความมั่นใจในตนเอง กล้าที่จะแสดงออกหรือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆอย่างมั่นใจ	136	90.67	ดีเยี่ยม
- การรู้จักหลีกเลี่ยง รู้จักปฏิเสธ และรู้จักบอกขอโทษ มีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม และมีความสุขขณะทำกิจกรรมที่สนใจ	82	54.67	ผ่านเกณฑ์ ขั้นต่ำ
คะแนนรวมทั้งหมด (600 คะแนน)	425	70.83	ดี

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 6 พบว่า คะแนนเฉลี่ย พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม Social and emotional Learning Skills : SEL ของ เด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเตรียมประถมศึกษา ผ่านชุดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย มีคะแนนจาก การรู้จักควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมตนเองได้อย่างเหมาะสมกับวัย เฉลี่ย 10.6 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 70.67 อยู่ในระดับ ดี ,การปรับตนเองให้อยู่ในสังคมแสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ เฉลี่ย 10.1 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 67.33 อยู่ในระดับ ค่อนข้างดี ,การมีความมั่นใจในตนเอง กล้าที่จะแสดงออกหรือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆอย่างมั่นใจ เฉลี่ย 13.6 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 90.67 อยู่ในระดับ ดีเยี่ยม,การรู้จักหลีกเลี่ยง รู้จักปฏิเสธ และรู้จักบอกขอโทษ มีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม และมีความสุขขณะทำกิจกรรมที่สนใจ เฉลี่ย 8.2 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 54.67 อยู่ในระดับ ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ รวมแล้วส่งผลให้คะแนนปฏิสัมพันธ์ทางสังคมด้าน Self-mansgement การจัดการตนเอง มีคะแนนเฉลี่ย 42.5 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 70.83 อยู่ในระดับ ดี

ตาราง 11 ตารางคะแนนเฉลี่ย พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม Social and emotional Learning Skills : SEL ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมด้าน Social-awareness การตระหนักรู้ทางสังคม

3. Social-awareness การตระหนักรู้ทางสังคม			
ประเด็นที่ศึกษา	คะแนนรวม คนละ 10 คะแนน 10 กิจกรรม (ด้านละ 150 คะแนน)	คิดเป็น เปอร์เซ็นต์	แปลผล
- ความสามารถปฏิบัติตามข้อตกลง รู้จักการ รอคอยตามลำดับก่อนหลัง เชื่อฟังคำสั่งสอน ของพ่อแม่ ครูอาจารย์ มีสัมมาคารวะ	139	92.67	ดีเยี่ยม
- การรู้จักการเป็นผู้นำและผู้ตาม เคารพความ แตกต่างที่หลากหลาย ประพฤติตนตามวัฒนธรรมมี มารยาทมีการแสดงความเคารพต่อผู้อื่นจนเป็นนิสัย รู้จักหลีกเลี่ยง รู้จักปฏิเสธ และรู้จักบอกขอโทษ	86	57.33	พอใช้
- ความพึงพอใจ ชื่นชมผลงานความสามารถ ของตนเองและผู้อื่น	107	71.33	ดี
- ความสามารถระบุปัญหาและการวิเคราะห์ สถานการณ์	54	36.00	ต่ำกว่า เกณฑ์
คะแนนรวมทั้งหมด (600 คะแนน)	386	64.33	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 7 พบว่า คะแนนเฉลี่ย พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม Social and emotional Learning Skills : SEL ของ เด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเชียรประสิทธิ์ศาสตร์ ผ่านชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย มีคะแนนจาก ความสามารถปฏิบัติตามข้อตกลง รู้จักการรอคอยตามลำดับก่อนหลัง เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ ครูอาจารย์ มีสัมมาคารวะ เฉลี่ย 13.9 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 92.67 อยู่ในระดับ ดีเยี่ยม ,การรู้จักการเป็นผู้นำและผู้ตาม เคารพความแตกต่างที่หลากหลาย ประพฤติตนตามวัฒนธรรมมีมารยาทมีการแสดงความเคารพต่อผู้อื่นจนเป็นนิสัย รู้จักหลีกเลี่ยง รู้จักปฏิเสธ และรู้จักบอกขอโทษ เฉลี่ย 8.6 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 57.33 อยู่ในระดับ พอใช้ ,ความพึงพอใจ ชื่นชมผลงานความสามารถของตนเองและผู้อื่น เฉลี่ย 10.7 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 71.33 อยู่ในระดับ ดี ,ความสามารถระบุปัญหาและการวิเคราะห์สถานการณ์ เฉลี่ย 5.4 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 36.00 อยู่ในระดับ ต่ำกว่าเกณฑ์ รวมแล้วส่งผลให้คะแนนปฏิสัมพันธ์ทางสังคมด้าน Social-awareness การตระหนักรู้ทางสังคม มีคะแนนเฉลี่ย 3.86 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 64.33 อยู่ในระดับ ปานกลาง

ตาราง 12 ตารางคะแนนเฉลี่ย พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม Social and emotional Learning Skills : SEL ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมด้าน Relationship skills ทักษะความสัมพันธ์

4. Relationship skills ทักษะความสัมพันธ์			
ประเด็นที่ศึกษา	คะแนนรวม คนละ 10 คะแนน 10 กิจกรรม (ด้านละ 150 คะแนน)	คิดเป็น เปอร์เซ็นต์	แปลผล
- การรู้จักสื่อสารและมีส่วนร่วม มีสัมพันธ์กับ เพื่อนเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น	120	80.00	ดีเยี่ยม
- การรู้จักการให้ความช่วยเหลือและการ แบ่งปัน	120	80.00	ดีเยี่ยม
- การรู้จักเจรจาต่อรอง พุดจูงใจหรือปฏิเสธ และการจัดการความเครียด ชัดแย้งได้	82	54.67	ผ่านเกณฑ์ ขั้นต่ำ
- การมีความเอาใจใส่และเต็มใจที่จะเข้าใจ ผู้อื่น	64	42.67	ต่ำกว่า เกณฑ์
คะแนนรวมทั้งหมด (600 คะแนน)	386	64.33	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 8 พบว่า คะแนนเฉลี่ย พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม Social and emotional Learning Skills : SEL ของ เด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาล
ศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเตรียมประถมศึกษา ผ่านชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย
มีคะแนนจาก การรู้จักสื่อสารและมีส่วนร่วม มีสัมพันธ์กับเพื่อนเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น เฉลี่ย
12.0 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 80.00 อยู่ในระดับ ดีเยี่ยม , การรู้จักการให้ความช่วยเหลือและการแบ่งปัน
เฉลี่ย 12.0 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 80.00 อยู่ในระดับ ดีเยี่ยม , การรู้จักเจรจาต่อรอง พุดจูงใจหรือ
ปฏิเสธ และการจัดการความเครียด ชัดแย้งได้ เฉลี่ย 8.2 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 54.67 อยู่ในระดับ
ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ , การมีความเอาใจใส่และเต็มใจที่จะเข้าใจผู้อื่น เฉลี่ย 6.4 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์
42.67 อยู่ในระดับ ต่ำกว่าเกณฑ์ รวมแล้วส่งผลให้คะแนนปฏิสัมพันธ์ทางสังคมด้าน Relationship
skills ทักษะความสัมพันธ์ มีคะแนนเฉลี่ย 3.86 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 64.33 อยู่ในระดับ ปานกลาง

ตาราง 13 ตารางคะแนนเฉลี่ย พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม Social and emotional Learning Skills : SEL ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมด้าน Responsible decision making การตัดสินใจที่เหมาะสม มีความรับผิดชอบ

5. Responsible decision making การตัดสินใจที่เหมาะสม มีความรับผิดชอบ			
ประเด็นที่ศึกษา	คะแนนรวม คนละ 10 คะแนน 10 กิจกรรม (ด้านละ 150 คะแนน)	คิดเป็น เปอร์เซ็นต์	แปลผล
- การมีความรับผิดชอบในการกระทำ ทำงานที่ได้รับมอบหมายและ สร้างสรรค์ผลงานจนสำเร็จ มีวินัยเก็บ ของเข้าที่หลังจากเล่นหรือใช้เสร็จทุก ครั้ง หรือ ทิ้งขยะถูกที่	119	79.33	ดี
- การมีความซื่อสัตย์สุจริต ยอมรับผิด ไม่โกหก มีคุณธรรมและจริยธรรม	141	94.00	ดีเยี่ยม
- การรู้จักให้อภัยคนอื่น เคารพใน ประสบการณ์ที่ไม่เหมือนใคร	84	56.00	พอใช้
- การรู้จักแนวทางการแก้ปัญหาด้วย ตนเอง เช่นการปรับตัวให้ยืดหยุ่นต่อ ความเปลี่ยนแปลงต่างๆ	60	40.00	ต่ำกว่า เกณฑ์
คะแนนรวม	404	67.33	ค่อนข้างดี

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 9 พบว่า คะแนนเฉลี่ย พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม Social and emotional Learning Skills : SEL ของ เด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาล
ศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเอ็ยประสิทธิ์ศาสตร์ ผ่านชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย
มีคะแนนจาก การมีความรับผิดชอบในการกระทำ ทำงานที่ได้รับมอบหมายและสร้างสรรค์ผลงาน
จนสำเร็จ มีวินัยเก็บของเข้าที่หลังจากเล่นหรือใช้เสร็จทุกครั้ง หรือ ทิ้งขยะถูกที่ เฉลี่ย 11.9 คิดเป็น
เปอร์เซ็นต์ 79.33 อยู่ในระดับ ดี ,การมีความซื่อสัตย์สุจริต ยอมรับผิดไม่โกหก มีคุณธรรมและ
จริยธรรม เฉลี่ย 14.1 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 94.00 อยู่ในระดับ ดีเยี่ยม ,การรู้จักให้อภัยคนอื่น เคารพ

ในประสบการณ์ที่ไม่เหมือนใคร เฉลี่ย 8.4 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 56.00 อยู่ในระดับ พอใช้ ,การรู้จัก
แนวทางการแก้ปัญหาด้วยตนเอง เช่นการปรับตัวให้ยืดหยุ่นต่อความเปลี่ยนแปลงต่างๆ เฉลี่ย 6.0
คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 40.00 อยู่ในระดับ ต่ำกว่าเกณฑ์ รวมแล้วส่งผลให้คะแนนปฏิสัมพันธ์ทางสังคม
ด้าน Responsible decision making การตัดสินใจที่เหมาะสม มีความรับผิดชอบ มีคะแนนเฉลี่ย
40.4 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 67.33 อยู่ในระดับ ค่อนข้างดี

ตาราง 14 ตารางคะแนนเฉลี่ย ด้านทัศนคติ หลังการใช้แบบสังเกตทัศนคติของเด็กปฐมวัย ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

ประเด็นที่ศึกษา	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	ระดับทัศนคติ
	5	4	3	2	1		
ด้านทัศนคติ คือ วัดทัศนคติต่อการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมศิลปะ							
1. มีหลักการเรียนรู้ช่างซักถาม สนใจเรียนรู้สิ่งรอบตัวอย่างตั้งใจ	8	4	3	0	0	4.33	มากที่สุด
1.1 มีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมเรียนรู้ด้วยความตั้งใจ ช่างซักถามในสิ่งที่ตนเองอยากรู้	9	6	0	0	0	4.50	มากที่สุด
1.2 ความมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ	4	6	4	1	0	3.87	มาก
2. มีสุนทรียภาพในงานทัศนศิลป์	7	4	4	0	0	4.20	มากที่สุด
3. มีความอดทนจดจ่อตั้งมั่นในการทำงาน	7	6	2	0	0	4.33	มากที่สุด
4. มีความพึงพอใจในงานของตนเองและผู้อื่น							
4.1ชื่นชมผลงานและความสามารถของตนเอง	7	7	1	0	0	4.40	มากที่สุด
4.2ชื่นชมผลงานและความสามารถผู้อื่น	2	2	1	8	2	2.60	ปานกลาง
5. สามารถชื่นชมผลงาน วิเคราะห์วิจารณ์ วิพากษ์ ได้อย่างสร้างสรรค์	1	1	3	3	7	2.07	ปานกลาง

ผลการประเมินจากแบบสังเกตทัศนคติ ตามตาราง 10 พบว่า พฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเตรียมประติติศาสตร์ หลังการใช้แบบสังเกตทัศนคติของเด็กปฐมวัย ผ่านชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย มีคะแนนทัศนคติด้านการมีหลักการเรียนรู้ช่างซักถาม สนใจเรียนรู้สิ่งรอบตัวอย่างตั้งใจมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 อยู่ในระดับ มากที่สุด ,มีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมเรียนรู้ด้วยความตั้งใจ ช่างซักถามในสิ่งที่ตนเองอยากรู้เฉลี่ย เท่ากับ 4.50 อยู่ในระดับ มากที่สุด, ด้านความมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆเฉลี่ย เท่ากับ 3.87 อยู่ในระดับ มาก ,ด้านสุนทรียภาพในงานทัศนศิลป์เฉลี่ย เท่ากับ 4.20 อยู่ในระดับ มากที่สุด ,ด้านความอดทนจดจ่อตั้งมั่นในการทำงานเฉลี่ย เท่ากับ 4.33 อยู่ในระดับ มากที่สุด ,ด้านความพึงพอใจในงานของตนเองและผู้อื่น ชื่นชมผลงานและความสามารถของตนเองเฉลี่ย เท่ากับ 4.40 อยู่ในระดับ มากที่สุด ,ด้านความพึงพอใจในงานของตนเองและผู้อื่น ชื่นชมผลงานและความสามารถผู้อื่น เฉลี่ย เท่ากับ 2.60 อยู่ในระดับ ปานกลาง ,ด้านสามารถชื่นชมผลงาน วิเคราะห์ วิจากรณี วิพากษ์ ได้อย่างสร้างสรรค์เฉลี่ย เท่ากับ 2.07 อยู่ในระดับ ปานกลาง

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาระบบการเรียนรู้อะนาล็อกและปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ผ่านชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบระบบการเรียนรู้ออนไลน์ ด้านความรู้และทักษะทางทัศนศิลป์ ก่อนและหลังการทดลองใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย และศึกษาปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และทัศนคติของเด็กปฐมวัยที่เรียนรู้ออนไลน์ผ่านชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัยชายและหญิง ระดับอายุ 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ของโรงเรียนเตรียมประสิทธิ์ศาสตร์ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ที่กำหนดซึ่งใช้เป็นกลุ่มทดลองในการวิจัยจำนวน 15 คน ที่ได้รับการจัดกิจกรรมด้วยชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งมีความเที่ยงตรงตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องความเที่ยงตรง (IOC) อยู่ระหว่าง .67-1.00 และประสิทธิภาพตามเกณฑ์ (E1 / E2) เท่ากับ 80.53/ 86.60 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.74 ซึ่งสรุปผลการศึกษาวิจัยได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

เด็กปฐมวัย ระดับอายุ 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ของโรงเรียนเตรียมประสิทธิ์ศาสตร์

1. ด้านระบบการเรียนรู้ออนไลน์

1.1 ด้านความรู้ การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ด้านความรู้ จากการทดสอบแบบทดสอบความรู้ และทักษะทางทัศนศิลป์หลังการใช้ ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้วย t-test พบว่า $t = 9.473$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $<.05$ (Sig. = .000) ซึ่งยอมรับสมมติฐานว่า คะแนนหลังเรียนของนักเรียน สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

1.2 ด้านทักษะ การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ด้านทักษะ จากการทดสอบแบบทดสอบความรู้ และทักษะทางทัศนศิลป์หลังการใช้ ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้วย t-test พบว่า $t = 13.355$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $<.05$ (Sig. = .000) ซึ่งยอมรับสมมติฐานว่า คะแนนหลังเรียนของนักเรียน สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2. ผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ย ระหว่างด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม พัฒนาการทางอารมณ์ จิตใจ และสังคม (Social and emotional Learning Skills : SEL) ของเด็กปฐมวัย ด้าน Self-awareness การรู้จักตนเอง Self-mansgement การจัดการตนเอง Social-awareness การรับรู้ทางสังคม Relationship skills ทักษะความสัมพันธ์ Responsible decision making การตัดสินใจที่เหมาะสม มีความรับผิดชอบ ของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม พบว่า

2.1 คะแนนปฏิสัมพันธ์ทางสังคมด้าน Self-awareness การตระหนักรู้ในตนเอง มีคะแนนเฉลี่ย 51.6 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 86.00 อยู่ในระดับ ดีเยี่ยม

มีคะแนนจาก ความสามารถบอกความรู้สึกได้ รู้และเข้าใจอารมณ์ของตนเอง เฉลี่ย 12.5 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 83.33 อยู่ในระดับ ดีเยี่ยม, การรับรู้ความสามารถของตนเอง ยอมรับและชื่นชมความสามารถและผลงาน เฉลี่ย 13.2 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 88.00 อยู่ในระดับ ดีเยี่ยม, การตระหนักถึงจุดแข็ง คุณค่า และความต้องการ เฉลี่ย 10.9 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 72.67 อยู่ในระดับ ดี, ความชอบและชื่นชมกิจกรรมทางศิลปกรรม เฉลี่ย 15 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 100 อยู่ในระดับ ดีเยี่ยม

2.2 คะแนนปฏิสัมพันธ์ทางสังคมด้าน Self-mansgement การจัดการตนเอง มีคะแนนเฉลี่ย 42.5 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 70.83 อยู่ในระดับ ดี

มีคะแนนจาก การรู้จักควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมตนเองได้อย่างเหมาะสมกับวัย เฉลี่ย 10.6 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 70.67 อยู่ในระดับ ดี, การปรับตนเองให้อยู่ในสังคม อารมณ์ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ เฉลี่ย 10.1 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 67.33 อยู่ในระดับ ค่อนข้างดี, การมีความมั่นใจในตนเอง กล้าที่จะแสดงออกหรือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆอย่างมั่นใจ เฉลี่ย 13.6 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 90.67 อยู่ในระดับ ดีเยี่ยม,การรู้จักหลีกเลี่ยง รู้จักปฏิเสธ และรู้จักบอกขอโทษ มีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม และมีความสุขขณะทำกิจกรรมที่สนใจ เฉลี่ย 8.2 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 54.67 อยู่ในระดับ ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ

2.3 คะแนนปฏิสัมพันธ์ทางสังคมด้าน Social-awareness การตระหนักรู้ทางสังคม มีคะแนนเฉลี่ย 3.86 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 64.33 อยู่ในระดับ ปานกลาง

มีคะแนนจาก ความสามารถปฏิบัติตามข้อตกลง รู้จักการรอคอยตามลำดับ ก่อนหลัง เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ ครูอาจารย์ มีสัมมาคารวะ เฉลี่ย 13.9 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 92.67 อยู่ในระดับ ดีเยี่ยม, การรู้จักการเป็นผู้นำและผู้ตาม เคารพความแตกต่างที่หลากหลาย ประพฤติตนตามวัฒนธรรมมีมารยาทมีการแสดงความเคารพต่อผู้อื่นจนเป็นนิสัย รู้จักหลีกเลี่ยง

รู้จักปฏิเสธ และรู้จักบอกขอโทษ เฉลี่ย 8.6 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 57.33 อยู่ในระดับ พอใช้ , ความพึงพอใจ ขึ้นชมผลงานความสามารถของตนเองและผู้อื่น เฉลี่ย 10.7 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 71.33 อยู่ในระดับ ดี , ความสามารถระบุปัญหาและการวิเคราะห์สถานการณ์ เฉลี่ย 5.4 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 36.00 อยู่ในระดับ ต่ำกว่าเกณฑ์

2.4 คะแนนปฏิสัมพันธ์ทางสังคมด้าน Relationship skills ทักษะความสัมพันธ์ มีคะแนนเฉลี่ย 3.86 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 64.33 อยู่ในระดับ ปานกลาง

มีคะแนนจาก การรู้จักสื่อสารและมีส่วนร่วม มีสัมพันธ์กับเพื่อนเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น เฉลี่ย 12.0 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 80.00 อยู่ในระดับ ดีเยี่ยม , การรู้จักการให้ความช่วยเหลือและการแบ่งปัน เฉลี่ย 12.0 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 80.00 อยู่ในระดับ ดีเยี่ยม , การรู้จักเจรจาต่อรอง พูดจูงใจหรือปฏิเสธ และการจัดการความเครียด ชัดแย้งได้ เฉลี่ย 8.2 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 54.67 อยู่ในระดับ ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ , การมีความเอาใจใส่และเต็มใจที่จะเข้าใจผู้อื่น เฉลี่ย 6.4 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 42.67 อยู่ในระดับ ต่ำกว่าเกณฑ์

2.5 คะแนนปฏิสัมพันธ์ทางสังคมด้าน Responsible decision making การตัดสินใจที่เหมาะสม มีความรับผิดชอบ มีคะแนนเฉลี่ย 40.4 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 67.33 อยู่ในระดับค่อนข้างดี

มีคะแนนจาก การมีความรับผิดชอบในการกระทำ ทำงานที่ได้รับมอบหมายและสร้างสรรค์ผลงานจนสำเร็จ มีวินัยเก็บของเข้าที่หลังจากเล่นหรือใช้เสร็จทุกครั้ง หรือ ทิ้งขยะถูกที่ เฉลี่ย 11.9 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 79.33 อยู่ในระดับ ดี , การมีความซื่อสัตย์สุจริต ยอมรับผิดไม่โกหก มีคุณธรรมและจริยธรรม เฉลี่ย 14.1 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 94.00 อยู่ในระดับ ดีเยี่ยม , การรู้จักให้อภัยคนอื่น เคารพในประสบการณ์ที่ไม่เหมือนใคร เฉลี่ย 8.4 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 56.00 อยู่ในระดับพอใช้ , การรู้จักแนวทางการแก้ปัญหาด้วยตนเอง เช่นการปรับตัวให้ยืดหยุ่นต่อความเปลี่ยนแปลงต่างๆ เฉลี่ย 6.0 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 40.00 อยู่ในระดับ ต่ำกว่าเกณฑ์

2.6 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนรวมเฉลี่ย คะแนนด้านทัศนคติ หลังการใช้แบบสังเกตทัศนคติของเด็กปฐมวัย ผ่านชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย มีคะแนนทัศนคติ ด้านการมีหลักการเรียนรู้ช่างซักถาม สนใจเรียนรู้สิ่งรอบตัวอย่างตั้งใจมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 อยู่ในระดับ มากที่สุด , มีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมเรียนรู้ด้วยความตั้งใจ ช่างซักถามในสิ่งที่ตนเองอยากรู้เฉลี่ย เท่ากับ 4.50 อยู่ในระดับ มากที่สุด , ด้านความมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆเฉลี่ย เท่ากับ 3.87 อยู่ในระดับ มาก , ด้านสุนทรียภาพในงานทัศนศิลป์เฉลี่ย เท่ากับ 4.20 อยู่ในระดับ มากที่สุด , ด้านความอดทนจดจ่อตั้งมั่นในการทำงานเฉลี่ย เท่ากับ 4.33

อยู่ในระดับ มากที่สุด ,ด้านความพึงพอใจในงานของตนเองและผู้อื่น ขึ้นชมผลงานและความสามารถของตนเอง เฉลี่ย เท่ากับ 4.40 อยู่ในระดับ มากที่สุด ,ด้านความพึงพอใจในงานของตนเองและผู้อื่น ขึ้นชมผลงานและความสามารถผู้อื่น เฉลี่ย เท่ากับ 2.60 อยู่ในระดับ ปานกลาง ,ด้านสามารถชื่นชมผลงาน วิเคราะห์ วิจรณ์ วิพากษ์ ได้อย่างสร้างสรรค์เฉลี่ย เท่ากับ 2.07 อยู่ในระดับ ปานกลาง

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษากระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคมผ่านกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยซึ่งสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้ การศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ 4 - 5 ปี เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษ เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561) วัตถุประสงค์ที่สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านกระบวนการเรียนรู้ จิตใจ อารมณ์และสังคมให้กับเด็กปฐมวัยจึงเป็นสิ่งที่ครูผู้สอนควรให้ความสำคัญ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) การจัดการกิจกรรมเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ทั้งด้านความรู้ ทักษะและทัศนคติ ควบคู่ไปกับการพัฒนาปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social and emotional Learning Skills :SEL) (Collaborative for Academic & Social and Emotional Learning (CASEL), 2018) เพื่อส่งเสริมการพัฒนาความฉลาดด้านอารมณ์จิตใจ และสังคม (EF) ของเด็กปฐมวัย เป็นการจัดการประสบการณ์เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กปฐมวัยให้พร้อมที่จะเผชิญสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปเมื่อเจริญเติบโตขึ้น การนำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์มาประยุกต์กับการสอน โดยเรียนรู้ผ่านการเล่น เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาปฏิสัมพันธ์ทางสังคม โดยใช้ทฤษฎีแนวคิดพหุปัญญา และแบบพหุศิลป์ศึกษาเชิงผู้มีความสามารถพิเศษซีไอเอสเอสทีหรือซิสส์ที (CISST) (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2548) และวิธีการสอนสะเต็ม (STEAM) บูรณาการกับ โปรแกรม Social and emotional Learning Skills :SEL จึงน่าจะเกิดประโยชน์ เพราะศิลปะ หรือวิธีการต่างๆ เช่น การวาดภาพ ระบายสี พิมพ์ภาพ ปั้น ฉีก ตัด ปะ การประดิษฐ์ ฯลฯ เด็กจะเกิดประสบการณ์ในการเรียนรู้ร่วมกัน ผ่านการกระทำด้วยตนเอง อีกทั้งเด็กจะได้เรียนรู้ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ดังนั้นความเปลี่ยนแปลงทางด้านทักษะกระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดการกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม จึงมีพัฒนาการดีขึ้นเป็นลำดับซึ่งสามารถนำสรุปผลการวิจัยมาอภิปรายผลได้ดังนี้

จากการนำชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มาใช้จัดกิจกรรมให้กับเด็กปฐมวัย อายุ 4 – 5 ปี ระดับ ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนเชียรประสิทธิ์ศาสตร์ เป็นจำนวน 10 กิจกรรม กิจกรรมละ 40 นาที พบว่า สามารถพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัยได้ ด้านความรู้ การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ด้านความรู้ จากการทดสอบแบบทดสอบความรู้ และทักษะทางทัศนศิลป์หลังการใช้ ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้วย t-test พบว่า $t = 9.473$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $<.05$ (Sig. = .000) ซึ่งยอมรับสมมติฐานว่า คะแนนหลังเรียนของนักเรียน สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ตรงกับความสนใจของผู้เรียนและเมื่อศึกษาเปรียบเทียบด้านต่างๆ ภายในกระบวนการเรียนรู้ ทำให้พบว่าสอดคล้องกับทฤษฎีกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตร (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560) ที่ศึกษามา เนื่องจากกระบวนการสอนครอบคลุมการพัฒนาการในทุกด้าน อีกทั้งยังส่งเสริมและเปิดโอกาสให้เด็กเกิดแรงจูงใจที่จะศึกษาสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเองได้ และยังสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาเด็กยุค 4.0 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561) ที่ให้เด็กเกิดความตื่นตัว สนุกไปกับการเรียน และเพิ่มความเชื่อมั่นที่จะพัฒนาตนเองได้ ด้านทักษะ การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ด้านทักษะ จากการทดสอบแบบทดสอบความรู้ และทักษะทางทัศนศิลป์หลังการใช้ ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้วย t-test พบว่า $t = 13.355$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $<.05$ (Sig. = .000) ซึ่งยอมรับสมมติฐานว่า คะแนนหลังเรียนของนักเรียน สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ตรงกับความสนใจของผู้เรียนและเมื่อศึกษาเปรียบเทียบด้านต่างๆ ภายในกระบวนการเรียนรู้ทำให้พบว่าสอดคล้องกับทฤษฎีกระบวนการเรียนรู้ (วันทนี รัตนบุรี, 2550) และ (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2548) ที่ศึกษามาเนื่องจากแนวการสอนแบบบูรณาการให้เด็กได้ลงมือกระทำผ่านกระบวนการเล่น และศาสตร์อื่นๆ ย่อมให้การจัดการเรียนรู้มีความน่าสนใจและเหมาะสมแก่ยุคสมัยศตวรรษที่ 21 ที่ตั้งศักยภาพในตัวเด็กออกมาให้ได้ค้นพบมากที่สุด

สำหรับปฏิสัมพันธ์ทางสังคม พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม และทัศนคติ ของเด็กปฐมวัย หลังการใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม นักเรียนมีพัฒนาการในทุกๆ ด้านดีขึ้นด้วยเช่นกัน โดยมีคะแนนรวมเฉลี่ยเพิ่มขึ้น และเมื่อศึกษาเปรียบเทียบด้านต่างๆ ภายในปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และเมื่อศึกษาคะแนนในภาพรวมเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การพัฒนาการ (Social and emotional Learning Skills : SEL) ของเด็กปฐมวัย พบว่า หลังการทดลองโดยใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยภาพรวมพัฒนาขึ้นอยู่ในระดับ ดี เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า คะแนนปฏิสัมพันธ์ทางสังคมด้าน Self-awareness การตระหนักรู้ในตนเอง มีคะแนนเฉลี่ย 51.6 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 86.00 อยู่ในระดับ ดีเยี่ยม โดยคะแนนในส่วนของ ความชอบและชื่นชมกิจกรรมทางศิลปกรรม เฉลี่ย 15. คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 100 อยู่ในระดับ ดีเยี่ยม มีคะแนนอยู่ในลำดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะ กิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมและเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออก และทำให้เกิดความสนใจและ การตระหนักถึงจุดแข็ง คุณค่า และความต้องการ เฉลี่ย 10.9 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 72.67 อยู่ในระดับ ดี มีคะแนนอยู่ในลำดับต่ำที่สุด อาจเป็นเพราะยังไม่เข้าใจในกระบวนการของการเข้าใจถึงคุณค่าและความต้องการ คะแนนปฏิสัมพันธ์ทางสังคมด้าน Self-management การจัดการตนเอง มีคะแนนเฉลี่ย 42.5 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 70.83 อยู่ในระดับ ดี โดยคะแนนในส่วนของ การมีความมั่นใจในตนเอง กล้าที่จะแสดงออกหรือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆอย่างมั่นใจ เฉลี่ย 13.6 ความ คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 90.67 อยู่ในระดับ ดีเยี่ยมมีคะแนนอยู่ในลำดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะชุดกิจกรรมส่งเสริมให้กล้าแสดงออกมากยิ่งขึ้น การปรับตนเองให้อยู่หนึ่ง แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ เฉลี่ย 10.1 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 67.33 อยู่ในระดับ ค่อนข้างดีมีคะแนนอยู่ในลำดับต่ำที่สุด อาจเป็นเพราะต้องใช้เวลามากกว่านี้ให้การปรับตัวสำหรับเด็กปฐมวัยคะแนนปฏิสัมพันธ์ทางสังคมด้าน Social-awareness การตระหนักรู้ทางสังคม มีคะแนนเฉลี่ย 3.86 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 64.33 อยู่ในระดับ ปานกลาง โดยคะแนนในส่วนของ ความสามารถปฏิบัติตามข้อตกลง รู้จักการรอคอยตามลำดับก่อนหลัง เชื้อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ ครูอาจารย์ มีสัมมาคารวะ เฉลี่ย 13.9 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 92.67 อยู่ในระดับ ดีเยี่ยม มีคะแนนอยู่ในลำดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะเด็กๆเข้าใจในกติกา ความสามารถระบุปัญหาและการวิเคราะห์สถานการณ์ เฉลี่ย 5.4 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 36.00 อยู่ในระดับ ต่ำกว่าเกณฑ์มีคะแนนอยู่ในลำดับต่ำที่สุด อาจเป็นเพราะต้องได้รับการอธิบายเพื่อให้เข้าใจมากกว่านี้ คะแนนปฏิสัมพันธ์ทางสังคมด้าน Relationship skills ทักษะความสัมพันธ์ มีคะแนนเฉลี่ย 3.86 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 64.33 อยู่ในระดับ ปานกลาง โดยคะแนนในส่วนของ การรู้จักสื่อสารและมีส่วนร่วม มีสัมพันธ์กับเพื่อนเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น เฉลี่ย 12.0 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 80.00 อยู่ในระดับ ดีเยี่ยม ,การรู้จักการให้ความช่วยเหลือและการแบ่งปัน เฉลี่ย 12.0 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 80.00 อยู่ในระดับ ดีเยี่ยม มีคะแนนอยู่ในลำดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะกิจกรรมที่เชื่อมต่อการกิจกรรมกลุ่มมากขึ้น ต้องปรึกษาและช่วยเหลือกันมากยิ่งขึ้น การมีความเอาใจใส่และเต็มใจที่จะเข้าใจผู้อื่น เฉลี่ย 6.4 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 42.67 อยู่ในระดับ ต่ำกว่าเกณฑ์ มีคะแนนอยู่ในลำดับต่ำที่สุด อาจเป็นเพราะตามทฤษฎีพัฒนาการด้านสังคมของเด็ก ที่พึ่งเข้าสู่การ

ปรับตัวเล่นกับเพื่อ เนื่องจากยังอยู่ในการเล่นกับตนเอง คะแนนปฏิสัมพันธ์ทางสังคมด้าน Responsible decision making การตัดสินใจที่เหมาะสม มีความรับผิดชอบ มีคะแนนเฉลี่ย 40.4 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 67.33 อยู่ในระดับ ค่อนข้างดี โดยคะแนนในส่วนของการมีความซื่อสัตย์สุจริต ยอมรับผิดไม่โกหก มีคุณธรรมและจริยธรรม เฉลี่ย 14.1 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 94.00 อยู่ในระดับ ดีเยี่ยมมีคะแนนอยู่ในลำดับมากที่สุด การรู้จักแนวทางการแก้ปัญหาด้วยตนเอง เช่นการปรับตัวให้ยืดหยุ่นต่อความเปลี่ยนแปลงต่างๆ เฉลี่ย 6.0 คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 40.00 อยู่ในระดับ ต่ำกว่าเกณฑ์ มีคะแนนอยู่ในลำดับต่ำที่สุด อาจเป็นเพราะประสบการณ์ในการเจอปัญหาอาจจะยังไม่มากพอควร ควรสร้างสถานการณ์และเปิดโอกาสให้เด็กได้เผชิญปัญหามากยิ่งขึ้น ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ คะแนนรวมเฉลี่ย คะแนนด้านทัศนคติ หลังการใช้แบบสังเกตทัศนคติของเด็กปฐมวัย ผ่านชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย มีคะแนนทัศนคติ โดยคะแนนในส่วนของการมีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมเรียนรู้ด้วยความตั้งใจ ช่างซักถามในสิ่งที่ตนเองอยากรู้เฉลี่ย เท่ากับ 4.50 อยู่ในระดับ มากที่สุดมีคะแนนอยู่ในลำดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะตัวกิจกรรมสนับสนุนให้เด็กมีความสนใจในการเรียนรู้ ด้านสามารถชื่นชมผลงาน วิเคราะห์ วิจาร์ณ วิพากษ์ ได้อย่างสร้างสรรค์ เฉลี่ย เท่ากับ 2.07 อยู่ในระดับ ปานกลางมีคะแนนอยู่ในลำดับต่ำที่สุด อาจเป็นเพราะเด็กยังไม่เข้าใจการวิเคราะห์งาน ต้องมีการจัดประสบการณ์มากกว่านี้การจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยเพื่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจ สังคม และทัศนคติ เป็นกระบวนการที่จะช่วยสร้างเสริมศักยภาพของเด็กให้มีความพร้อมที่จะเลื่อนขั้นไปศึกษาเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นด้วยความพร้อมสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรสรรหาแนวทางหรือนวัตกรรมที่เหมาะสมมาใช้เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่องและให้มีประสิทธิ เน้นการเรียนรู้แบบลงมือกระทำ (Active Learning) การเล่านิทานช่วยให้เด็กได้เลียนแบบพฤติกรรมของตัวละครนั้นๆเป็นวิธีการที่เด็กเกิดการเรียนรู้ทางสังคมที่ดี เพื่อปลูกฝังจริยธรรมให้เกิดขึ้นกับเด็กโดยการเลียนแบบเนื่องจากเด็กที่ได้รับการเรียนรู้อย่างเป็นกระบวนการจะมีความสามารถในการคิด การแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ปรับตัวได้ดี มีความเชื่อมั่น และมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น เพราะสามารถเข้าใจสถานการณ์ อารมณ์ ความรู้สึกและความต้องการของผู้อื่น โดยครอบคลุมการรู้จักตนเองและช่วยเหลือตนเอง ติดต่อกับสัมพันธ์กับผู้อื่น ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นและอยู่ในสังคมกับผู้อื่น การยอมรับกฎเกณฑ์และค่านิยมของสังคมล้วนแต่เป็นการปลูกฝังพัฒนาการที่จะเป็นพื้นฐานสำคัญของชีวิตในอนาคต

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย

1. จัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมทั้งกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย และรายบุคคล เพื่อฝึกให้เด็กได้ฝึกการทำงานแบบมีปฏิสัมพันธ์ ผ่านการทำงานร่วมกับผู้อื่น ภายใต้ระยะเวลาที่เหมาะสม

2. ควรจัดกิจกรรมสนับสนุนการสอน เช่น การอบคุผู้สอนเกี่ยวกับ Social and emotional Learning Skills: SEL

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาโดยออกแบบการวิจัยในรูปแบบ Pretest Posttest Control Group Design เพื่อตรวจสอบกับผลที่ได้ในระบบวิจัย

2. ควรนำไปศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพื่อการพัฒนาระบบการเรียนรู้และพัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจ สังคม และทัศนคติ

3. ทักษะด้าน Social and emotional Learning Skills : SEL เป็นเรื่องละเอียดมากควรศึกษาเพียงรายด้านทีละด้าน

บรรณานุกรม

- BigEQ101, T. (2019). EQuip Our Kids! Retrieved from <https://bigeqcampaign.org/>
- Collaborative for Academic, & Social and Emotional Learning (CASEL). (2018). What is SEL? Retrieved from <https://casel.org/>
- Cook Perry. (2016). Adding art to STEM. *Communications of the ACM*, 59(10), 8-9.
- Corcoran, R. P. (2018). Children benefit when taught social and emotional skills – but some methods are better than others. Retrieved from <https://theconversation.com/children-benefit-when-taught-social-and-emotional-skills-but-some-methods-are-better-than-others-90984>
- McClelland, M. M., Tominey, S. L., Schmitt, S. A., & Duncan, R. (2017). SEL Interventions in Early Childhood. *The Future of Children*, 27(1), 33-47.
- Playhouse, B., Business & 21st Century Skills for New Generations, & maytwin P. (2018). 21st-Century Skill : ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21. <https://medium.com/base-the-business-playhouse/21st-century-skill-%E0%B8%97%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B8%A9%E0%B8%B0%E0%B9%81%E0%B8%AB%E0%B9%88%E0%B8%87%E0%B8%A8%E0%B8%95%E0%B8%A7%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%A9%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88-21-898985d417ce>
- Singapore., M. o. E. (2019). SOCIAL AND EMOTIONAL LEARNING. Retrieved from <https://www.moe.gov.sg/education/programmes/social-and-emotional-learning>
- The Room 241 Team. (2018). Why We Really Need SEL (Social-Emotional Learning) Now. Retrieved from <https://education.cu-portland.edu/blog/leaders-link/social-emotional-learning-defined/>
- World Economic Forum & Prepared in collaboration with The Boston Consulting Group. (2016). New Vision for Education : Fostering Social and Emotional Learning through Technology. *PDF*.
- กร ศิริโชควัฒนา. (2561). *Super E.Q. ความสุข & ความสำเร็จ สร้างได้ด้วยหัวใจ* (ฉบับปรับปรุง) (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: เก็ทไอเดีย.

กองบรรณาธิการ เวย์. (2560). พัฒนาทักษะทางอารมณ์และสังคมให้เด็กไทย. สืบค้นจาก

https://waymagazine.org/sel_skills/

กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย: กรุงเทพฯ : เบริน-เบส
บุ๊กส์.

จิราภรณ์ แจ่มใส. (2558). ผลของการใช้กิจกรรมศิลปะแบบร่วมมือประกอบการเล่านิทานในการ
พัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย. ปริญญาานิพนธ์ (กศ.ม. วิทยาการทางการศึกษาและ
การจัดการเรียนรู้) -- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2558.

ชลิตา สุนันทาภรณ์. (2561). เรียนปนเล่น เล่นปนเรียน: กระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก
ปฐมวัย. สืบค้นจาก <https://thepotential.org/2018/05/04/play-based-learning/>

ชินวรณ์ บุญยเกียรติ. (2557). ทิศทางการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ของ สพฐ. ไฟล์ PDF.

ทิตินา แคมมณี. (2560). 14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ (พิมพ์ครั้งที่ 13, [ฉบับพิมพ์ซ้ำ]): กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธีรัญญ์ ไพโรจน์อังสุธร. (2560). สมรรถนะทางอารมณ์และสังคม : EMOTIONAL AND SOCIAL
COMPETENCIES. สืบค้นจาก <http://www.runwisdom.com/2017/03/emotional-and-social-competency-inventory.html>

นงเยาว์ เนาวรัตน์. (2559). การศึกษาพหุวัฒนธรรมเบื้องต้น : เรียนรู้เพื่ออยู่ร่วมกันในศตวรรษที่ 21
= *Introduction to multicultural education learning to live together in the 21th century*: เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นิรมล ตีรณสาร สวัสดิบุตร. (2525). ศิลปะศึกษากับครูประถม: ม.ป.ท. : ม.ป.พ.

ปกรณ์ นิลประพันธ์. (2561). เป้าหมายของการเรียนรู้ (Learning Goal) ปกรณ์ นิลประพันธ์. สืบค้น
จาก <http://lawdrafter.blogspot.com/2018/12/learning-goal.html>

ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์. (2561). เลี้ยงลูกอย่างไรให้ได้ EF (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: แพรวเพื่อน
เด็ก อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

พัฒนา ชัชพงศ์. (2553). การเล่น นั้นสำคัญไฉน ? สืบค้นจาก

https://kukai.ac.th/Thai/knowledge_play.php

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2558). การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย).

พิสณุ ฟองศรี. (2554). การประเมินทางการศึกษา : แนวคิดสู่การปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 6, [ฉบับพิมพ์
ซ้ำ]): ม.ป.ท. : ม.ป.พ.

- มนตรี อินตา. (2561). การเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมตามแนวคิดของ CASEL ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) ปีที่ 10, ฉบับที่ 20 (ม.ค.-ธ.ค. 2561), หน้า 98-116.
- เมธิน พ. (2561). 21st-Century Skill : ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เมื่อทักษะในโลกเก่า ไม่เก่าพออีกต่อไป! สืบค้นจาก <https://medium.com/base-the-business-playhouse/21st-century-skill-%E0%B8%97%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B8%A9%E0%B8%B0%E0%B9%81%E0%B8%AB%E0%B9%88%E0%B8%87%E0%B8%A8%E0%B8%95%E0%B8%A7%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%A9%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88-21-898985d417ce>
- เยาวนุช ทานาม. (2557). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ Play เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย. ปรินญาณินท์ (กศ.ด. (การศึกษาปฐมวัย)) -- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2557.
- เยาวเรศ ภัคดีจิตร. (2557). *Active Learning* กับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. นครสวรรค์: เอกสารประกอบการเสวนาทางวิชาการ "วันส่งเสริมวิชาการสู่คุณภาพการเรียนการสอน" มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- รังสิริศม์ วงศ์อุปราช. (2561). แนวทางการจัดการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางพฤติกรรมและอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัย. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ ปีที่ 19, ฉบับที่ 1 (ม.ค.-มิ.ย. 2561), หน้า 160-173.
- ฤทัยพานิชย์, ว., & อาจารย์ กิจวัฒน์ จันทวีดี. (2558). คู่มือการออกแบบการสอนศตวรรษที่ 21. <https://blog.eduzones.com/wiriyah/149091>
- เลิศ อานันทนนะ. (2535). เทคนิควิธีสอนศิลปะเด็ก: กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วนิษา เรช. (2550). อัศจรรย์สร้างได้: กรุงเทพฯ : red : บริษัท อัศจรรย์สร้างได้.
- วศินีส์ อิศรเสนา ณ อยุธยา. (2560). เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับ *STEM Education* (สะเต็มศึกษา) (พิมพ์ครั้งที่ 2.): กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัฒนชัย วินิจจะกุล. (2558). คิดทันโลก : ทำทายกระบวนทัศน์ว่าด้วยอนาคตห้องสมุดและการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21: กรุงเทพฯ : สำนักงานอุทยานการเรียนรู้.
- วันทนีย์ รัตนบุรี. (2550). คู่มือการจัดกิจกรรมศิลปะโรงเรียนอนุบาลบ้านวังทองตามแนวคิดหลักของ

- ซีไอเอสเอสที (C/SSST). สารนิพนธ์ (กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)) -- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2550.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2551). วิธีวิทยาการวิจัย = *Research methodology*: กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21: กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2523). เอกสารประกอบการเรียนกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน: กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2548). ทักษะศิลปศึกษา = *Visual art education*: กรุงเทพฯ : อีแอนด์ไอเคิว.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2552). พลังวาทยกรรมปั้นจินตนาการให้เป็นรูปประธรรม กรุงเทพฯ : สันติศิริการพิมพ์.
- สรวงมณฑ์ สิทธิสมาน. (2560). สร้างสมองลูกให้เหมาะสมกับศตวรรษที่ 21. สืบค้นจาก <https://mgronline.com/qol/detail/9600000127820>
- สรวงมณฑ์ สิทธิสมาน. (2561). สร้างกม. สิทธิในการเรียนรู้เถื่อน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2579): กรุงเทพฯ : สำนักงาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). สภาวะการศึกษาไทย ปี 2559/2560 : แนวทางการปฏิรูปการศึกษาไทยเพื่ก้าวสู่ยุค *Thailand 4.0* (พิมพ์ครั้งที่ 1.): กรุงเทพฯ : สำนักงาน.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). การจัดการศึกษาปฐมวัยตามหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง: กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สิรินทร์ ลัดดากรม บุญเชิดชู. (2558). Stem to steam plus stream and stemm ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีที่ 13, ฉบับที่ 1 (มิ.ย.-ต.ค. 2558), หน้า 6-16.
- สิริมา ภิญญอนันตพงษ์. (2553). การวัดและประเมินแนวใหม่ : เด็กปฐมวัย (พิมพ์ครั้งที่ 3 [ฉบับปรับปรุงใหม่]): กรุงเทพฯ : ดอกหญ้าวิชาการ.
- สุนทร สินธพานนท์. (2558). การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่--เพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21: กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้จัดจำหน่าย.
- สุภาภรณ์ ปั่นกล้า. (2558). ผลการใช้กิจกรรมศิลปะเชิงพหุปัญญาตามแนวคิดของไฮเวิร์ต การ์ด

เนอร์ ที่ส่งเสริมความสุขและทักษะทางศิลปะในเด็กปฐมวัย. *Veridian E-Journal Slipakorn University*, 8(2), 1513-1527. สืบค้นจาก file:///C:/Users/HOME/Downloads/40330-Article%20Text-92214-1-10-20151002.pdf

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2557). ระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา: กรุงเทพฯ : สถาบันรัชต์ภาคย์.

อดัม เซอร์ลีย์. (2559). การอธิบายอนาคตทางการศึกษาผ่าน 5 แผนภูมิ [ผู้แปล ดร.สามารถ รัตนสาคร.]. ไฟล์ PDF.

อโนชา ธีรธำรง. (2550). การใช้รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย. *ปริญญาานิพนธ์ (กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย))* -- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2550.

อัจฉรา ประเสริฐสุน. (2556). *Educational Research for Learning and Teaching Development : การวิจัยทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน [เอกสารประกอบการสอนรายวิชา ศษ 471 (ED 471)]*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อุมภาพร ตรังคสมบัติ. (2559). สร้าง EQ ให้ลูกคุณ (พิมพ์ครั้งที่ 6..): กรุงเทพฯ : วิสุทธิ์ ตรังสมบัติ.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.
- รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเรื่อง การศึกษากระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์
ทางสังคม ผ่านกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

1. อาจารย์มณฑา ไร่ทิม

ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ หน่วยงานศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร

2. อาจารย์กรกฎ แพทย์หลักฟ้า

ผู้จัดการ บริษัท ภาพลักษณ์ศิลปะสร้างสรรค์ จำกัด Creative Art Image co.,LTD

3. อาจารย์ ดร. อธิพัชร์ วิจิตสถิตรัตน์

หัวหน้าสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรื่อง การศึกษากระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ผ่านกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

STUDY OF THE LEARNING PROCESS AND SOCIAL INTERACTION CREATIVE ART ACTIVITY FOR EARLY CHILDHOOD DEVELOPMENT

ผู้วิจัย นางสาวนันทกัญจน์ วาสกุล คณะกรรมการควบคุม

รหัสประจำตัว 57199130396 ผศ. ดร. จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า ที่ปรึกษา

ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.)

สาขาวิชา ศิลปกรรมศาสตร์ศึกษา

ปีการศึกษา 2561

ผลของการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย 10 กิจกรรม

2. แบบทดสอบความรู้ และทักษะทางทัศนศิลป์

3. แบบประเมินปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัย

4. แบบสังเกตทัศนคติของเด็กปฐมวัย

()

ผู้เชี่ยวชาญ / ผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ

แบบสอบถามการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของวิจัย

เรื่อง การศึกษากระบวนการเรียนรู้ด้านความรู้ ด้านทักษะ ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และทัศนคติ
ผ่านชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง ขอให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาแสดงความคิดเห็นของท่าน โดยใส่เครื่องหมาย (✓) ลง
ในช่องความคิดเห็นของท่านพร้อมเขียนข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการนำไปพิจารณาปรับปรุง
ต่อไป

แบบสอบถามการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนา
กระบวนการเรียนรู้ ด้านความรู้ ทักษะ ทัศนคติ และปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัย

ลำดับ	วัตถุประสงค์	รายการประเมิน	ความคิดเห็น			ข้อเสนอ แนะ
			เหมาะ สม +1	ไม่ แน่ใจ 0	ไม่ เหมาะ สม -1	
1.	ตัวแปรต้น	ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย				
2.	ด้านความรู้ ด้านทักษะ	แบบทดสอบความรู้ และ ทักษะทางทัศนศิลป์				
3.	ด้าน ปฏิสัมพันธ์ ทางสังคม	แบบประเมินปฏิสัมพันธ์ทาง สังคมของเด็กปฐมวัย				
4.	ด้านทัศนคติ	แบบสังเกตทัศนคติของเด็ก ปฐมวัย				

.....
()

ผู้เชี่ยวชาญ / ผู้ทรงคุณวุฒิ

ตารางผลการตรวจสอบความคิดเห็นโดยผู้เชี่ยวชาญต่อชุดกิจกรรม

ตารางผลการประเมินความเที่ยงตรงของ วิจัยเรื่อง การศึกษากระบวนการเรียนรู้ด้านความรู้ ด้านทักษะ ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และทัศนคติ ผ่านชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน จากแบบสอบถามการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC

1. ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย
2. แบบทดสอบความรู้ และทักษะทางทัศนศิลป์
3. แบบประเมินปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัย
4. แบบสังเกตทัศนคติของเด็กปฐมวัย

ตารางผลการตรวจสอบความคิดเห็นโดยผู้เชี่ยวชาญ							
วัตถุประสงค์ ลำดับที่	รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม ของ คะแนน	ค่าเฉลี่ย IOC $\frac{\sum R}{N}$	ความ หมาย
		คนที่	คนที่	คนที่			
		1	2	3			
1.	ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย	-1	+1	+1	1	0.3	ใช้ ไม่ได้
2.	แบบทดสอบความรู้ และทักษะทางทัศนศิลป์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3.	แบบประเมินปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัย	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4.	แบบสังเกตทัศนคติของเด็กปฐมวัย	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ภาคผนวก ข.

-ชุดเครื่องมือการวิจัยเรื่อง การศึกษากระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในการวิจัย

คู่มือแนะนำการใช้ชุดเครื่องมือเพื่อศึกษากระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างใช้ชุดเครื่องมือ เพื่อการวิจัยเรื่อง การศึกษากระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

- 1.ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย
- 2.แบบทดสอบความรู้ และทักษะทางทัศนศิลป์
- 3.แบบประเมินปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัย
- 4.แบบสังเกตทัศนคติของเด็กปฐมวัย

เครื่องมือชั้นที่ 1 ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

โรงเรียนเถียรประสิทธิ์ศาสตร์

แผนการจัดการเรียนรู้ : หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560-2579

รายวิชา ศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัย

ระดับชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2561

1. สาระสำคัญ

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ 4-5 ปี เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรม เลี้ยงดูและให้การศึกษา ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็ก ให้เด็กมีพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย และความสามารถของแต่ละบุคคล ในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่นเน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่

2. สาระการเรียนรู้/ประสบการณ์สำคัญ

เป็นการสนับสนุนให้เด็ก ได้แสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกของตนเองที่เหมาะสมกับวัยตระหนักถึงลักษณะพิเศษเฉพาะที่เป็นอัตลักษณ์ ความเป็นตัวของตัวเอง มีความสุขว่าเรใจแจ่มใสการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ได้พัฒนาคุณธรรมจริยธรรม สุนทรียภาพ ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและความเชื่อมั่นในตนเองขณะปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ และเป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมต่างๆ รอบตัวจากการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเรียนรู้ทางสังคม เช่น การเล่น การทำงานร่วมกับผู้อื่น การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การแก้ปัญหาข้อขัดแย้งต่างๆ

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ด้านความรู้ (knowledge)

ด้านความรู้ คือ ความรู้ความเข้าใจเรื่องกระบวนการเรียนรู้ทักษะทางทัศนศิลป์ ของผู้เรียนที่ผ่านกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

- 1.1 บอกคุณลักษณะ คุณสมบัติ ความเหมือน ความแตกต่างได้ถูกต้อง
- 1.2 สามารถจำแนกประเภทจัดหมวดหมู่ได้
- 1.3 สามารถบอกความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆที่เกิดจากการเรียนรู้ได้
- 1.4 เข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์และทัศนธาตุ
- 1.5 สามารถตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่เรียนได้ถูกต้อง

- 1.6 รู้และเข้าใจกระบวนการทำงานสามารถเรียนรู้และมีทักษะกระบวนการทางเทคนิคการปฏิบัติโดยใช้กระบวนการต่างๆได้
- 1.7 รู้จักการแสวงหาความรู้ สามารถเชื่อมโยงและนำเสนอความรู้ได้
- 1.8 รู้จักวางแผนขั้นตอนการทำงานอย่างมีระเบียบ
- 1.9 สามารถใช้อุปกรณ์ต่างๆได้
- 1.10 สามารถประยุกต์ใช้ทักษะที่เรียนรู้มาได้

2. ด้านทักษะ (Skill)

ด้านทักษะ คือ ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ การแก้ไขปัญหา ในการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะทัศนศิลป์ ที่เหมาะสมกับวัย

- 2.1 ทักษะการจัดภาพ วาดภาพระบายสี
- 2.2 ทักษะการใช้กล้ามเนื้อประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา
- 2.3 มีความละเอียดรอบคอบ
- 2.4 มีทักษะในการแก้ไขปัญหา
- 2.5 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์สามารถสร้างและถ่ายทอดผลงานตามจินตนาการได้โดดเด่น แปลกใหม่ และหลากหลาย เป็นที่ยอมรับจากครูและเพื่อน และผู้ที่เกี่ยวข้อง

3. ด้านคุณลักษณะ (Characteristic)

ด้านทัศนคติ คือ ความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมศิลปะ การวิจารณ์งานศิลปะ

1. ช่างซักถาม สนใจเรียนรู้สิ่งรอบตัวอย่างตั้งใจ
 - 1.1 มีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมเรียนรู้ด้วยความตั้งใจ ช่างซักถามในสิ่งที่ตนเองอยากรู้
 - 1.2 ความมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ
2. มีสุนทรียภาพในงานทัศนศิลป์
3. มีความอดทนจดจ่อตั้งมั่นในการทำงาน
4. มีความพึงพอใจในงานของตนเองและผู้อื่น
 - 4.1 ชื่นชมผลงานและความสามารถของตนเอง
 - 4.2 ชื่นชมผลงานและความสามารถผู้อื่น
5. สามารถชื่นชมผลงาน แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิจารณ์ วิพากษ์ ได้อย่างสร้างสรรค์

4. พัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจสังคม/ ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม หมายถึง พัฒนาการทักษะด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม และทัศนคติ ซึ่งผู้วิจัยได้นำเอาแนวคิดเกี่ยวกับ Social and emotional Learning Skills : SEL (Collaborative for Academic & Social and Emotional Learning (CASEL), 2018) มาประยุกต์ใช้ร่วมกับ ทฤษฎีและเอกสารอื่นๆที่ศึกษา และให้ความหมายดังนี้

1. Self-awareness การตระหนักรู้ในตนเอง

- สามารถบอกความรู้สึกได้ รู้และเข้าใจอารมณ์ของตนเอง
- การรับรู้ความสามารถของตนเอง ยอมรับและชื่นชมความสามารถและผลงาน
- ตระหนักถึงจุดแข็ง คุณค่า และความต้องการ
- ชอบและชื่นชมกิจกรรมทางศิลปกรรม

2. Self-mansgement การจัดการตนเอง

- รู้จักควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมตนเองได้อย่างเหมาะสมกับวัย
- ปรับตนเองให้อยู่นิ่ง แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ
- มีความมั่นใจในตนเอง กล้าที่จะแสดงออกหรือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆอย่างมั่นใจ
- รู้จักหลีกเลี่ยง รู้จักปฏิเสธ และรู้จักบอกขอโทษ มีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม และมีความสุขขณะทำกิจกรรมที่สนใจ

3. Social-awareness การตระหนักรู้ทางสังคม

- สามารถปฏิบัติตามข้อตกลง รู้จักการรอคอยตามลำดับก่อนหลัง เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ ครูอาจารย์ มีสัมมาคารวะ
- รู้จักการเป็นผู้นำและผู้ตาม เคารพความแตกต่าง ประพฤติตนตามวัฒนธรรม มีมารยาทมีการแสดงความเคารพต่อผู้อื่นจนเป็นนิสัย รู้จักหลีกเลี่ยง
- มีระเบียบวินัยให้ความร่วมมือในการเรียนและปฏิบัติอย่างตั้งใจ
- สามารถระบุปัญหาและการวิเคราะห์สถานการณ์

4. Relationship skills ทักษะความสัมพันธ์

- รู้จักสื่อสารและมีส่วนร่วม มีสัมพันธ์กับเพื่อนเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น
- รู้จักการให้ความช่วยเหลือและการแบ่งปัน
- รู้จักเจรจาต่อรอง พูกจูงใจหรือปฏิเสธ และการจัดการความเครียด ชัดแย้งได้
- มีความเอาใจใส่และเต็มใจที่จะเข้าใจผู้อื่น

5. Responsible decision making การตัดสินใจที่เหมาะสม มีความรับผิดชอบ

- มีความรับผิดชอบในการกระทำ ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จด้วยตนเอง
- มีวินัยเก็บของเข้าที่หลังจากเล่นหรือใช้เสร็จทุกครั้ง หรือ ทิ้งขยะถูกที่
- มีความซื่อสัตย์สุจริต ยอมรับผิดไม่โกหก มีคุณธรรมและจริยธรรมรู้จักให้อภัย
เคารพในประสบการณ์ที่ไม่เหมือนใคร
- รู้จักการแก้ปัญหาด้วยตนเอง เช่นการปรับตัวให้ยืดหยุ่นต่อความเปลี่ยนแปลง

4. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการเรียนรู้ทักษะทางทัศนศิลป์ (ด้านความรู้ และด้านทักษะ) ก่อนและหลังการทดลองด้วยชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

2. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (อารมณ์ จิตใจ สังคมและทัศนคติ) ของเด็กปฐมวัย ที่เรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

5. วิธีดำเนินการจัดกิจกรรม

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	เครื่องมือที่ใช้	ภาระงาน/การประเมิน	
			ชิ้นงาน	คะแนน
	ปฐมนิเทศบอก กฎระเบียบการเรียน ในชั้นเรียน	แบบทดสอบความรู้ และทักษะ ทางทัศนศิลป์	Pre-Test	
1	FAMILY ครั้งที่ 1	-ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อ พัฒนาเด็กปฐมวัย -แบบประเมินปฏิสัมพันธ์ทาง สังคมของเด็กปฐมวัย		10
2	FAMILY ครั้งที่ 2	-ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อ พัฒนาเด็กปฐมวัย -แบบประเมินปฏิสัมพันธ์ทาง สังคมของเด็กปฐมวัย		10
3	ต่อหน้าเต็มตา	-ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อ พัฒนาเด็กปฐมวัย -แบบประเมินปฏิสัมพันธ์ทาง สังคมของเด็กปฐมวัย		10

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	เครื่องมือที่ใช้	ภาระงาน/การประเมิน	
			ชิ้นงาน	คะแนน
4	ปิ่นโตของฉัน	-ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย -แบบประเมินปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัย		10
5	ผจญภัยบันไดงู	-ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย -แบบประเมินปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัย		10
6	หนีบให้สูง ต่อให้สวย	-ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย -แบบประเมินปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัย		10
7	อยากกินพิซซ่า	-ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย -แบบประเมินปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัย		10
8	กระดาษสาดสี	-ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย -แบบประเมินปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัย		10
9	ประดิษฐ์พวงกุญแจ ผีเสื้อ	-ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย -แบบประเมินปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัย		10
10	นิทรรศการศิลปะ	-ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย -แบบประเมินปฏิสัมพันธ์ทาง		10

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	เครื่องมือที่ใช้	ภาระงาน/การประเมิน	
			ชิ้นงาน	คะแนน
		สังคมของเด็กปฐมวัย		
	ปาร์ตี้ลั่นลา	แบบทดสอบความรู้ และทักษะทางทัศนศิลป์	Post-Test	
			รวม	100

ขั้นเตรียม/ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ครูนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการพูดคุย ตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องราวในแต่ละครั้ง หรือเล่นนิทานพร้อมภาพประกอบ และบอกหัวข้อกิจกรรม (สังเกตการตอบคำถามจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน)

ขั้นสอน/ขั้นดำเนินกิจกรรม

- ครูนำตัวอย่างผลงานให้นักเรียนดู พร้อมสาธิตวิธีการทำกิจกรรม รวมทั้งสังเกตว่านักเรียนปฏิบัติตามกติกาในการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน พร้อมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ถามตอบ (สังเกตการตอบคำถามจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน)

ขั้นฝึกหัดขั้นฝึกปฏิบัติ

- ครูแบ่งหน้าที่ให้นักเรียนรับผิดชอบ เช่น คนที่ 1 ดูแลเรื่องการแจกงานและแบ่งงานให้เพื่อน คนที่ 2 และ 3 ดูแลเรื่องการจัดเก็บอุปกรณ์ คนที่ 4 ดูแลเรื่องการจัดเก็บผลงานและวิเคราะห์ผลงานเพื่อแทนครู คนที่ 5 ดูแลเรื่องระเบียบวินัย เป็นต้น

- ครูจัดแบ่งนักเรียนตามกลุ่ม และให้ตัวแทนกลุ่มที่รับผิดชอบมารับอุปกรณ์เป็นกลุ่ม เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมกันทำกิจกรรมร่วมกัน และบอกนักเรียนถึงการใช้และร่วมกันและการเก็บอุปกรณ์ (ระหว่างปฏิบัติกิจกรรม ให้สังเกตพฤติกรรมที่เกิดขึ้น)

ขั้นนำไปใช้

- ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ ค่อยตั้งกติกาการทำงาน เช่น นอกจากทำคนเดียว พยายามให้ทำร่วมกับเพื่อนด้วยเป็นคู่ เป็นกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่/ทั้งห้อง

ขั้นสรุป

- นักเรียนทำผลงานเสร็จตามความต้องการแล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันเก็บสถานที่และอุปกรณ์เข้าที่ให้เรียบร้อย นักเรียนส่งผลงานและบอกชื่อผลงานพร้อมทั้งบรรยายผลงานของตนให้ครูและเพื่อนฟัง พร้อมชื่นชมผลงาน

7. การวัดผลและการประเมินผล

การวัดผลและการประเมินผลตามสภาพจริง

รายการประเมิน ตัวบ่งชี้/พฤติกรรม	วิธีการ	เครื่องมือวัด	ผู้ ประเมิน	ระยะเวลา ในการ ประเมิน	เกณฑ์
กระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม					
<u>ด้านความรู้(knowledge)</u>	แบบทดสอบ	แบบทดสอบ		ทดสอบ ก่อนและ หลังการ ทดลอง	
<u>ด้านทักษะ(Playhouse, Business & 21st Century Skills for New Generations, & maytwin P.)</u>	- การ ประเมินผล ตามสภาพ จริง	ความรู้ และ ทักษะทาง ทัศนศิลป์	ครู		-ปฏิบัติการ ถูกต้อง - นักเรียน
<u>คุณลักษณะอันพึง ประสงค์(Characteristic)</u>	สังเกต - การ ประเมินผล ตามสภาพ	แบบประเมิน ปฏิสัมพันธ์ทาง สังคมของเด็ก ปฐมวัย	ผู้วิจัย และ	ตลอดการ สอน	ได้คะแนน รวมอย่าง น้อย ร้อยละ 80%
ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม	ตามสภาพ จริง	แบบสังเกต ความพึงพอใจ ของเด็ก ปฐมวัย	ผู้ช่วย ผู้วิจัย	เมื่อ นักเรียน ทดสอบ เสร็จตามที่ กำหนด	ถือว่าผ่าน

ระดับผลการเรียนรู้ใช้เกณฑ์การประเมินคุณภาพ 8 ระดับ

ระดับผลการเรียน	ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม อยู่ในระดับ	คะแนนระหว่าง
4	ดีเยี่ยม	80 - 100
3.5	ดีมาก	75 - 79
3	ดี	70 - 74
2.5	ค่อนข้างดี	65 - 69
2	ปานกลาง	60 - 64
1.5	พอใช้	55 - 59
1	ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ	51 - 54
0	ต่ำกว่าเกณฑ์	0 - 49

8. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ผลการดำเนินการสอน

.....

.....

2. สภาพบรรยากาศการจัดการเรียนรู้

.....

.....

3. ปัญหาและอุปสรรคที่พบ – วิธีแก้ปัญหา

.....

.....

4. ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข

.....

.....

5. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะหลังการสอน

.....

.....

6. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ปรึกษา

.....

.....

(ลงชื่อ)

ผู้สอน

(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

(ลงชื่อ)

ที่ปรึกษา

(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

เครื่องมือชิ้นที่ 2 แบบทดสอบความรู้ และทักษะทางทัศนศิลป์

แบบทดสอบความรู้ และทักษะทางทัศนศิลป์ของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง

แบบทดสอบความรู้ และทักษะทางทัศนศิลป์ของเด็กปฐมวัยฉบับนี้ เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน ที่ช่วยในการวิจัยเรื่อง กระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ที่ผู้วิจัยได้พัฒนามาจากเอกสารและทฤษฎีต่างๆที่ได้ศึกษา เพื่อใช้ประเมินความรู้ และทักษะทางทัศนศิลป์ของเด็กปฐมวัย อายุระหว่าง 4-5 ปี ซึ่งมีลักษณะของการทดสอบความรู้ และทักษะทางทัศนศิลป์ของเด็กปฐมวัย รวมคะแนน 100 คะแนนดังนี้

ด้านกระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2 ส่วน(รวม 100 คะแนน) จะประกอบด้วย

1) ด้านความรู้ 10 ข้อ (ข้อละ 5 คะแนน รวม 50 คะแนน) จำแนกเป็น การประเมินความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่เกิดจากประสบการณ์เรียนรู้ และการประเมินทักษะกระบวนการในการทำงาน

- (1) บอกคุณลักษณะ คุณสมบัติ ความเหมือน ความแตกต่างได้ถูกต้อง
- (2) สามารถจำแนกประเภทจัดหมวดหมู่ได้
- (3) สามารถบอกความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆที่เกิดจากการเรียนรู้ได้
- (4) เข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์และทัศนธาตุ
- (5) สามารถตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่เรียนได้ถูกต้อง
- (6) รู้และเข้าใจกระบวนการทำงานสามารถเรียนรู้และมีทักษะ

กระบวนการทางเทคนิคการปฏิบัติโดยใช้กระบวนการต่างๆได้

- (7) รู้จักการแสวงหาความรู้ สามารถเชื่อมโยงและนำเสนอความรู้ได้
- (8) รู้จักวางแผนขั้นตอนการทำงานอย่างมีระเบียบ
- (9) สามารถใช้อุปกรณ์ต่างๆได้
- (10) สามารถประยุกต์ใช้ทักษะที่เรียนรู้มาได้

2) ด้านทักษะ 5 ข้อ (ข้อละ 10 คะแนน รวม 50 คะแนน) จำแนกเป็น การประเมินทักษะทางทัศนศิลป์ที่เหมาะสมกับวัย และการประเมินจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์สามารถสร้างและถ่ายทอดผลงานตามจินตนาการได้โดดเด่น แปลกใหม่ และหลากหลาย เป็นที่ยอมรับจากครู เพื่อนและผู้ที่เกี่ยวข้อง

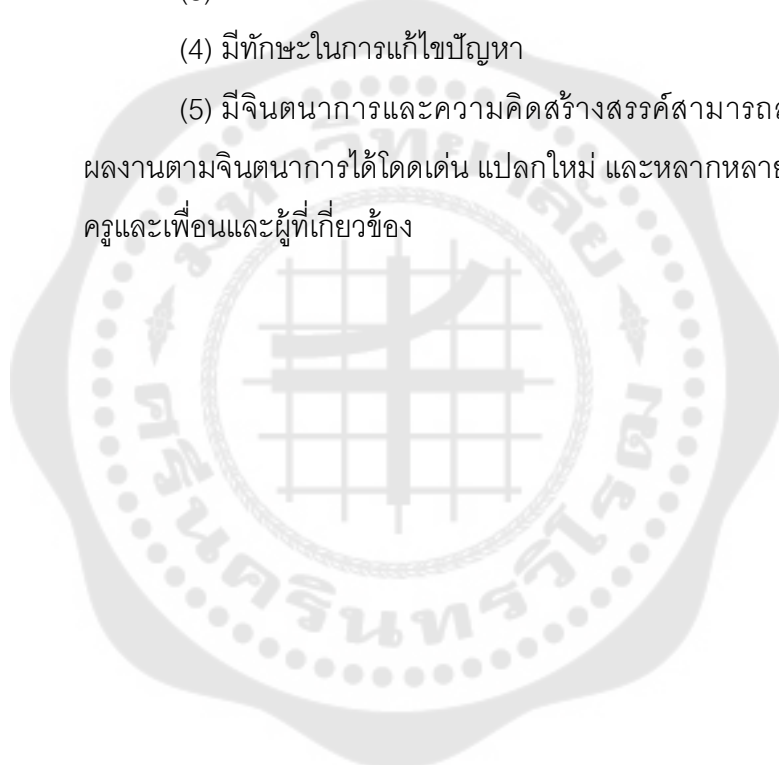
(1) ทักษะการจัดภาพ วาดภาพระบายสี

(2) ทักษะการใช้กล้ามเนื้อประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา

(3) มีความละเอียดรอบคอบ

(4) มีทักษะในการแก้ไขปัญหา

(5) มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์สามารถสร้างและถ่ายทอดผลงานตามจินตนาการได้โดดเด่น แปลกใหม่ และหลากหลาย เป็นที่ยอมรับจากครูและเพื่อนและผู้ที่เกี่ยวข้อง

รวมคะแนน

แบบทดสอบความรู้ และทักษะทางทัศนศิลป์ของเด็กปฐมวัย
แบบทดสอบก่อน / แบบทดสอบหลัง

คะแนน100

ชื่อ.....

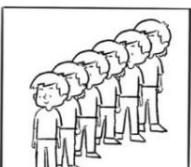

ข้อที่ 1. ด้านความรู้ (knowledge) (ข้อละ 5 คะแนน รวม 50 คะแนน)

ช่องคะแนน

1.1 บอกคุณลักษณะ คุณสมบัติ ความเหมือน ความแตกต่างได้ถูกต้อง

(5 คะแนน)

โยงเส้นจับรูปภาพที่เหมือนกัน

1		
2		
3		
4		
5		

ช่องคะแนน

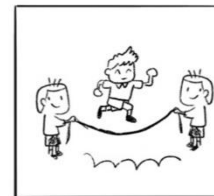
(5 คะแนน)

1.2 สามารถจำแนกประเภทจัดหมวดหมู่ได้

จำแนกหมวดหมู่

เล่น	กำลัง

ช่องคะแนน

(5 คะแนน)

1.3 สามารถบอกความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆที่เกิดจากการเรียนรู้ได้

ความสัมพันธ์

โยงเส้นจับคู่ส่วนประกอบภาพให้ถูกต้อง

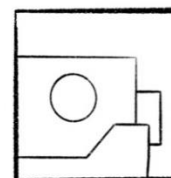
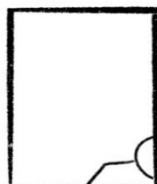
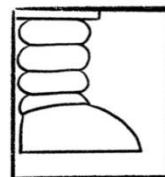
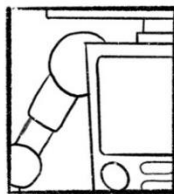
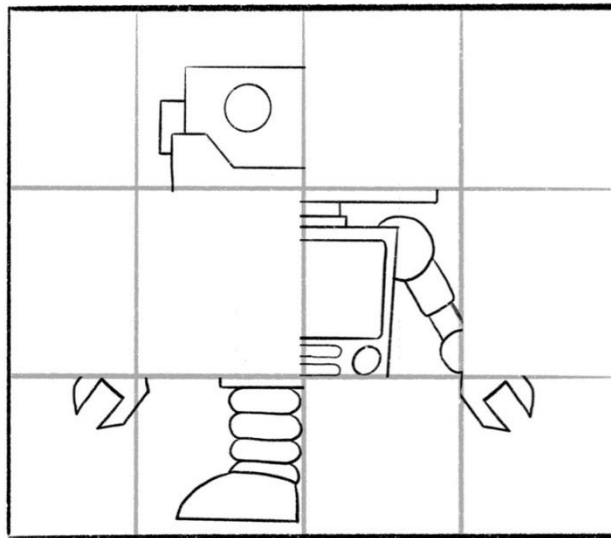

1.4 เข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์และทัศนธาตุ

ช่องคะแนน

(5 คะแนน)

องค์ประกอบศิลป์ ทัศนธาตุ
วาดรูปที่เกิดจากรูปที่กำหนด

ช่องคะแนน

1.5 สามารถตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่เรียนได้ถูกต้อง

(5 คะแนน)

เห็นภาพแล้วเป็นอย่างไร? คิดเห็นอย่างไรบ้าง?

.....

..... 1คะแนน.

..... 1คะแนน.

..... 1คะแนน.

..... 1คะแนน.

..... 1คะแนน.

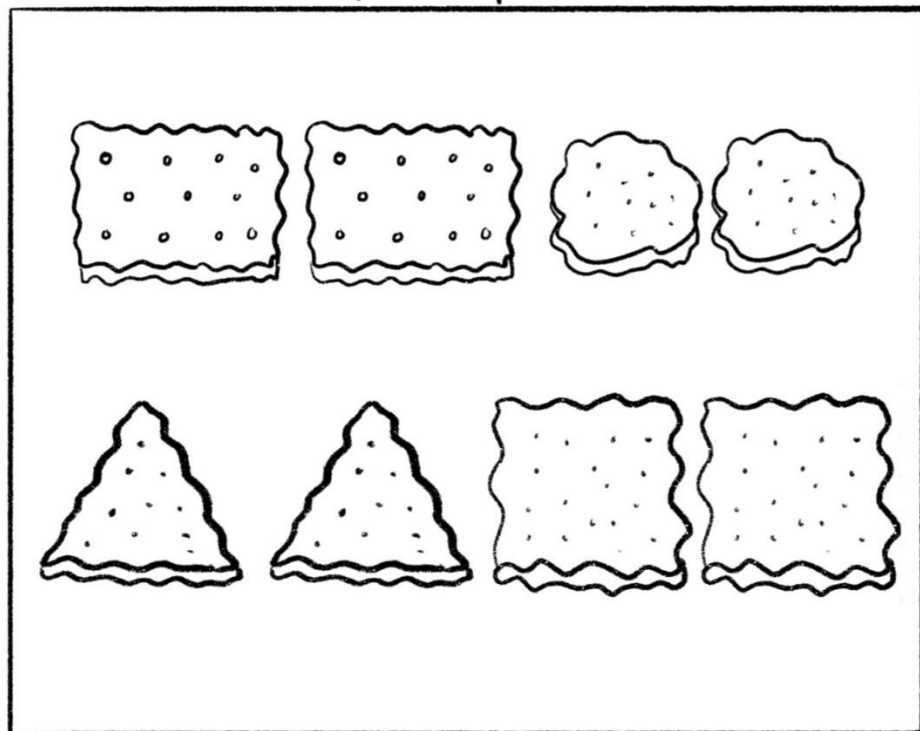
1.6 รู้และเข้าใจกระบวนการทำงานสามารถเรียนรู้และมีทักษะกระบวนการทาง
เทคนิคการปฏิบัติโดยใช้กระบวนการต่างๆได้

ช่องคะแนน

(5 คะแนน)

รู้และเข้าใจมีทักษะเทคนิค

พ่อครัวแบ่งคุกกี้

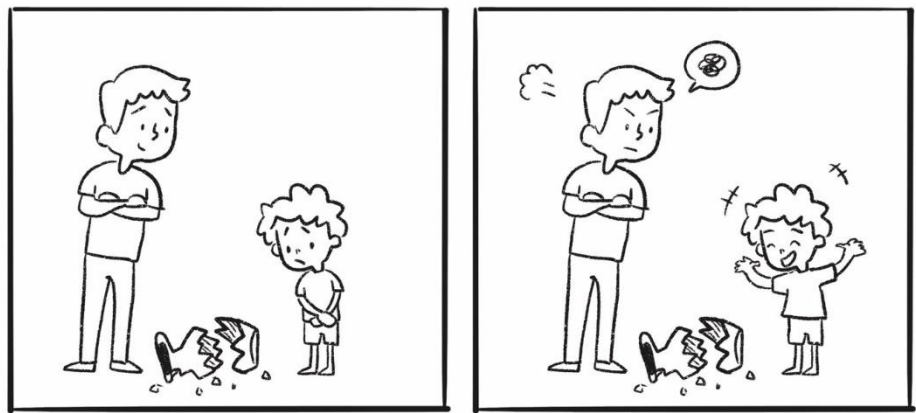

1.7 รู้จักการแสวงหาความรู้ สามารถเชื่อมโยงและนำเสนอความรู้ได้

ช่องคะแนน

(5 คะแนน)

ภาพนี้คืออะไร?

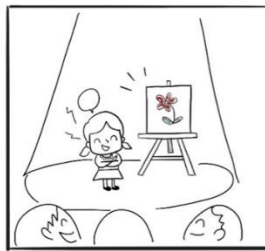
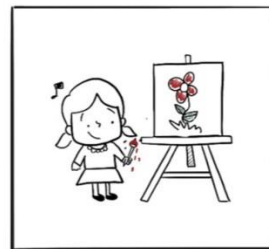
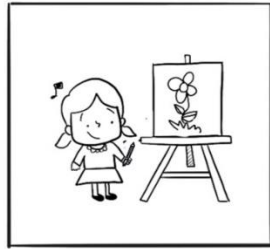

1.8 รู้จักวางแผนขั้นตอนการทำงานอย่างมีระเบียบ

ช่องคะแนน

(5 คะแนน)

เรียงลำดับภาพการทำงานที่เกิดขึ้นก่อนหลัง

1.9 สามารถใช้อุปกรณ์ต่างๆได้

ช่องคะแนน

(5 คะแนน)

ภาพ ใด ผิด

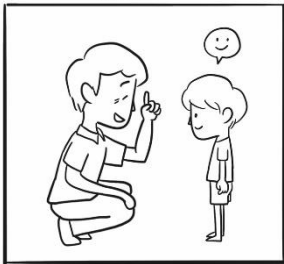

1.10 สามารถประยุกต์ใช้ทักษะที่เรียนรู้มาได้

ห้องคะแนน
(5 คะแนน)

ใช้ทำอะไร? ระบายสีภาพที่ถูกต้องควรทำ

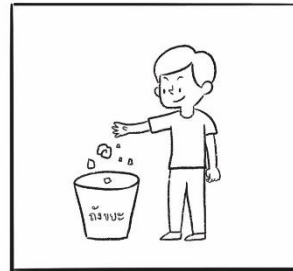
เชื่อฟัง

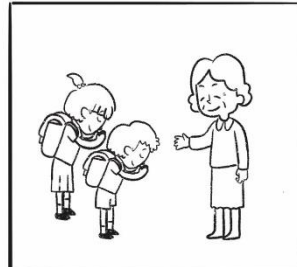
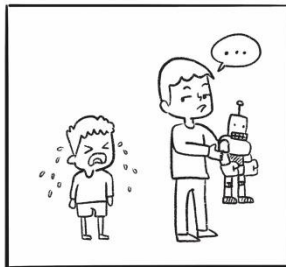
ไม่เชื่อฟัง

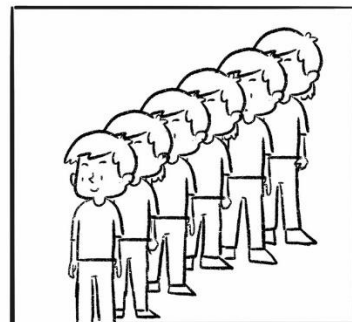
ทิ้งขยะถูกที่

แบ่งปัน

ลำดับก่อนหลัง

ช่องคะแนน

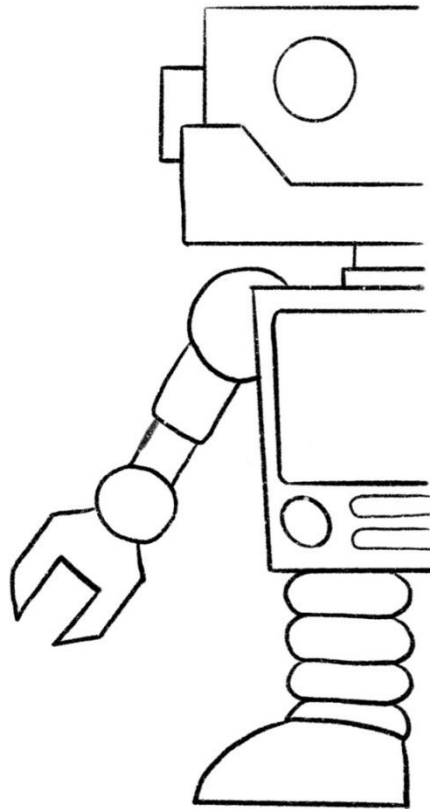
2. ด้านทักษะ (Skill) (ข้อละ 10 คะแนน รวม 50 คะแนน)

(50 คะแนน)

ภาพสะท้อนหุ่นยนต์

วาดภาพที่สะท้อนในกระจก ส่วนที่เป็นอีกครึ่งหนึ่งของหุ่นยนต์ให้สมบูรณ์

พร้อมระบายสีและตกแต่งให้สวยงามตามจินตนาการ

T-TEST ด้านความรู้

t-Test: Paired Two Sample for Means		
	<i>Post</i>	<i>pre</i>
Mean	77.6	58.66666667
Variance	33.25714286	19.23809524
Observations	15	15
Pearson Correlation	-0.146842512	
Hypothesized Mean Difference	0	
df	14	
t Stat	9.472682979	
P(T<=t) one-tail	9.09801E-08	
t Critical one-tail	1.761310136	
P(T<=t) two-tail	1.8196E-07	
t Critical two-tail	2.144786688	

t-test independent คัดคะแนนด้านความรู้

	ลำดับที่	pre	post	D	D ²	t-Test	
	1	56	72	16	256	n	15
	2	54	74	20	400		
	3	60	80	20	400	A	284
	4	60	76	16	256	B	93240
	5	54	88	34	1156	C	80656
	6	56	72	16	256	D	14
	7	56	70	14	196		
	8	56	76	20	400	E	898.8571429
	9	58	78	20	400	F	29.98094633
	10	60	82	22	484		
	11	66	76	10	100	t test	9.472682979
	12	64	78	14	196		
	13	54	80	26	676		
	14	68	72	4	16		
	15	58	90	32	1024		
	sum	880	1164	284	6216		

T-TEST ด้านทักษะ

t-Test: Paired Two Sample for Means		
	<i>Post</i>	<i>pre</i>
Mean	81.33333333	64.26666667
Variance	20.38095238	3.923809524
Observations	15	15
Pearson Correlation	-0.010649875	
Hypothesized Mean Difference	0	
df	14	
t Stat	13.35529555	
P(T<=t) one-tail	1.17065E-09	
t Critical one-tail	1.761310136	
P(T<=t) two-tail	2.34131E-09	
t Critical two-tail	2.144786688	

t-test independent คัดคะแนนด้านทักษะ

	ลำดับที่	pre	post	D	D ²	t-Test	
	1	62	82	20	400	n	15
	2	66	78	12	144		
	3	64	80	16	256	A	256
	4	66	80	14	196	B	70680
	5	66	74	8	64	C	65536
	6	62	84	22	484	D	14
	7	60	82	22	484		
	8	64	74	10	100	E	367.4285714
	9	66	84	18	324	F	19.16842642
	10	66	80	14	196		
	11	64	88	24	576	t test	13.35529555
	12	62	76	14	196		
	13	66	84	18	324		
	14	66	88	22	484		
	15	64	86	22	484		
	sum	964	1220	256	4712		

เครื่องมือชิ้นที่ 3 แบบประเมินปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัย

แบบประเมินปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง

แบบประเมินปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัยฉบับนี้ เป็นแบบประเมินของผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการวิจัยเรื่อง กระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ที่ผู้วิจัยได้พัฒนามาจากเอกสารและทฤษฎีต่างๆที่ได้ศึกษา และ Social and emotional Learning Skills : SEL เพื่อใช้สังเกตประเมินพัฒนาการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่เหมาะสมกับการใช้ประเมินในเด็กอายุระหว่าง 4-5 ปี ซึ่งมีลักษณะของการประเมินพัฒนาการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม จำนวน 5 ข้อ ดังนี้ รวม 20 คะแนน

1. Self-awareness การตระหนักรู้ในตนเอง (ข้อละ 1คะแนน รวม 4 คะแนน)
 - สามารถบอกความรู้สึกได้ รู้และเข้าใจอารมณ์ของตนเอง
 - การรับรู้ความสามารถของตนเอง ยอมรับและชื่นชมความสามารถและผลงาน
 - ตระหนักถึงจุดแข็ง คุณค่า และความต้องการ
 - ชอบและชื่นชมกิจกรรมทางศิลปกรรม
2. Self-mansgement การจัดการตนเอง (ข้อละ 1คะแนน รวม 4 คะแนน)
 - รู้จักควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมตนเองได้อย่างเหมาะสมกับวัย
 - ปรับตนเองให้อยู่หนึ่ง แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ
 - มีความมั่นใจในตนเอง กล้าที่จะแสดงออกหรือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆอย่างมั่นใจ
 - รู้จักหลีกเลี่ยง รู้จักปฏิเสธ และรู้จักบอกขอโทษ มีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม และมีความสุขขณะทำกิจกรรมที่สนใจ
3. Social-awareness การตระหนักรู้ทางสังคม (ข้อละ 1คะแนน รวม 4 คะแนน)
 - สามารถปฏิบัติตามข้อตกลง รู้จักการรอคอยตามลำดับก่อนหลัง เพื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ ครูอาจารย์ มีสัมมาคารวะ
 - รู้จักการเป็นผู้นำและผู้ตาม เคารพความแตกต่างที่หลากหลาย ประพฤติตนตามวัฒนธรรมมีมารยาทมีการแสดงความเคารพต่อผู้อื่นจนเป็นนิสัย รู้จักหลีกเลี่ยง รู้จักปฏิเสธ และรู้จักบอกขอโทษ
 - ฟังพอใจ ชื่นชมผลงานความสามารถของตนเองและผู้อื่น
 - สามารถระบุปัญหาและการวิเคราะห์สถานการณ์

4. Relationship skills ทักษะความสัมพันธ์ (ข้อละ 1 คะแนน รวม 4 คะแนน)

- รู้จักสื่อสารและมีส่วนร่วม มีสัมพันธ์กับเพื่อนเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น
- รู้จักการให้ความช่วยเหลือและการแบ่งปัน
- รู้จักเจรจาต่อรอง พูกงใจหรือปฏิเสธ และการจัดการความเครียด ชัดแย้งได้
- มีความเอาใจใส่และเต็มใจที่จะเข้าใจผู้อื่น

5. Responsible decision making การตัดสินใจที่เหมาะสม มีความรับผิดชอบ (ข้อละ 1 คะแนน รวม 4 คะแนน)

- มีความรับผิดชอบในการกระทำ ทำงานที่ได้รับมอบหมายผลงานจนสำเร็จด้วยตนเอง มีวินัยเก็บของเข้าที่หลังจากเล่นหรือใช้เสร็จทุกครั้ง หรือ ทิ้งขยะถูกที่
- มีความซื่อสัตย์สุจริต ยอมรับผิดไม่โกหก มีคุณธรรมและจริยธรรม
- รู้จักให้อภัยคนอื่น เคารพในประสบการณ์ที่ไม่เหมือนใคร
- รู้จักแนวทางการแก้ปัญหาด้วยตนเอง เช่นการปรับตัวให้ยืดหยุ่นต่อความเปลี่ยนแปลงต่างๆ

คะแนนรวมของด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคมแสดงถึงปัญหาด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการพิจารณาเพื่อใช้ในการช่วยเหลือแก้ปัญหาในด้านนั้นๆแก่เด็กต่อไป “ในขณะที่เดียวกันคะแนนเหล่านี้จะเป็นตัวบ่งชี้ให้ทราบว่ามีความยากง่ายในการแก้ปัญหา”

ข้อเสนอแนะในการใช้แบบประเมิน

1. ประเมินนักเรียนทุกหัวข้อในครั้งเดียว กำหนดให้ใส่คะแนนช่วงที่นักเรียนได้ปฏิบัติ หรือสังเกตกิจกรรมตรงกับสภาพจริงของนักเรียน ตามเกณฑ์ที่กำหนด
2. ระยะเวลาประเมิน ใช้ในการสังเกตประเมินพัฒนาการด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ระหว่างการทดลอง 10 ครั้ง
3. สามารถใช้แบบทดสอบก่อนและหลังเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจคะแนน และพิจารณาเพิ่มเติมจากการสังเกตหรือใช้แบบประเมินทำการประเมินนักเรียนซ้ำเพื่อดูผลว่าสอดคล้องกันหรือเปล่า
4. อาจใช้การสัมภาษณ์ , เครื่องมืออื่นๆช่วยในการพิจารณาเพิ่มเติมกรณีเห็นว่าแบบสังเกตการประเมินชุดนี้เป็นเพียงเครื่องมือเพื่อช่วยในการสังเกตการในการทำวิจัย

เกณฑ์การให้คะแนน

ให้ผู้สังเกตพิจารณาคุณภาพพฤติกรรมของผู้เรียนแต่ละคนและเขียนเครื่องหมาย / ลงใน ช่อง

ระดับคะแนน

ระดับ 4 หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมตรงตามหัวข้อชัดเจนในทั้ง 4 หัวข้อ

ระดับ 3 หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมตรงตามหัวข้อชัดเจนในทั้ง 3 หัวข้อ

ระดับ 2 หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมตรงตามหัวข้อชัดเจนในทั้ง 2 หัวข้อ

ระดับ 1 หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมตรงตามหัวข้อชัดเจนในทั้ง 1 หัวข้อ

การแปลผลระดับปฏิสัมพันธ์ทางสังคม(อารมณ์ จิตใจ และสังคม) ของเด็กปฐมวัยในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาและกำหนดการแปลผลในภาพรวม โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของระดับคะแนนแบบทดสอบที่มีคะแนนเต็ม 100 คะแนน ตามเกณฑ์ต่อไปนี้

ระดับผลการเรียน	ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม อยู่ในระดับ	คะแนนระหว่าง
4	ดีเยี่ยม	80 - 100
3.5	ดีมาก	75 - 79
3	ดี	70 - 74
2.5	ค่อนข้างดี	65 - 69
2	ปานกลาง	60 - 64
1.5	พอใช้	55 - 59
1	ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ	51 - 54
0	ต่ำกว่าเกณฑ์	0 - 49

สรุปผลแบบประเมินด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม

(Social and emotional Learning Skills: SEL)

1. Self-awareness การตระหนักรู้ในตนเอง			
ประเด็นที่ศึกษา	คะแนนรวม คนละ 10 คะแนน 10 กิจกรรม (ด้านละ 150 คะแนน)	คิดเป็น เปอร์เซ็นต์	แปลผล
- ความสามารถบอกความรู้สึกได้ รู้ และเข้าใจอารมณ์ของตนเอง	125	83.33	ดีเยี่ยม
- การรับรู้ความสามารถของตนเอง ยอมรับและชื่นชมความสามารถและ ผลงาน	132	88.00	ดีเยี่ยม
- การตระหนักถึงจุดแข็ง คุณค่า และ ความต้องการ	109	72.67	ดี
- ความชอบและชื่นชมกิจกรรมทาง ศิลปกรรม	150	100	ดีเยี่ยม
คะแนนรวมทั้งหมด (600 คะแนน)	516	86.00	ดีเยี่ยม
2. Self-mansgement การจัดการตนเอง			
ประเด็นที่ศึกษา	คะแนนรวม คนละ 10 คะแนน 10 กิจกรรม (ด้านละ 150 คะแนน)	คิดเป็น เปอร์เซ็นต์	แปลผล
- การรู้จักควบคุมอารมณ์และ พฤติกรรมตนเองได้อย่างเหมาะสม กับวัย	106	70.67	ดี
- การปรับตนเองให้อยู่ในสังคม ทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับ สถานการณ์ต่างๆ	101	67.33	ค่อนข้างดี
- การมีความมั่นใจในตนเอง กล้าที่ จะแสดงออกหรือปฏิบัติกิจกรรม ต่างๆอย่างมั่นใจ	136	90.67	ดีเยี่ยม
- การรู้จักหลีกเลี่ยง รู้จักปฏิเสธ และ			

รู้จักบอกขอโทษ มีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม และมีความสุขขณะทำกิจกรรมที่สนใจ	82	54.67	ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ
คะแนนรวมทั้งหมด (600 คะแนน)	425	70.83	ดี

3. Social-awareness การตระหนักรู้ทางสังคม

ประเด็นที่ศึกษา	คะแนนรวม คนละ 10 คะแนน 10 กิจกรรม (ด้านละ 150 คะแนน)	คิดเป็นเปอร์เซ็นต์	แปลผล
- ความสามารถปฏิบัติตามข้อตกลง รู้จักการรอคอยตามลำดับก่อนหลัง เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ ครู อาจารย์ มีสัมมาคารวะ	139	92.67	ดีเยี่ยม
- การรู้จักการเป็นผู้นำและผู้ตาม เคารพความแตกต่างที่หลากหลาย ประพฤติตนตามวัฒนธรรม มารยาทมีการแสดงความเคารพต่อผู้อื่นจนเป็นนิสัย รู้จักหลีกเลี่ยง รู้จักปฏิเสธ และรู้จักบอกขอโทษ	86	57.33	พอใช้
- ความพึงพอใจ ชื่นชมผลงาน ความสามารถของตนเองและผู้อื่น	107	71.33	ดี
- ความสามารถระบุปัญหาและการวิเคราะห์สถานการณ์	54	36.00	ต่ำกว่าเกณฑ์
คะแนนรวมทั้งหมด (600 คะแนน)	386	64.33	ปานกลาง

4. Relationship skills ทักษะความสัมพันธ์

ประเด็นที่ศึกษา	คะแนนรวม คนละ 10 คะแนน 10 กิจกรรม (ด้านละ 150 คะแนน)	คิดเป็นเปอร์เซ็นต์	แปลผล
- การรู้จักสื่อสารและมีส่วนร่วม มีสัมพันธ์กับเพื่อนเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น	120	80.00	ดีเยี่ยม

- การรู้จักการให้ความช่วยเหลือและการแบ่งปัน	120	80.00	ดีเยี่ยม
- การรู้จักเจรจาต่อรอง พุดจูงใจหรือปฏิเสธ และการจัดการความเครียดขัดแย้งได้	82	54.67	ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ
- การมีความเอาใจใส่และเต็มใจที่จะเข้าใจผู้อื่น	64	42.67	ต่ำกว่าเกณฑ์
คะแนนรวมทั้งหมด (600 คะแนน)	386	64.33	ปานกลาง

5. Responsible decision making การตัดสินใจที่เหมาะสม มีความรับผิดชอบ

ประเด็นที่ศึกษา	คะแนนรวม คนละ 10 คะแนน 10 กิจกรรม (ด้านละ 150 คะแนน)	คิดเป็นเปอร์เซ็นต์	แปลผล
- การมีความรับผิดชอบในการกระทำทำงานที่ได้รับมอบหมายและสร้างสรรคผลงานจนสำเร็จ มีวินัยเก็บของเข้าที่หลังจากเล่นหรือใช้เสร็จทุกครั้ง หรือ ทิ้งขยะถูกที่	119	79.33	ดี
- การมีความซื่อสัตย์สุจริต ยอมรับผิด ไม่โกหก มีคุณธรรมและจริยธรรม	141	94.00	ดีเยี่ยม
- การรู้จักให้อภัยคนอื่น เคารพในประสบการณ์ที่ไม่เหมือนใคร	84	56.00	พอใช้
- การรู้จักแนวทางการแก้ปัญหาด้วยตนเอง เช่นการปรับตัวให้ยืดหยุ่นต่อความเปลี่ยนแปลงต่างๆ	60	40.00	ต่ำกว่าเกณฑ์
คะแนนรวมทั้งหมด (600 คะแนน)	404	67.33	ค่อนข้างดี

เครื่องมือชิ้นที่ 4 แบบสังเกตทัศนคติของเด็กปฐมวัยที่มีต่อชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

**แบบสังเกตทัศนคติของเด็กปฐมวัยที่มีต่อ
ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย**

ชุดเครื่องมือในการศึกษากระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เป็นการวิเคราะห์
ข้อมูล โดยการสังเกตทักษะด้านทัศนคติ ของเด็กปฐมวัย ในแต่ละหัวข้อให้มีความสำคัญ 5 ระดับ
คือ มากที่สุด (5) มาก (The Room 241 Team) ปานกลาง (3) น้อย (2) น้อยที่สุด (1)

ประเด็นที่ศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านทัศนคติ คือ ทัศนคติต่อการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมศิลปะ					
1. ช่างซักถาม สนใจเรียนรู้สิ่งรอบตัวอย่างตั้งใจ					
1.1 มีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมเรียนรู้ด้วยความตั้งใจ ช่างซักถามในสิ่งที่ตนเองอยากรู้					
1.2 ความมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ					
2. มีสุนทรียภาพในงานทัศนศิลป์					
3. มีความอดทนจดจ่อตั้งใจในการทำงาน					
4. มีความพึงพอใจในงานของตนเองและผู้อื่น					
4.1 ชื่นชมผลงานและความสามารถของตนเอง					
4.2 ชื่นชมผลงานและความสามารถผู้อื่น					
5. สามารถชื่นชมผลงานแสดงความคิดเห็นได้อย่างสร้างสรรค์					

(ลงชื่อ)....., /....., /..... ผู้ให้คะแนน

(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

เกณฑ์การพิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้

1. มีหลักการเรียนรู้ช่างซักถาม สนใจเรียนรู้สิ่งรอบตัวอย่างตั้งใจ

“เด็ก ๆ รู้ไหมว่า วันนี้คุณครูมาสอนอะไรเด็ก ๆ? ลองทายกันหน่อยสิจ๊ะ!”

5	นักเรียนตอบได้ด้วยตนเอง ด้วยความมั่นใจ
4	นักเรียนตอบได้ด้วยตนเอง
3	นักเรียนตอบได้ด้วยตนเอง โดยมีการชี้แนะเล็กน้อย
2	นักเรียนตอบตามที่ครูบอก
1	นักเรียนไม่ยอมตอบ

1.1 มีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมเรียนรู้ด้วยความตั้งใจ ช่างซักถามในสิ่งที่ตนเองอยากรู้

5	นักเรียนสอบถามครูว่าวันนี้มาสอนอะไร ด้วยความมั่นใจก่อนที่ครูจะถาม
4	นักเรียนสอบถามครูว่าวันนี้มาสอนอะไร หลังจากที่ครูถาม
3	นักเรียนนั่งเรียบร้อยตั้งใจฟังเฉยๆ
2	นักเรียนนั่งในที่นั่งแต่ไม่สนใจ
1	นักเรียนไม่สนใจ และเดินออกนอกที่นั่ง

1.2 ความมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ

5	นักเรียนตั้งใจดูครูสาธิตวิธีการและขั้นตอนในการทำงาน พร้อมคำถามเมื่อเกิดข้อสงสัย
4	นักเรียนตั้งใจดูครูสาธิตวิธีการและขั้นตอนในการทำงาน
3	นักเรียนตั้งใจดูครูสาธิตวิธีการและขั้นตอนในการทำงาน เมื่อมีการทักจากครูเล็กน้อย
2	นักเรียนไม่สนใจหรือตั้งใจดูครูสาธิตวิธีการและขั้นตอนในการทำงาน
1	นักเรียนไม่สนใจ และเดินออกนอกที่นั่ง

2. มีสุนทรียภาพในงานทัศนศิลป์

5	นักเรียนมีความสุขในการลงมือทำงาน เพลิดเพลินจนเผลอฮัมเพลง
4	นักเรียนมีความสุขในการลงมือทำงาน และสนุกกับการทำงาน
3	นักเรียนมีความสุขในการลงมือทำงาน
2	นักเรียนไม่สนใจที่จะทำงานแต่ยังนั่งทำงาน
1	นักเรียนไม่สนใจ และเดินออกนอกที่นั่ง

3. มีความอดทนจดจ่อตั้งมั่นในการทำงาน

5	นักเรียนตั้งใจทำงานมุ่งมั่นจนสำเร็จด้วยตนเอง
4	นักเรียนตั้งใจทำงานด้วยตนเอง
3	นักเรียนตั้งใจทำงานด้วยตนเองโดยมีครูช่วยบางเล็กน้อย
2	นักเรียนตั้งใจทำงานด้วยตนเองโดยมีครูช่วยเป็นส่วนใหญ่
1	นักเรียนไม่สนใจทำงาน และเดินออกนอกที่นั่ง

4. มีความพึงพอใจในงานของตนเองและผู้อื่น

4.1 ชื่นชมผลงานและความสามารถของตนเอง

5	นักเรียนชอบเอาผลงานตนเองมาโชว์คุณครูและพูดถึงบ่อยๆเนื่องจากเกิดความภูมิใจ
4	นักเรียนชอบเอาผลงานตนเองมาโชว์คุณครูเมื่อเสร็จแล้ว
3	นักเรียนชอบเอาผลงานตนเองมาโชว์คุณครู
2	นักเรียนเอางานของตนเองวางไว้ที่เดิม
1	นักเรียนเอางานของตนเองไปซ่อน

4.2 ชื่นชมผลงานและความสามารถผู้อื่น

5	นักเรียนบอกชื่นชมเพื่อนเมื่องานเพื่อนเสร็จแล้ว
4	นักเรียนเรียกคุณครูให้ครูดูงานของเพื่อนและพูดถึงบ่อยๆ
3	นักเรียนสนใจงานของเพื่อน เมื่อมีการชี้แนะจากครูพร้อมชื่นชมตาม
2	นักเรียนไม่สนใจงานของเพื่อนเมื่อครูชื่นชม
1	นักเรียนสนใจแต่งานของตนเอง

5. สามารถชื่นชมผลงาน วิเคราะห์ วิจาร์ณ วิพากษ์ ได้อย่างสร้างสรรค์

5	นักเรียนสามารถชื่นชมผลงาน วิเคราะห์ วิจาร์ณ วิพากษ์ ได้ด้วยตนเอง ด้วยความมั่นใจ
4	นักเรียนสามารถชื่นชมผลงาน วิเคราะห์ วิจาร์ณ วิพากษ์ ได้ด้วยตนเอง
3	นักเรียนสามารถชื่นชมผลงาน วิเคราะห์ วิจาร์ณ วิพากษ์ ได้โดยตามเสียงส่วนมาก
2	นักเรียนสามารถชื่นชมผลงาน วิเคราะห์ วิจาร์ณ วิพากษ์ ได้โดยมีการชี้แนะเล็กน้อย
1	นักเรียนไม่สามารถชื่นชมผลงาน วิเคราะห์ วิจาร์ณ วิพากษ์ ได้

**สรุปผลการสังเกตทัศนคติของเด็กปฐมวัยที่มีต่อ ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนา
เด็กปฐมวัย**

นำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย โดยคะแนนเฉลี่ยนำมาแปลผลความหมายตามเกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	4.01- 5.00	หมายถึง	มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	3.01- 4.00	หมายถึง	มาก
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	2.01- 3.00	หมายถึง	ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.01 - 2.00	หมายถึง	น้อย
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	0.00 - 1.00	หมายถึง	น้อยที่สุด

ประเด็นที่ศึกษา	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความพึงพอใจ
	5	4	3	2	1		
ด้านทัศนคติ คือ ทัศนคติต่อการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมศิลปะ							
1.ช่างซักถาม สนใจเรียนรู้สิ่งรอบตัวอย่าง ตั้งใจ	8	4	3	0	0	4.33	มากที่สุด
1.1 มีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมเรียนรู้ ด้วยความตั้งใจ ช่างซักถามในสิ่งที่ตนเอง อยากรู้	9	6	0	0	0	4.50	มากที่สุด
1.2 ความมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้ด้วยวิธีการ ต่างๆ	4	6	4	1	0	3.87	มาก
2. มีสุนทรียภาพในงานทัศนศิลป์	7	4	4	0	0	4.20	มากที่สุด
3. มีความอดทนจดจ่อตั้งมั่นในการทำงาน	7	6	2	0	0	4.33	มากที่สุด
4มีความพึงพอใจในงานของตนเองและผู้อื่น							
4.1 ชื่นชมผลงานและความสามารถของ ตนเอง	7	7	1	0	0	4.40	มากที่สุด
4.2 ชื่นชมผลงานและความสามารถผู้อื่น	2	2	1	8	2	2.60	ปานกลาง
5.สามารถชื่นชมผลงาน วิเคราะห์ วิจาร์ณ วิพากษ์ ได้อย่างสร้างสรรค์	1	1	3	3	7	2.07	ปานกลาง

ภาคผนวก ค.

-ประมวลภาพกิจกรรม และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ประมวลภาพกิจกรรม

เอกสารแนบท้ายที่เกี่ยวข้อง

คำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ที่ ๕๓ ๕๔/๒๕๕๘
เรื่อง แต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

เพื่อให้การทำปริญญาโทดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 19 และมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2541 และคำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่ 3457/2558 ลงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2558 เรื่อง การมอบอำนาจของอธิการบดีให้ผู้บริหารปฏิบัติราชการแทน

แต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท ดังนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

โดยมีหน้าที่ให้คำปรึกษาและควบคุมดูแลการทำปริญญาโท นางสาวนันทกัญญา วาสกุล นิสิตระดับปริญญาโท รหัสประจำตัว 57199130396 หลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา ศิลปศึกษา (ทัศนศิลปศึกษา)

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 16 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2558 เป็นต้นไปจนนิสิตสำเร็จการศึกษา

สั่ง ณ วันที่ ๒๓ เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2558

(รองศาสตราจารย์ ดร.คุชฎี โยเหลา)
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ที่ ๘๖๓/๒๕๕๘

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาเค้าโครงปริญญาโท

เพื่อให้การทำปริญญาโทดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงอาศัยอำนาจตามความใน มาตรา 19 และมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ.2541 และคำสั่งมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒที่ 3457/2558 ลงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2558 เรื่อง การมอบอำนาจของอธิการบดีให้ผู้บริหาร ปฏิบัติราชการแทน แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณา/สอบเค้าโครงปริญญาโทของ นางสาวนันทกัญญา วาสกุล รหัส ประจำตัว 57199130396 หลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา ศิลปศึกษา (ทัศนศิลปศึกษา) ดังนี้

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สาธิต	ทิมวัฒน์บรรเทิง	ประธานกรรมการ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพงษ์	แพทย์หลักฟ้า	กรรมการ(อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก)
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลิศศิริ	บวรภักดี	กรรมการ
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย	อารีรุ่งเรือง	กรรมการ
5. อาจารย์ ดร.อิทธิพัชร	วิจิตรสถิตรัตน์	กรรมการและเลขานุการ

กำหนดพิจารณา/สอบเค้าโครงปริญญาโท วันที่ 21 ธันวาคม 2558 เวลา 14.00 น. ห้อง 607 ตึก คณะศิลปกรรมศาสตร์

คณะกรรมการมีหน้าที่ดังนี้

1. พิจารณาความรู้ความสามารถของนิสิตในการเสนอเค้าโครงปริญญาโท โดยประเมิน ความสำคัญ และที่มาของการทำวิจัย การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ความเหมาะสมของกระบวนการทำวิจัย ความเป็นไปได้ของการทำวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ตลอดจน การนำเสนอและตอบคำถาม
2. ประธานกรรมการทำหน้าที่ควบคุมการสอบให้เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2554 สรุปผลการพิจารณาตามมติของคณะกรรมการสอบ พร้อมส่งรายงานผลการพิจารณาฯ (บว.412) และเค้าโครงปริญญาโทที่ได้รับการแก้ไขตาม คำแนะนำของกรรมการ (ถ้ามี) ให้กับบัณฑิตวิทยาลัยภายใน 15 วันทำการหลังสอบ
3. ประธานกรรมการ และกรรมการ ติดตามการแก้ไขเค้าโครงปริญญาโทตามคำแนะนำของกรรมการสอบ (ถ้ามี) และควบคุมการจัดทำรูปเค้าโครงปริญญาโทให้เป็นไปตามรูปแบบที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 16 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2558 เป็นต้นไปจนเสร็จสิ้นหน้าที่ของกรรมการเมื่อนิสิตสำเร็จ การศึกษา

สั่ง ณ วันที่ ๘๓ เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2558

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภกวี โยเหลา)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
แบบรายงานผลการพิจารณาเค้าโครงปริญญานิพนธ์ / สารนิพนธ์

เรียน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการบริหารหลักสูตร..... ภาควิชา..... สาขาวิชา.....
คณะ/สถาบัน..... มีความประสงค์จะขอรายงานผลการพิจารณาเค้าโครงปริญญานิพนธ์ /
โครงการสารนิพนธ์ ของนิสิตชื่อ-สกุล (ชาย/นาง/นางสาว).....
รหัสประจำตัวนิสิต..... นิสิตระดับ () ปริญญาเอก () (ปริญญาโท - เอก) (✓) ปริญญาโท
E-mail..... โทร. ๐๕๖-๕๕๖-๕๕๖๖
ชื่อปริญญานิพนธ์ / สารนิพนธ์ (ภาษาไทย)..... และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม
.....
(ภาษาอังกฤษ).....

ทำการพิจารณาเค้าโครงปริญญานิพนธ์ / สารนิพนธ์ เมื่อวันที่..... 21..... เดือน ธันวาคม..... พ.ศ. 2558.....
สถานที่..... ห้อง..... 607

ผลการสอบเค้าโครงปริญญานิพนธ์ / สารนิพนธ์ (แนบผลการประเมินตามแบบฟอร์ม)
() ผ่าน (คณะกรรมการได้ตรวจสอบความถูกต้องของเค้าโครงปริญญานิพนธ์/สารนิพนธ์เรียบร้อยแล้ว)
(✓) ผ่าน แบบมีเงื่อนไข โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้.....
() ไม่ผ่าน

ชื่อ-สกุล (ตำแหน่งทางวิชาการ)	ลายมือชื่ออาจารย์	ตำแหน่งสอบเค้าโครง
1. รศ. ดร. ลลิตา จิรวงศ์พรหมราช		ประธาน
2. ผศ. ดร. อัครพงษ์ เพ็ญนัยลักษณ์		กรรมการ
3. ผศ. ดร. เสรีศิริwitz บวรภักดิ์		กรรมการ
4. ผศ. ดร. อรุณชัย อารีรุ่งเรือง		กรรมการ
5.		กรรมการ
6. อ. อธิพันธ์ วิจิตรสถิตินันท์		กรรมการและเลขานุการ

ผลการพิจารณาของคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(✓) อนุมัติ
() ความเห็นอื่นๆ.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดุจฎี โยเหลา)
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

หมายเหตุ ส่งผลการประเมินให้บัณฑิตวิทยาลัยภายใน 14 วันหลังสอบ
15 ส.ค. 2559
ดาวน์โหลดแบบฟอร์มได้ที่ <http://grad.su.ac.th/>

ที่ ศธ 6918/ 0076

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๑๐ มกราคม 2560

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์มณฑา ไร่มิ

เนื่องด้วย นางสาวนภัญจน์ วาสกุล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา (ทัศนศิลป์ศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การศึกษากระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคมผ่านกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตพฤติกรรม และแบบทดสอบ ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวนภัญจน์ วาสกุล และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 083 019 4265

ที่ ศธ 6918/ 0075

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

| 0 มกราคม 2560

เรื่อง ขอเรียนเชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้จัดการสถาบันศิลปะสร้างสรรค์ CHILD ARTS IMAGE

เนื่องด้วย นางสาวนันทกัญจน์ วาสกุล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา (ทัศนศิลป์ศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษากระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคมผ่านกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์กรกฎ แพทย์หลักฟ้า เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตพฤติกรรม และแบบทดสอบ ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ที่ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวนันทกัญจน์ วาสกุล และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน
รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 083 019 4265

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน งานบริหารและธุรการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 15664

ที่ ที่ ศธ 6918/0075

วันที่ 10 มกราคม 2560

เรื่อง ขอเรียนเชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวนันทกัญจน์ วาสกุล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา (ทัศนศิลป์ศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การศึกษากระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคมผ่านกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ วิจิตสถิตรัตน์ เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตพฤติกรรม และแบบทดสอบ ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว และสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 083 019 4265

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ที่ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวนันทกัญจน์ วาสกุล และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ที่ ๕๗๕ /2562

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบปริญญาโท

เพื่อให้การทำปริญญาโทดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงอาศัยอำนาจตามความใน มาตรา 29 และมาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ.2559 และคำสั่งมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒที่ 3804/2561 ลงวันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2561 เรื่อง การมอบอำนาจให้ผู้ปฏิบัติการแทน อธิการบดี แต่งตั้งคณะกรรมการสอบปริญญาโท (สอบปากเปล่า) ของ นางสาวนันทกัญญา วาสกุล รหัสประจำตัว 57199130396 หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา(ทัศนศิลปศึกษา) ดังนี้

1. รองศาสตราจารย์วรรณรัตน์ ตั้งเจริญ ประธาน (ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย)
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก)
3. อาจารย์ ดร.อิทธิพร วิจิตสถิตรัตน์ กรรมการ (กรรมการบริหารหลักสูตร)

กำหนดวันสอบปริญญาโทวันที่ 11 เมษายน 2562 เวลา 09.00 น. สถานที่สอบห้อง 1302 ตึก 16

คณะกรรมการสอบปริญญาโทมีหน้าที่ดังนี้

1. พิจารณาความรู้ความสามารถของนิสิตในการทำปริญญาโท โดยประเมินความรู้พื้นฐานใน สาขาวิชา ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ตลอดจนการนำเสนอและตอบคำถาม
2. ประธานกรรมการทำหน้าที่ควบคุมการสอบให้เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2554 และสรุปผลการสอบตามมติของคณะกรรมการสอบ พร้อมส่งรายงานผลการสอบปากเปล่าปริญญาโท (บว.432) ให้กับบัณฑิตวิทยาลัยภายใน 30 วัน หลังสอบ แต่ทั้งนี้ต้องอยู่ภายในสุดท้ายของการส่งเล่มปริญญาโทฉบับสมบูรณ์ ตามปฏิทินการศึกษา ที่ประกาศโดยบัณฑิตวิทยาลัย
3. ประธานกรรมการ และกรรมการ ติดตามการแก้ไขปริญญาโทตามคำแนะนำของกรรมการสอบ (ถ้ามี) ตรวจสอบการคัดลอกปริญญาโท และควบคุมการทำปริญญาโทฉบับสมบูรณ์จนนิสิตส่ง ปริญญาโทเข้ารับระบบของมหาวิทยาลัย

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2562 เป็นต้นไป จนเสร็จสิ้นหน้าที่กรรมการ เมื่อนิสิตส่งเล่มปริญญาโท ฉบับสมบูรณ์ โดยนิสิตจะต้องส่งเล่มฉบับสมบูรณ์เข้ารับระบบ i-Thesis และนำส่ง 1)ใบคะแนน บว.432 ที่มีภาระ % ซ้ำซ้อน 2)ใบ DOCUMENTS FOR SUBMISSION OF COMPLETE THESIS 3)ต้นฉบับปริญญาโทที่มีบาร์โค้ด 4)หน้าที่มีลายเซ็นคณะกรรมการสอบฯ ภายในวันที่ 29 พฤษภาคม 2562 (30 วันทำการ) และขอเลื่อนส่งได้ไม่เกิน 15 วันทำการ คือวันที่ 19 มิถุนายน 2562 (หากนิสิตประสงค์จะสำเร็จการศึกษาก่อนวันที่ 2/2561 วันสุดท้ายการส่งเล่มฉบับสมบูรณ์ วันที่ 17 พฤษภาคม 2562) หากไม่ส่งในระยะเวลาที่กำหนด บัณฑิตวิทยาลัยจะถือว่าผลการสอบครั้งนี้ "ไม่ผ่าน"

สั่ง ณ วันที่ 4 เดือน เมษายน พ.ศ. 2562

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชมนุช โกสolkarn เพิ่มพูนวิวัฒน์)

รองคณบดีฝ่ายวิจัยและวิเทศสัมพันธ์ วิชาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

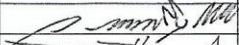

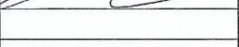
(ฉบับแก้ไข ส.ศ. 61) บว. 432

(ปริญญาโท, ด้านสังคมศาสตร์ พฤติกรรมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์)

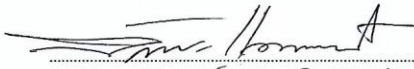
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
แบบรายงานผลการสอบปากเปล่าปริญญาโท / สารนิพนธ์

เรียน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าของนิสิตชื่อ-สกุล (นาย/นาง/นางสาว)..... พิภพ กัญญา อาสกุล
รหัสประจำตัวนิสิต..... 5719913039.6 นิสิตระดับ () ปริญญาเอก () ปริญญาโท - เอก (✓) ปริญญาโท
หลักสูตร..... การศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชา..... ศิลปศึกษา
คณะ/สถาบัน/สำนัก..... ศิลปกรรมศาสตร์ E-mail..... nypk4nvtksnl@gmail.com โทร. 083-536-6461
มีความประสงค์จะขอรายงานผลการสอบปากเปล่าปริญญาโท / สารนิพนธ์
ชื่อปริญญาโท / สารนิพนธ์ (ภาษาไทย)..... การศึกษาระบบการเติบโต และปฏิสัมพันธ์ทางสังคมผ่านกิจกรรม
..... ศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย
(ภาษาอังกฤษ)..... A STUDY OF THE LEARNING PROCESS AND SOCIAL INTERACTION
..... THROUGH CREATIVE ART ACTIVITIES FOR EARLY CHILDHOOD DEVELOPMENT
ทำการสอบปากเปล่าปริญญาโท / สารนิพนธ์ เมื่อวันที่..... เดือน..... พ.ศ.....
สถานที่..... ห้อง.....
(✓) ขอรับรองว่ามาปฏิบัติงานในวัน เวลาและสถานที่ ดังกล่าวจริง

ชื่อ-สกุล (ตำแหน่งทางวิชาการ)	ลายมือชื่ออาจารย์	ตำแหน่งคณะกรรมการสอบปากเปล่า
1. <u>อ.ดร. วรณชัชวาทย์ ใจใจวิภา</u>		ประธาน
2. <u>อ.ดร. อธิวัฒน์ แสงจันทร์</u>		กรรมการ
3. <u>อ.ดร. อธิวัฒน์ อธิวัฒน์</u>		กรรมการ
4.		กรรมการ
5.		กรรมการ
...		

ปริญญาโท/สารนิพนธ์ของนิสิตมี % ความซ้ำซ้อน คือ % และคณะกรรมการสอบปากเปล่าฯ พิจารณา
และรับทราบแล้ว เห็นควรให้นิสิตส่งปริญญาโท/สารนิพนธ์ได้ และหากกรณีเกิดปัญหาซ้ำๆ เข้าใจยินดีเป็นผู้รับผิดชอบ

(อ.ดร. อธิวัฒน์ แสงจันทร์)
อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทหลัก
วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

ที่ ศธ ๐๕๖๗.๒/๙๒๔

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
๑ ถนนอุทองนอก เขตดุสิต
กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ตอบรับการเข้าร่วมนำเสนอผลงานในการประชุมวิชาการระดับชาติ

เรียน คุณนับกัญจน์ วาสกุล

ตามที่ท่านได้ส่งผลงาน เรื่อง “การศึกษากระบวนการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคมผ่านกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย” รหัสบทความ edu๒๐๑๙_P_๑๑๔ เพื่อนำเสนอในการประชุมวิชาการระดับชาติ การศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ครั้งที่ ๓ ประจำปี ๒๕๖๒ ในวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ณ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา นั้น

ในการนี้ คณะกรรมการการจัดประชุมวิชาการระดับชาติได้พิจารณาผลงานของท่านเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอตอบรับให้ท่านสามารถเข้าร่วมนำเสนอผลงาน ตามวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าว ทั้งนี้ ผลงานของท่านจะได้รับการเผยแพร่ตีพิมพ์ใน Proceeding ฉบับ Online ในเว็บไซต์ : <http://conference.ssru.ac.th/edu2019> ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นันทิยา น้อยจันทร์)

คณบดีคณะครุศาสตร์

สำนักงานคณบดีคณะครุศาสตร์

โทรศัพท์ ๐ ๒๑๖๐ ๑๐๖๑-๒ ต่อ ๑๓๓

โทรสาร ๐ ๒๑๖๐ ๑๐๕๗

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นันทกัญจน์ วาสกุล
วัน เดือน ปี เกิด	23 พฤศจิกายน 2533
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	พ.ศ.2551 มัธยมศึกษาปีที่ 6 แผนการเรียนศิลป์ภาษาอังกฤษ-จีน โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ พ.ศ. 2556 ปริญญาการศึกษาระดับบัณฑิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ เอกศิลปกรรมศาสตร์ศึกษา สาขาทัศนศิลป์ศึกษา โทวิชาดนตรีไทยศึกษาและการแสดงศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2561 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ เอกศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ที่อยู่ปัจจุบัน	97/191 ซ.จันทน์ 16 แยก 18 ทุ่งวัดดอน สาทร กรุงเทพมหานคร
รางวัลที่ได้รับ	พ.ศ. 2556 บัณฑิตศิลปกรรมศาสตร์ดีเด่น ประเภทเรียนดีและความประพฤติดี จากสาขาวิชาศิลปศึกษา งานสายสัมพันธ์บัณฑิตใหม่ สร้างเครือข่ายศิลปกรรม